

Uvodnik

Jurij Paljk

Ogorčeni smo in besni!

Medtem ko pišem te vrstice (torek, 9. avgusta), mi na računalniku preko spleta naslovnice vseh italijanskih velikih dnevnikov neposredno sporočajo, da poteka hud napad finančnih spekulativov in drugih morskih psov na vse evropske državne blagajne z naslovi, kot so: "Borze: Evropa je v vrtincu prostega padanja, Frankfurt izgublja 7 odstotkov, Wall Street izgublja 5,5 odstotka..." Te dni ste in smo veliko brali, poslušali in gledali, kako je ves razviti zahodni svet v vrtincu finančnih spekulacij, z izrazom "default" so nas obsipavali, da ja ne bi takoj razumeli, da gre v ZDA za dejansko grožnjo bankrota države. V Italiji se tisti, ki se še vedno imajo za politike, na vse načine izgovarjajo na svetovno finančno in gospodarsko krizo in skušajo kazati drugam na vzroke, le nase ne, pa čeprav je vsakomur, ki spremlja javno življenje, že dolgo jasno, da ne gre za nikakršne politike, ampak predstavnike privilegirane kaste, ki se uzurpatorsko vede do nas, davkoplačevalcev, da ohranja in v času stiske še povečuje svoje privilegije. Nedostojno ravnanje te kaste, ki je hotela na osemtedenski dopust in ji je to preprečila samo zaostritev gospodarske krize, nikogar ne preseneča več, dejansko je italijanska vlada sedaj pod diktatom direktiv, ki prihajajo iz Evropske unije, ima od zunaj vsiljeno "komisarsko upravo" in že sedaj je jasno, da bo prisiljena iskati denar pri vedno istem viru, v naših žepih, v žepih davkoplačevalcev, katere bo treba ponovno okrahati, da se bodo zakrpale luknje, vsaj za silo.

Ko smo že pri besedah, omenimo še eno, ki jo boste v naslednjih dneh gotovo slišali večkrat: "patrimoniale". Težko bi to besedo iz italijanščine prevedli, saj se nanaša na premoženje, ampak na naše, trdo prigarano in zaslužno premoženje, katerega bodo v naslednjih tednih grobo obdavčili. Iz naših žepov bodo spet kradli denar, kot vedno, ko je treba mašiti luknje, sami pa se ne bodo odrekli ničemur. To je gotovo!

Ekonomisti se bodo sedaj zmrdovali, ker nalašč uporabljaj preproste izraze za krizo, katere glavni vzrok je požrešnost finančnih morskih psov, krvoločnih volkov, ki ne vidijo človeka in ne poznajo duše, v zameno pa so svojo prodali Mamonu! Že na revnih kmetih smo vedeli, da "ne smeš nikoli narediti večjega koraka od svoje noge", kar pa so doslej vsi vprek počeli, in je zato več kot jasno opozorilo nemške kanclerke Angele Merkel, kateri je te dni na račun Italije ušlo: "Siti smo tega, da moramo vedno mi reševati italijanske finančne težave!"

Kdor spremlja slovenska poročila, bere slovenske časnike, lahko sam vidi, kam je pripeljala kraja, velekraja, ki so jo v Sloveniji imenovali vedno in samo "menedžerski prevzem", da bi ja zamaskirali lopove in tatove, in, kar je najslabše: tudi del hierarhije slovenske Cerkve se je obnašal enako in bodo posledice mariborskega poloma še dolgo vidne, predvsem pa bo vrh slovenske Cerkve še dolgo pod bremenom te velikanske moralne odgovornosti. Ni dneva, ko ne bi slišali in videli množice delavcev in zaposlenih, ki čez noč ostanejo brez vsega, še največ zanje naredijo Karitas in druge dobredelne ustanove, ki so, te ja!, zares živ odraz resničnega krščanskega življenja.

Na strani šibkih smo in bomo vedno, ker je to naša človeška in krščanska dolžnost, kot je bila in je še vedno dolžnost velikih politikov vedno ta, da stojijo na strani ljudstva, a danes takih ni ne v oblastnih vrstah in žal niti v opoziciji ne, ne na Slovenskem ne v Italiji.

Kje so politiki kova Antona Korošca? Jih ni. V zameno so tu skupine samovšečnih gizdalinov, ki se rokujejo z lopovi in tatovi; delavci, ostareli, bolni, mladi pa ostajajo na cestah in doma, za zaprtimi vrati, brez pravičnega dela ter pravičnega zaslužka. Zato je več kot potrebno, da smo ogorčeni in besni!

Foto JMP

TRST Smernice novega kulturnega odbornika Marianija

Nekaj se že premika v pravo smer ...

"Ko sem nastopil svoj položaj odbornika za kulturo na tržaški občini, sem naslov svojega resorja želel iz 'Odborništa za kulturo' preimenovali v 'Odbornišvo za kulturo', je dejal Andrea Mariani pred predstavnikih številnih mestnih društev in kulturnih organizacij, ki so v konferenčni dvorani nekdanje ribarnice sodelovali na dvodnevem simpoziju o položaju kulture, pardon, kultur v Trstu. Že v teh uvodnih besedah je odbornik nakazal miselno izhodišče, na katerem bo temeljila njegova odborniška politika. In še: "Tržaške kulture je treba ponovno postaviti v osrčje mestnega dogajanja. Sobivanje različnih duš je bilo od nekdanj razpoznavni znak Trsta, v zadnjih letih pa je bil ta vidik zanemarjen. Najti moramo pravi način, da bomo to sobivanje ponovno ovrednotili", je dejal Mariani in se v isti sapi spomnil nekdanjega odbornika za kulturo Damianija, ki je svojčas v Illyjevi upravi nakazal smernice tovrstnega razmišljanja.

Srečanje v objektu nekdanje ribarnice je bilo informativnega značaja, da bi novi odbornik spoznal mozaik tržaškega kulturnega utripa. "V zadnjih dveh mesecih sem skušal dojeti način, po katerem deluje tržaška kultura: spoznal sem kakovost in profesionalnost krajevnih kulturnih dejavnikov, obenem pa sem opazil neko preveč izrazito ločevalno logiko, ki onemogoča pravi dialog med istimi osebki", je dejal Mariani. Svoje razmišljanje je namreč ovrednotil s težnjami centrifugalnega značaja, po katerih naj v prihodnje nastane neka mrežna ureditev odnosov med različnimi kulturnimi združenji in društvi.

To pomeni predvsem najti pravo razmerje med pravnim izkoriščanjem obstoječih kulturnih logov tržaškega ozemlja in produkcijsko dejavnostjo, ki naj privede do dovršenega pojma laboratorija večkulturnosti. Odbornik je izrecno omenil dobro organiziranost slovenske narodne skupnosti, pojasnil pa je, da bo občina nagradila tiste osebe, ki bodo znali vzpostaviti sinergične odnose do drugega (zlasti na področju dela z otroki in najmlajšimi), saj so zaradi vedno bolj hudih finančnih okoliščin tudi krajevne javne ustanove prisiljene snovati svojo politiko v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Posebno

pozornost bo treba vsekakor nameniti mladim in družinam: kultura je enostavno sredstvo, ki ovrednoti vsakdan posameznika in skupnosti, po drugi strani pa črpa izkušnje, ki ji ljudje zaupajo s svojim življenjem.

Pred mikrofonom so se nato zvrstili akterji mestnih etničnih kulturnih društev in tudi verskih organiza-

Foto IG

cij: odbornik je prisluhnil Živki Persi, ki je spregovorila v imenu SZKD, Patrizii Vascotto, ki je predstavila Skupino 85, predstavnik budistične organizacije, ki pomaga tibetanskim otrokom v Indiji, načelniku organizacije albanske skupnosti, predstavnikom društev tržaških Rusov in Srbov ter Neapelčanov, ki živijo v Trstu, glasbenemu društvu Musica Libera, ki je med drugim pobudnik spletno-

ga radia Radio Shalom, predstavnici Centra Veritas, predstavnici tržaškega društva Italija-Izrael, združenju prostovoljk, ki se ukvarjajo s problemi in tematikami žensk, odgovorni za organizacijo, ki skrbi za mlade in najmlajše, in drugim. Veliko število govornikov je potrdilo raznovrstno kulturno izročilo Trsta, zlasti pa pestrost in vraščenost delovanja njegovih členov, pa čeprav so okoliščine zadnjih let zamaskirale profiliranost in razpoznavnost posameznih 'obličij'.

Odbornik je v svoji repliki poudaril potrebo, da bi Trst v prihodnje izoblikoval lastno 'kulturno blagovno znamko', ki naj postane prava turistična vizitka mesta. Odbornik je v odgovoru nekaterim, ki so se pritoževali nad pomanjkanjem ustreznih konferenčnih prostorov, obljubil, da bo v dogovoru s strokovno ekipo odborništa premislil cenik za koriščenje občinskih mestnih dvoran, glede razpršenosti manjših prispevkov - ki se rade volje 'porazgubijo' - pa je poudaril, da

bi raje ugotavljal trajnejše učinke, ki bi gmotnejše vsote denarja imele pri snovanju večjih pobud. Osvojil je tudi predlog, da bi v mestu priredili velik praznik, na katerem bi se predstavile slovenska in ostale mestne skupnosti.

V Trstu se je torej nekaj že začelo gibati v pravo smer...

IG

Pogovor

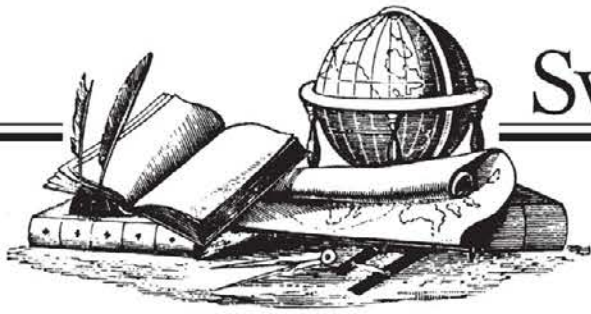
Renato Keber in Savina Princič o posledicah toče, kmečkem turizmu in ljubezni do zemlje

6

Obvestilo uredništva

Uredništvo v Gorici in Trstu bo zaradi poletnega premora zaprto od 10. do 24. avgusta. Naslednja številka bo izšla v četrtek, 1. septembra. Sodelavke in sodelavce prosimo, naj pošljejo prispevke za naslednjo številko najkasneje do ponedeljka, 29. avgusta. Uprava v Trstu bo zaprta od 10. do 24. avgusta.

Zakaj ima zgodba o čarovniku z očali veliko vrednost

Harry Potter in izgubljene vrednote

Na predlog Gabrovca in Lupierija sprejeta resolucija o lovu Dežela naj se resno loti problema divjih prašičev!

Deželni svet je med ključnim glasovanjem zakona o rebalansu sprejel tudi resolucijo v zvezi s problemom še vedno previsokega števila divjih prašičev, ki povzročajo ogromno škodo tako na Tržaškem kot Goriškem. Resolucijo sta predlagala deželni svetnik Slovenke skupnosti Igor Gabrovec in njegov kolega v svetniški skupini Sergio Lupieri (DS), nato pa so dokument podpisali še svetniki Codega, Kocijančič, Brussa, Brandolin in Valenti, kar dokazuje, da je problem zelo občuten. To je tudi prispevalo k temu, da je deželna skupščina odobrila resolucijo, kljub temu da se je pristojni odbornik Violino izrazil proti. Resolucija temelji na dejstvu, da ostaja število merjascev nadpovprečno visoko, čeprav podatki kažejo, da se je zvišal tudi njihov odstrel. To seveda povzroča ogromno škodo na kmetijskih površinah tako na Krasu kot v Goriških Brdih, čemur moramo še dodati popolnoma neprilagojene odškodnine, ki jih Dežela

namenja preko pokrajinskih uprav v ta namen. Svetnika Gabrovec in Lupieri, ki sta pripravila sprejeti dokument, predlagata deželni upravi, naj prilagodi veljavno zakonodajo tudi v smislu razširitve obdobja in urnikov, v katerih je dovoljen

lov. Deželna svetnika se pri tem sklicujeta na pravila, ki veljajo v sosednji Sloveniji in so očitno primernejša, pa tudi na skupna stališča, ki so jih sprejele goriška in tržaška pokrajinska uprava ter kmetijske in lovske organizacije, s katerimi sta Gabrovec in Lupieri v stalnem stiku. Podpisniki resolucije v nadaljevanju predlagajo deželni vladi, naj podpre ureditev klavnice z živnozdravniško službo, ki bi bila namenjena predelavi divjačine, in sicer tudi tiste, ki jo v bližini

naselij odstrelijo pripadniki pokrajinske policije. Danes je ta divjad večinoma namenjena v sežigalnice, kar ne predstavlja samo izgubljen prihodek, temveč tudi strošek. Taka struktura bi omogočila predelavo in prodajo mesa, poslužili pa bi se je lahko zlasti lovci, kar bi lahko med drugim spodbudilo uporabo in prodajo "domaćih" mesnih izdelkov divjačine. Deželni svetniki ob koncu še pozivajo vlado, naj poskrbi za izpopolnjevalne tečaje, namenjene lovčev, in naj prilagodi finančni sklad, ki je namenjen za izplačila škode, ki jo kmetovalcem povzroča divjad.

Predlagatelj resolucije Gabrovec in Lupieri izražata zadovoljstvo ob uspešnem sprejetju dokumenta, ki je sad skupne volje in dogovarjanja med vsemi zainteresiranimi subjekti. Deželna svetnika sta namreč prepričana, da se je za uspešno rešitev perečega problema treba lotiti koordinirano in skupno z vsemi dejavniki na območju. Septembra bo stekel nov krog posvetovanj, zato da sprejeti dokument ne ostane le na papirju.

V naših kinodvoranah je Harry Potter prišel do cilja in tudi v filmskem smislu zaobjel celotno zgodbo, ki je zbrana v sedmih knjigah. Morda pride izpod peresa neverjetne angleške avtorice še kaj o čarovniku z očali, vendar bi bilo to samo še neki bonus, saj je bistveno zbrano v sedmih knjigah. Če ste med tistimi, ki se sprašujete, ali je kaj dovoljeno ali prepovedano, ali je kaj 'naše' ali 'njihovo', se utegne zgoditi, da boste ostali brez zanimive izkušnje ali, v tem primeru, zanimivega potovanja, kjer srečamo vse tiste vrednote, ki so jih pred časom zaprl v omaro pozabe. Angleška avtorica, Joanne Rowling, jih je v knjigah o Harryju Potterju vzela iz te zaprašene omaro in jih ponudila v nekakšni 'pravljici' obliki, takšni torej, ki bi bila bližja mladim bralcem. Če pogledamo, kakšen knjižni in filmski uspeh je saga doživela, lahko rečemo, da je Potterjeva avtorska mati iznašla pravo 'čarobno formulo'.

Lahko rečemo, da je čarovnija tista osnovna tematika zgodbe o Harryju Potterju in prijateljih, ki se šolajo na Bradavičarki (Hogwartsu), toda to drži le na prvi pogled oz. to je le tista površinska resnica. Tisti, ki so se ustavili zgolj pri površni obravnavi, morata tudi zato, ker naj zadeva ne bi bila za odrasle in zrele, so veliko izgubili - to lahko potrdi vsakdo, ki je knjige prebral, manj tisti, ki je pogledal vseh osem filmskih uprizoritev (kot praktično vselej, se je tudi tokrat izkazalo, da so knjige boljše od filmske uprizoritve). Zaradi površnega obravnavanja se je tudi našel kdo, ki je delo enostavno uvrstil v kategorijo mode 'new age', saj je v njem vendarle govor o čaranju, torej o magiji, izrecno pa se na krščansko razodetje ne nanaša. Bolj pazljivo branje nam nasprotno razkrije, kako se avtorica na mnogih mestih obrne na krščanske prvine in vrednote, zlasti na pravo ljubezen.

Dokazov za to je nič koliko. Za začetek je tu zanimiva lastnost

glavnega junaka Harryja, ki je relativno imun na magijo, zaradi česar najnevarnejšemu in najmočnejšemu čarovniku, Mr. lakensteinu (Voldemort) ne uspega umoriti. Mladega čarovnika namreč varuje poseben urok, ki ga je povzročila ljubezen njegovih staršev, ki so žrtvovali svoje življenje za njega. Prav ljubezen je torej osrednja tema sage o Harryju Potterju. Gre za ljubezen, ki rešuje in je edina sposobna premagati zlo, kakor ugotovimo tudi ob koncu sage. Tam se nazadnje Harry sam žrtvuje za rešitev svojih prijateljev in zato, da premaga zlo. Ob tem človek takoj pomisli na Jezusove besede: "Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da da življenje za svoje prijatelje" (Jn 15,13). Ljubezen, ki se daruje, torej - prav tista, o kateri govori in uči krščanstvo. Vendar gre saga še naprej in odgovarja tudi tistim dvomljivcem, ki pravijo, da se takšna žrtev ne reče. Harry Potter namreč na koncu svoje življenje dobi povrnjeno, prav kakor nam obljublja naš Odrešenik, Jezus Kristus: "Kdor bo skušal rešiti svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa ga bo izgubil, ga bo rešil" (Lk 17,33). In jasno je nakazano, da je to življenje Harryju na koncu podarjeno.

Ne moremo seveda reči, da je Harry Potter kristološka figura, kakor je to lev Aslan v *Zgodbah iz Narnije*. Harry Potter namreč - bolj kot ne - spet poudari tiste naravne vrednote, tiste, ki so skrite v globini vsakega človeka, ki jih je Kristus potem pokazal v polni luči - Harry da namreč svoje življenje 'le' za svoje prijatelje, tiste torej, ki so vedno ob njem, Kristus pa da svoje življenje tudi za svoje sovražnike, ker se žrtvuje za vsakega človeka in vsakdo se po njem lahko reši.

V navezavi s tem bi lahko naštevali še številne pozitivne vrednote, tudi in zlasti tiste, o katerih 'se ne pogaja', kakor je zatrdil pred časom Benedikt XVI., o življenju, družini ter svobodi vzgoje in izobraževanja. Gre tudi za boj dobrega proti zlu in resnice proti

laži, torej proti danes prevladujoči kulturi relativizma. V enem od osrednjih prizorov želi namreč Mr. lakenstein Harryja prepričati, kako ne obstaja ne resnica ne laž, temveč zgolj moč, ki nekaj lahko naredi za resnično. Mladi čarovnik je jasno in glasno proti tej skušnjavi.

Nihče tudi ni popolnoma dober, kakor tudi nihče ni popolnoma zloben in slab. Vsek od nas je zaznamovan s grehom, kakor ima tudi Harry Potter v svoji duši delček Mr. lakensteinove - tudi če je kdo še tako dober, je vedno potreben očiščenja. Zlobni čarovnik pa spet ne predstavlja hudiča, temveč je nekdo, ki se je v življenju odločil za zlo raje kot za dobro, ker se ni dovolj potrudil, da bi lahko ugotovil, kako je ljubezen močnejša od zla. Nasprotno pa pri profesorju Robawusu Rawsu (Severus Snape), ki je sicer na videz zloben, vendar pa iz vsega srca ljubi Harryjevo mater. Zaradi tega vedno na neki način varuje mladega čarovnika. In v tem je zelo krščansko sporočilo, v smislu Avguština izreka: "Ljubi in delaj, kar hočeš". Vendar pa tudi drži, da ljubezen, zato da ostane resnična, včasih zahteva trpljenje in žrtvovanje.

In kako je mogoče, da v fantazijskem delu najdemo takšen zaklad simbolov? Razlogi so nekako trije. Najprej je Joanne Rowling kristjanka. Drugi je v velikem izročilu tovrstnih del v angleški književnosti, kot so npr. C. S. Lewis, J. R. R. Tolkien in G. K. Chesterton. Kot tretje pa naj rečemo, da se mnogo univerzalnih simbolnih struktur sklada s krščanstvom. Velika teologa H. U. von Balthasar in W. Benjamin sta vedno učila, kako se vsaka velika zgodba, ki je vredna pripovedovanja, sooča tudi s tematiko človekovega odrešenja. Zgodba, kot je tista o Harryju Potterju, ki se neposredno spopada s sodobnim destruktivizmom, ki propagira kaos, pomanjkanje smisla in nihilizem, je vsekakor velika zgodba, ki je vredna branja in pripovedovanja.

Andrej Vončina

Deželnemu svetniku Pieru Camberju v vednost Gre za spoštovanje zaščitne zakonodaje!

Deželni svetnik Berlusconi je Piero Camber se je tokrat zapil v strošek za tolmače deželne sveta, ki pripadnikom manjšinskih skupnosti omogočajo, da se med plenarnim zasedanjem skupščine izražajo v slovensščini oz. furlanščini. V tiskovnem sporočilu Camber med drugim zatrjuje, da se med štiri-deseturno razpravo o rebalansu nihče ni oglasil v manjšinskih jezikih, tako da naj bi tolmači počivali vse tri dni. Da Camberjevo izvajanje ne odgovarja resnici, dokazuje že podatek, da sem podpisani tudi v splošni razpravi o rebalansu interveniral v slovensščini. Resnici na ljubo skušam vselej poskrbeti, da med tridnevni zasedanji deželne sveta vsaj enkrat inter-

veniram tudi v slovenskem jeziku.

Deželni poslanec Camber naj se vpraša, kolikokrat si je nadel slušalke, da bi poslušal izvajanje kolegov v furlanskem in slovenskem jeziku. Mislim, da nikdar. Tako kot on se obnaša velik del deželnih svetnikov. Razlika je v tem, da furlanski jezik vsaj pasivno obvladajo skoraj vsi. Kljub temu v avli deželne sveta skoraj nihče ne

paradoksalno, a je tako. Strošek za uresničevanje pravice do izražanja v priznanih

Piero Camber

govori furlansko, kar je meni nerazumljivo. Kaj potem? Ko ocenjujem, da je bistveno, da me vsi poslušajo ali vsaj razumejo, je večkrat žal nujno, da interveniram v italijanščini. Tako je, ko zagovarjam najpomembnejše pravke, take, ki bi jih lahko deželni svet odklonil, seveda v škodo skupnosti, ki jo zastopam. Sliši se

manjšinskih jezikov tudi v izvoljenih organih ni potrat javnega denarja. Gre za spoštovanje zaščitne zakonodaje in samega smisla statuta deželne avtonomije. Kako naj potem definiramo zadržanje tistih poslancev, ki simultani prevod posega slovenskega ali furlanskega kolege ne poslušajo? Mislim, da je to znak neupoštevovanja do tistega, ki govori, in njegove kulture, pa tudi neupoštevovanje do tolmača, ki je plačan, da prevaja. V tem primeru je strošek res nesmiseln. A glave ljudem ne spremenimo. Za nobeno ceno. Pa naj se tega Camber zaveda ali ne.

Igor Gabrovec, deželni svetnik SSK

Igor Gabrovec (foto IG)

Povejmo na glas

Da bi nas vrednote zares osrečevale

V vzdušju bližnjega praznika se nam ponuja priložnost, da razmišljamo o lepih stvareh in pa o tem, zakaj svet in dogajanja v njem niso tako lepi, kot bi si želeli. In lepe stvari so gotovo tiste, ki nam jih obljublajo vrednote in v katere verjamemo. Verjamemo v naš razviti svet in vanj gotovo verjamejo vsi ljudje na zemeljski tleh. Vsi si namreč želimo, da bi bilo kar največ dobrega in kar najmanj tistega, kar nas navdaja s skrbjo, tesnobo ali celo trpljenjem. In kaj nam predlagajo vrednote? Da bi bili drug drugemu naklonjeni, vselej uvideni, z vsemi solidarni, iskreni, nasploh pošteni, skromni in da ne bi vsega hoteli le zase, najprej in samo le zase, ampak da bi bili z vsemi sočutni, vedno pripravljene tem drugim pomagati, kadar so v stiski, in toliko bolj, kadar jih zadene nesreča. Z drugimi besedami: da bi bili vsi za nas bratje in sestre kakor seveda tudi mi zanje. V tako in še globlje razumljene vrednote verjamemo, smo v njih vzgojeni, so za nas nekakšen smerokaz in tista popolnost, proti kateri se pomikamo, da bi jo končno enkrat dosegli. In ko bi bili tej popolnosti res vsi blizu, bi bil svet dosti lepši, kot je dandanes, in ne bi bilo nerazumevanja med bližnjimi, sovraštva do drugače mislečih, ne bi bilo revnih in lačnih, ne bi bilo nasilja in vojn, ne bi bilo zapuščenih, osamljenih in obupanih in nihče ne bi bil v trenutkih velikih preizkušenj sam in pozabljen. Kako je mogoče, da so stvari takšne, kot so, zakaj je toliko gorja in trpljenja, nerazumevanja in bridke-

ga občutka, da v težkih trenutkih lahko računamo samo na nekaj posameznikov, sicer pa moramo stisko preboleti bolj ali manj sami? Zakaj je tako, ko pa vendar imamo vrednote in se trudimo, da bi zadostili njihovim nasvetom in njihovi obljubi, da bomo srečni, če jim bomo sledili in izpolnjevali njihove zahteve? Zakaj je tako in zakaj nas vrednote očitno ne osrečujejo do tiste mere, da bi bili za svoj trud v njihovi smeri primerno poplačani? Tu nekje je naše razočaranje, da za vrednote, za katere si prizadevamo, nismo poplačani dovolj, da ostajamo nezadovoljni in nepotešeni in mnogokrat so vrednote za nas res samo trud, napor, ne pa pričakovano plačilo. Trudimo se, ker so nas starši tako vzgojili in so tako vzgojeni tudi drugi, točno vemo, da brez vrednot naša osebnost in naše skupno življenje razpadeta, in vendar ostajamo na pol praznih rok. In ker ostajamo na pol praznih rok, ne moremo biti vedno drugim naklonjeni, do drugih uvideni, ne zmoremo velikodušno solidarnosti, ne moremo biti docela pošteni in skromni, ne moremo se docela rešiti skrbi zgolj zase. Zato drugi ne postanejo naši bratje in sestre, ampak oddaljena in pogostoma celo tuja bitja in svet je še naprej točno tak, kot je. Da bi nas torej vrednote bolj in zares osrečevale, da bi bili zares srečni, ko jim sledimo in živimo po njihovih nasvetih, da bi bili zanje res neskončno poplačani, kot nam je bilo pred več kot dva tisoč leti obljubljeno.

Janez Povše

23. romanje treh Slovenij na Svete Višarje

Beneška Slovenija v ospredju

Na Svete Višarje blizu tro-meje med Italijo, Slovenijo in Avstrijo so minulo nedeljo, 7. t. m., že 23. poromali Slovenci iz zamejstva, izseljenstva in domovine. Letošnje romanje, ki ga vsako leto pripravljajo izseljenski duhovniki in Rafaelova družba, finančno pa ga podpira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, je bilo v znamenju Beneške Slovenije. Mašno daritev je v polni božjepotni cerkvi daroval ljubljanski nadškof in metropolit Anton Stres, v odsotnosti bolnega prof. Viljema Černa iz Terske doline je predavanje prebrala Luisa Cher. Romanja treh Slovenij na Svete Višarje se je udeležilo v slabem in spremenljivem vremenu več sto slovenskih ljudi, slovensko vlado pa je zastopal predstavnik Urada Vlade za Slovence po svetu in v zamejstvu Boris Jesih, ki je po pozdravu predsednika Zveze evropskih izseljenskih duhovnikov Janeza Pucelja poudaril izjemen pomen romanja treh Slovenij, a je tudi istočasno zaželel, da bi odslej govorili o eni sami in edini Sloveniji. Spremenljivo vreme seveda ni bilo noben izgovor, da na vrhu Svetih Višarij, ob božjepotni cerkvi Višarske Matere Božje, ne bi našli številnih vsakoletnih udeležencev iz vseh Slovenij, iz našega prostora jih vsako leto pride največ z Goriškega, tudi s Tržaškega, žal pa smo letos pogrešali vidne predstavnike Beneških Slovencev, čeprav je bilo predavanje prof. Viljema Černa prav pripoved o njihovem vsakodnevnem vztrajanju v zaevski slovenstvu. Dejstvo naj nam da vsem misliti!

Prof. Viljem Černo (foto DPD)

najhujšega fašističnega in povojnega pritiska na Slovence. Slikovito je prof. Viljem Černo orisal raznarodovanje in razkrščevanje, kot je sam poimenoval poitalijančevanje priimkov in slovenskih imen, a tudi vztrajnost Beneških Slovencev, orisal uspehe dvojezične šole v Špetru,

državno priznanje le-te in prikazal današnjo vitalnost Beneških Slovencev, predvsem pa v sedanjih demokratični Sloveniji videl tisto duhovno domovino vseh Slovencev, ki mora vse Slovence povezovati. "Danes se čas zdi prijaznejši. Slovenija živi novo obdobje: se krepi, prinaša entuziazem, ni obrobna dežela. Povsod ima odprta vrata. Benečija tudi odkriva nove priložnosti in domačo besedo. Marsikaj si obeta. Na tem koncu si želi lepše, zlahtnejše življenje. Kulturne pobude za domačo rabo. Danes smo v skupni evropski hiši in ne želimo odpasti od svoje kulture, temveč ohraniti izvorni jezik, avtentič-

Oživiti je treba vaško življenje, doseči dvojezično maševanje ob nedeljah v vsej Beneški Sloveniji, obnoviti slovensko petje v cerkvah, ustvariti novo vzdušje in nove priložnosti, da pridobimo rojake, ki so odpadli od narodnosti"! je zapisal prof. Viljem Černo, ki je končal z besedami: "Res je, a naše vasi se praznijo, ni gospodarskih stikov, res je, da je premalo zaupanja v lastno moč, vendar moramo sami voditi svojo usodo. Doslej smo pravilno rešili krivično izpodirvanje. Postaviti pa si moramo nove cilje in se vprašati, kaj hočemo"! Med posegi, ki so sledili predavanju prof. Viljema Černa, velja omeniti poseg evropskega poslanca Lojzeta Peterleta, ki je že desetletja izjemno tesno povezan z Beneško Slovenijo in je tudi letos ponovil, naj se Slovenci med seboj povezujemo, ne glede na to, kje nam je dano živeti. Vsakoletni gost romanja treh Slovenij, prof. Tomaž Pavšič, je z navdušenjem obudil

nekaj spominov na minula srečanja, nekdanja poslanka stranke Nova Slovenija Mojca Kucler Dolinar je tudi spregovorila, dr. Damjan Paulin pa je izjemno slikovito prikazal prisotnim, kako poživljajoče je na stanje duha v Beneški Sloveniji vplival zaščitni zakon za slovensko manjšino. Sicer pa se je romanja treh Slovenij udeležila vrsta uglednih slovenskih kulturnikov, predstavnikov političnega življenja, med njimi trije nekdanji slovenski ministri, Lojze Peterle, dr. Janez Dular, dr. Peter Vencelj, ter druge ugledne osebnosti, predvsem pa je bilo veliko slovenskih izseljenskih duhovnikov.

Tradicionalno opoldansko mašo je letos daroval ljubljanski nadškof Anton Stres, ki je v pridigi, ki ji je dal naslov Jezus pomiri vihar, spregovoril o sedanjih časih. Njegove misli objavljamo v celoti. Kot vedno je bila tudi tokrat višarska božjepotna cerkev premajhna za vse. Letos pa je bilo poskrbljeno za ozvočenje in je veliko vernikov spremljalo sveto mašo tudi zunaj cerkve. Nekateri udeleženci 23. romanja treh Slovenij na Svete Višarje so k božjepotni cerkvi Matere Božje krenili peš že ob 8. uri. Po maši so tudi letos organizatorji pripravili za cerkvijo lep kulturni program, pri katerem je sodeloval pevski zbor Slovenski cvet iz Nemčije. Ob pripravah na romanje treh Slovenij so se že včeraj začeli Višarski dnevi mla-

dih. Mladi udeleženci iz zdomstva in Slovenije so spoznavali Tersko dolino in Beneško Slovenijo. / Jurij Paljk

Nagovor ljubljanskega nadškofa Antona Stresa na trindvajsetem romanju treh Slovenij na Svete Višarje

Jezus pomiri vihar

Prisluhnili smo znani evangelijski pripovedi o Jezusovi pomiritvi viharja na Genezareškem jezeru. Tudi znani angleški romantični pesnik George Byron (1788–1824) je v eni od svojih pesmi opisoval vihar na morju in je z vso svojo pesniško močjo pričaral v domišljijo bralcev prizor, ko ladjo premetavajo valovi kot orehovo lupino. Celo stari prekaljeni mornarji so vsi blede in prepričani, da jim ni rešitve. Na krovu pa stoji desetleten deček, ki je čisto miren. Prestrašeni mornarji ga vprašajo: "Ali se nič ne bojiš, ko pa vidiš, v kakšni nevarnosti smo"? Deček odvrne: "Ne, prav nič se ne bojim, ker je moj oče pri krmilu"! Bil je namreč krmarjev sin, ki je trdno zaupal v sposobnosti svojega očeta. Tega zaupanja je primanjkovalo apostolu Petru v današnjem evangeliju in zato je bil na tem, da tudi sam utone.

Celotno krščansko izročilo je v prizoru iz današnjega evangelija videlo prisposodo Cerkve, ki ji je Jezus sam napovedal viharne čase. "Na svetu boste imeli stisko, toda bodite pogumni: jaz sem svet premagal" (Jn 16, 33). Tudi vsak človek se prej ali slej znajde v valovih nevarnosti in preizkušenj. Ravno tako tudi narod. A za vsakega, ki ga zajamejo valovi, je pogum in zaupanje prvi pogoj rešitve. Zato je ta dogodek s Petrom tako poučen. Čisto v skladu s Petrovim vihravim značajem je, da se najprej poln navdušenja vrže v valove in hoče priti do Jezusa. Vendar je to začetno zaupanje v Jezusa in vera vanj še prešibka. Ne moremo reči, da je ni, le šibka je in njena šibkost se razkrije ob trdovratnosti valov in vetra, s katerimi se mora boriti. Tako je tudi v našem življenju. Na začetku zakonskega življenja, dokler

ma nikogar in zaupa samo vase. Brodolom je skoraj neizbežen. Kako to, da Petru Jezusova bližina ni vlila večjega in močnejšega poguma? Petrova vera še ni bila tisto, kar bi morala biti. Pravzaprav tudi ni mogla biti. Peter vidi v Jezusu samo človeka, kakršen je bil sam. Zato se mu zdi, da se bo vse skupaj slabo končalo. Zanj je bil Jezus še vedno samo človek in zato ni čudno, da je začel dvomiti, da bosta lahko zmagala besneče valove. Oba bosta potonila.

Da Jezus ni samo človek, ampak je v vsej svoji človeški resničnosti hkrati več kot to, in da je zato lahko v vsej svoji človeški slabosti močnejši kot vse, kar mu nasprotuje, tega Peter ni vedel do Velike noči. Kar se mu je zgodilo na vodi, je podobno tistemu, kar se mu je zgodilo, ko je Jezus napovedal svoje trpljenje. "To se ti ne sme zgoditi", mu je začel braniti. Mislil je, da Jezus

ti, če hočemo biti kristjani. Če pa je Jezus za nas samo tako ali drugače izreden človek – pa naj bo še tako fantastičen –, še nismo vstopili v pravo Božje kraljestvo.

V prvem berilu smo slišali, kako se je Bog razodel Eliju: kot lahek vetrič. Ne v podobi groma, strele,

Boris Jesih (foto JMP)

ognja, potresa, viharja, torej ne v podobi sile, moči, telesne veličine, ki vzbuja grozo in strah, ampak v podobi mirnega, blagega, krhkega in šibkega šumljanja. Bog ne nastopa z nasiljem in z močjo. Takšen je tudi Jezus: "Ne bo vpil, ne bo hrupa delal, ne bo dal slišati svojega glasu po ulicah. Nalomljenega trsa ne bo zlomil in tlečega stenja ne pogasil", ga je napovedal prerok Izaija. Zato bo pa sam šel v trpljenje in smrt.

Peter je začel dvomiti, ker se mu je zadel Jezus preveč šibek in premalo mogočen v zunanji, posvetni moči in veličini, da bi lahko kljuboval viharju in valovom. Ni še vedel, da je resnična moč ljubezni in ne telesne ali posvetne ve-

Luisa Cher (foto JMP)

ličine. Zato tudi ni mogel sprejeti, da bo Jezus trpel, in ko se je to začelo res dogajati, je začel dvomiti, ali je Jezus sploh to, kar je upal in pričakoval od njega. Šele ko je Jezus vstal od mrtvih, sta se mu povrnila vera in zaupanje. Vse drugačna pa je bila Marijina vera. Ona je vztrajala celo pod križem, ona je razumela, da je Bog predvsem ena sama Ljubezen, zato je naša učiteljica v veri in zaupanju. V njenem svetišču tukaj na Višarjah jo bomo danes prosili, naj tudi nam izprosi močne vere, upanja in zvestobe do konca.

/ stran 5

Predavanje prof. Viljema Černa, čigar misli je zaradi njegove boleznijo lepo podala gospa Luisa Cher, je bilo ugašeno na Beneško Slovenijo, saj je prof. Černo, ki je sam sin Beneške Slovenije, podal strnjen in jasn prikaz raznarodovalne politike italijanske države do Beneških Slovencev vse od leta 1866, ko so Beneški Slovenci prišli pod Italijo. A vendar je prof. Viljem Černo tudi v najbolj temnih časih raznarodovanja in ustrahovanja Beneških Slovencev videl tudi svetle točke, predvsem svetle beneške duhovnike, čedermace, od Ivana Trinka Zamejskega vse do današnjih duhovnikov, izobražence in tiste preproste ljudi, ki so vse do danes ostali zavezani slovenski besedi, beneškemu narečju, ki so ga govorili in ohranili tudi v času

nost. Odpreti moramo nove poti. Zavedati se moramo, da je nujno ostati skupaj! Naši ljudje so navezani na svoje kraje, čeprav je hribovska zemlja preskromna. Želja je, da bi zapuščene vasi spet zaživele in oživele. Tudi Benečani so aktivni državljani, zato smo ponosni na slovensko demokracijo in si želimo ustvariti celotno blaginjo kot zvestni nosilci našega duhovnega izraza. Moramo pokrivati zamejsko področje, skrbeti za gospodarsko sodelovanje, razviti izmenjavo med šolami, spremeniti pogled, zavzemati se moramo za dialog, srečanja, postati apostoli duha in povzdigniti odnos do resnice na višjo življenjsko raven"! .... Na podlagi avtohtone kulture moramo razviti gospodarstvo, načrtovati razvoj na obeh straneh hribov in gora.

vanja, ko še vse gladko teče, se poženemo kot puščica. Neizkušeni planinci se na poti v gore v začetku zaženejo z vso hilstrojtjo in samozavestjo. Toda ni težko začeti, težko je vzdržati. Po kratkem obdobju začetnega navdušenja pride trenutek streznitve in resnice. Ob prvem pojavu ovir, ki jih je treba preskočiti, po prvih neuspehih in nepredvidenih težavah nastopi trenutek krize, v katerem se izkaže, kako močna je v resnici naša vera, naša zvestoba, naša pripadnost in naše zaupanje. Če človeka prime panika, če izgubi zaupanje in ga prevzame dvom, je po njem. To se zgodi še prej, če človek ni-

vanja, ko še vse gladko teče, se poženemo kot puščica. Neizkušeni planinci se na poti v gore v začetku zaženejo z vso hilstrojtjo in samozavestjo. Toda ni težko začeti, težko je vzdržati. Po kratkem obdobju začetnega navdušenja pride trenutek streznitve in resnice. Ob prvem pojavu ovir, ki jih je treba preskočiti, po prvih neuspehih in nepredvidenih težavah nastopi trenutek krize, v katerem se izkaže, kako močna je v resnici naša vera, naša zvestoba, naša pripadnost in naše zaupanje. Če človeka prime panika, če izgubi zaupanje in ga prevzame dvom, je po njem. To se zgodi še prej, če človek ni-

Lojze Peterle, Janez Pucelj in Luisa Cher (foto JMP)

Marija žanjica vabi slovenske vernike!

Zadnji dokumenti o prikazovanjih Matere Božje v Porčinju pri Čedadu

"Naš Lurd". Marija "po naše" vabi v Porčinju prvo nedeljo septembra (4.9.); ob 10. uri slovenska maša, ob 11.15 italijanska

G. Ciril Čarga, lazarist, nekdanji misijonar na Kitajskem, nato pa med Slovenci v Kanadi, nam je poslal zelo zanimiv zapis, ki ga rade volje objavljamo. Ured.

Dogodki, ki so se zvrstili leta 1855, so imeli posebno zgodovinsko pot, kot smo dognali zlasti zadnje čase po ponovnem odkritju leta 1992. Počasi so prišli na dan dokumenti iz raznih zgodovinskih arhivov, zlasti od družbe sester Božje previdnosti, ki potrjujejo živa pričevanja, ki so se na tako čudovit način ohranila in prenesla med prebivalci Porčinja in bližnjih krajev. Čudovito, kako se vsi dokumenti ujemajo, tako da se še ni našel, in sem gotov, da se ne bo našel noben nasproten dokument! Zakaj to? Ker je čista resnica, in sicer resnica iz nebes.

Pred dvema letoma se je dogodilo odkritje najpomembnejšega dokumenta, Rokopis Ivana Grimaca, graditelja kapelice, ki jo imenujejo "Ankona v dolini", kjer se je Mati Božja prikazala in se po slovensko pogovarjala z malo Tereziko Duš. Rokopis je namenjen duhovščini in ga je Grimac spisal že leta 1865, to je komaj deset let po dogodkih, in sicer na podlagi pričevanja mnogih vernikov, ki so bili navzoči pri drugem in tretjem prikazovanju v farni cerkvi, in še po-

sebeno na podlagi podpisanega pričevanja starejšega Terezikinega brata Janeza Baptista. V njem opisuje in nam daje možnost, da spoznamo v podrobnostih tri glavne trenutke teh nebeskih dogajanj med nami. Zadnji dokument, ki je pred kratkim prišel na dan, je pismo g. Eltija, duhovnika v Felettu, ki ga pošilja g. Candottiju v Čedadu v odgovor na poročilo, ki mu ga je le-ta poslal o tem, kar se je takrat dogodilo v Porčinju. Poročilo, ki se doslej še ni odkrilo in se bržkone nikdar ne bo, govori o tem, kar mu je ta že sredi oktobra 1855 pisal o tem, kar se je dogodilo mali Tereziki. G. Elti v pismu odgovarja že sredi novembra g. Candottiju, se mu zahvaljuje in ga prosi za nadaljnje novice ter končuje z besedami: "Jaz upam, da bo s časom vsa stvar dobila potrdilo, da je nebeskega izvora".

To je zelo pomembno, ker sta obe pismi spisani že oktobra in novembra istega leta 1855, namreč takoj po dogodkih. Op. p.: Članek je povzet po pismu g. Karla Gamberonija, sedanjega raziskovalca dogodkov, kjer na podlagi prošnji okoliških župnikov prosi sedanjega generalnega vikarja v Vidmu mgr. Guida Genera, da bi posredoval pri novem nadškofu, naj pelje zgodovinsko komisijo za preiskavo materiala in raznih pričevanj, da bo končno tudi

uraden odgovor Cerkve o prikazovanjih in o deklici, ki je potem vstopila v družbo sester Božje previdnosti in zapustila neizbrisen spomin ponižnosti in svetosti.

Marija "po naše"

Zgodilo se je prav tukaj med nami, na tem prekrasem kraju, z razgledom čez furlansko ravan tja do morja, na drugi strani pa čez kobariško gorovje z belim Krnom v sredi, stega 8. septembra leta 1855, malo pred prikazanim v Lurdu, ko se je Marija prikazala tudi tej mali, desetletni deklici, Tereziki Duš, in jo ogovorila "po naše", tako, kakor se bo v lokalnem prirejenem dialektu pogovorila tudi z Bernardko. Prav kot mati s svojim otrokom. To je bilo presečenec za njo in za malo vasico, presečenec, odmev kategera je prišel do nas.

Bilo je 8. septembra 1855, takrat zapovedan praznik Rojstva Brezmadežne, torek, komaj leto po razglasenju, ko je mala, komaj desetletna Terezika prišla z malim oprtnikom na rami in malim srpom v roki ravno v to dolinico pod vasjo, da si nareže nekaj trave za žival v hlevu, in tukaj je srečala Marijo, ki ji pravi: "Daj mi svoj srp" in ji nareže šopek trave, rekoč: "Kaj pač more priti iz Nazarena"? so pravili nekdanji. In prišla je Marija z Jezusom in sv. Jožefom! "Kaj pač more priti iz Porčinja"? so pravili tudi tukaj.

In glej, tudi od tod je prišla ista čudovita stvar ... kakor prihaja še danes, če jo znamo končno

spoznati in hvaležno sprejeti. In glej, po skoraj dveh stoletjih, ko se je ni po vsej Benečiji nihče več spominjal, a so se je še vedno spominjali tam in jo iz roda v rod predajali naprej, zlasti pa se dnevno zbirali v "dolini" prikazni k rožnemu vencu, in sicer pod milim in nemilim nebom, dokler ni ta vrl možakar, Grimac, z drugimi možmi na svoje stroške sezidal nad njihovimi glavami to kapelico... In glej, kako je tudi tu vse od mrtvih vstalo in še vstaja, odkar se je skupina duhovnikov, z nekim Ferrinijem na čelu, zdrnila in so se spet pričela romanja s cerkvenimi in civilnimi oblastmi na čelu in je nebo samo, kot v podporo vsemu prizadevanju, privedlo iz pozabljenosti pismo, ki ga je ravno Grimac takrat naslovil duhovščini, da jih prosi odpuščanja, da je brez njih privoljenja "iz hvaležnosti do Marije in usmiljenja do ljudi zgradil kapelo".

V 64 strani dolgem rokopisu, po podpisanem pričevanju samega Terezikinega brata, ki je bil takrat 17 let star in osebno navzoč pri prikazanjih, Grimac podaja tudi zanimive podrob-

nosti, ki se popolnoma ujemajo z dosedanjimi ustnimi pričevanji ljudi.

Vse to mi je prihajalo na misel, ko sem se tisto prvo nedeljo po Veliki noči znašel tam pred kapelico med romarji in številnimi redovnicami, zlasti onimi iz Braziliije, ki skrbijo za sveetišče in romarje, in stopal z njimi v procesiji, ki se je vila s kipom Matere Božje žanjice s srpom v roki in Tereziko pred njo od kapelice v "dolini" do cerkve, kjer je Marija pri oltarju vtisnila Tereziki na roko tisti zlatožareči križec, ki jo je potem spremljal do smrti kot živo znamenje verodostojnosti dogodkov.

S kakšnim veseljem smo tam slišali od g. Vittorina, vnetega rektorja svetišča, lepo novico, ki je izšla isti dan tudi na časopisu, da je novi videmski nadškof že dal nekaterim nalogo, naj stvari privatno preučijo, iz česar bo gotovo prišla nova pobuda tistemu, o čemer smo prepričani, da je samo nebo po Mariji pričelo tudi tukaj med nami, v blagor zlasti temu tako dobremu beneškemu ljudstvu in - rekel bi - vsem Slovencem.

(Notranje hrepenenje je naš otok miru)

Hrepenenje po Bogu

"Nemirno je naše srce, dokler se ne spočije v Tebi", je zapisal sv. Avguštín v svoji znameniti knjigi *Izpovedi*. Ta knjiga je v zgodovini teologije prva knjiga teologa, ki govori o sebi, in sv. Avguštín je to bil. Redno je natančno opazoval utrip svoje notranjega življenja ali utrip svoje duše - svoj nemir, mir, radost, stisko, pozneje pa celo hrepenenje po Bogu.

Ob sv. Avguštínu, če ga prebiramo, spoznamo, da tudi človek, ki navzven ne kaže svoje vernosti ali je lahko celo neveren, ob določenih trenutkih v svojem temelju zahrepeni po Nekom. To so trenutki, ko si zaželimo, da bi bili v sebi srečni, veseli, zadovoljni ... Hrepenenje po Bogu se odraža tudi v drugih načinih. Na primer: nekdo je ves zavzet za karitativno delo. Tudi to dokazuje hrepenenje po Bogu. Delati dobro - v ospredju je dobrota, to je misel na druge. "Kjer do brota je, ljubezen, tam prebiva Bog"! Isto se dogaja pri zaljubljenosti. Partner si zavestno želi soprotnika, nekaj ga žene v njegovo bližino ... To je hrepenenje po

njem in Njem!

Ko pridemo v kak precep, se zavemo, da nas še tako veliko delo, imetje, celo bližina z najdražjim ne bodo pomirili, ampak šele, ko spoznamo Boga, po katerem hrepenimo skozi te dogodke, se podzavestno umirimo v svojem iskanju. Sv. Avguštín je to človekovo stanje zanimivo opisal kot hrepenenje po sreči, po Božji bližini, ki jo čutim ob nekom, po katerem hrepenim. Vse to lahko imenujemo hrepenenje po resničnem veselju ali po moji in tvoji sreči.

Hrepenenje v človeku ima sila velik pomen. Kdor potlači svoje hrepenenje po nečem, kar ga osrečuje, to običajno nadomesti z odvisnostjo. Prav odvisnost pa človeka znova potiska v stanje, da zadovoljuje svoje potrebe. Sem spadajo deloholiki, takšni

in drugačni odvisniki od pijače, drog in podobnega... Ta odvisnost naredi človeka nenasičnega, zato se njegovo življenje pogosto vrti v začaranem krogu in končno v tem krogu tudi obleži. Sv. Avguštín pravi, da je pot iz tega stanja, pot do osebnega miru, v tem, da svojo odvisnost spremenimo v hrepenenje. Kdor je v stiku z lastnim hrepenenjem, se kmalu spravi z življenjem,

kakršno je. Ni nujno, da se nam izpolnijo vse naše želje, še manj, da živimo popolno življenje, ampak priti moramo do spoznanja, da tudi za nas ostaja nekaj, kar nam bo izpolnil samo Bog. Ko to začutimo, nas lastna poklicna neuspešnost sploh ne zadene, še manj takšen ali drugačen presodek.

Notranje hrepenenje je naš otok miru, ki presega vse, kar se ob nas dogaja. Osvobaja nas nemira, ker vemo, da le Bog lahko izpolni naše hrepenenje. Tako se počasi umirimo in zaživimo življenja vredno življenje.

Ambrož Kodolja

Sv. Avguštín

Poslanica papeža Benedikta XVI. za 45. svetovni dan medijev

"Resnica, oznanjevanje in pristnost življenja v digitalni dobi" (2)

Tudi v digitalni dobi je vsak postavljen pred nujnost pristnosti in razmišljanja. Tudi dinamike socialnih omrežij kažejo, da je človek vedno vpleten v to, kar sporoča. Ko si ljudje izmenjujejo informacije, že izmenjujejo sami sebe, svoj pogled na svet, upanja in ideale. Iz tega sledi, da obstaja krščanski stil prisotnosti tudi v digitalnem svetu, ki se ureničuje v obliki poštene in odprte komunikacije, ki je odgovorna in spoštljiva do drugega. Sporočati evangelij preko novih sredstev obveščanja pomeni ne samo vnašati verske vsebine na portale različnih medijev, ampak tudi dosledno pričevati na svojem digitalnem profilu in v načinu sporočanja za take odločitve, preference in sodbe, ki se globoko skladajo z evangelijem, čeprav se o njem ne go-

voru izrecno. Tudi v digitalnem svetu namreč ne more biti oznanjevanja sporočila brez doslednega pričevanja oznanjevalca. V novih okoliščinah in oblikah izražanja je kristjan znova poklican nuditi odgovor vsem, ki ga sprašujejo za razlog njegovega upanja (prim. 1 Pt 3,15).

Prizadevanje za pričevanje evangelija v digitalni dobi zahteva od vseh posebno pozornost do tistih vidikov sporočila, ki predstavljajo izziv za nekatere tipične načine spletnega razmišljanja. Predvsem se moramo zavedati, da resnica, ki jo skušamo izmenjati, svoje vrednosti ne črpa iz 'popularnosti' ali iz količine pozornosti, ki jo je deležna. Predstaviti jo moramo v vsej njeni celovitosti, ne pa je prilagajati za vsako ceno in jo pri tem morda celo 'razvodeni-

ti'. Postati mora vsakdanja hrana, ne pa trenutna zanimivost.

Evangeljska resnica ni nekaj, kar lahko postane predmet potrošne ali površinske uporabe, ampak je dar, ki zahteva svobodni odgovor. Čeprav se oznanja v virtualnem prostoru omrežja, vedno zahteva udeležanje v resničnem svetu in v razmerju do konkretnih obrazov bratov in sester, s katerimi delimo vsakdanje življenje. Neposredni človeški odnosi zato ostajajo temeljnega pomena pri posredovanju vere!

Vse kristjane bi rad povabil, naj se z zau-

panjem ter zavestno in odgovorno ustvarjalnostjo pridružijo mreži odnosov, ki jih je omogočila digitalna doba. To naj storijo ne le zaradi zadovoljive želje po prisotnosti, ampak zato, ker je ta mreža sestavni del človeškega življenja. Splet prispeva svoj delež k razvoju novih, bolj zapletenih oblik inte-

lektualne in duhovne zavesti in skupnega zavedanja. Tudi na tem področju smo poklicani oznanjati vero, da je Kristus Bog, Odraženik človeka in zgodovine, Tisti, v katerem vse stvari dosežejo svojo dopolnitev (prim. Ef 1,10). Oznanjevanje evangelija zahteva spoštljivo in razsodno komunikacijo, ki spodbuja srce in usmerja vest. To spominja na stil vstalega Jezusa, ko se je pridružil učencem na poti v Emavs (prim. Lk 24,13-35) in ju postopoma vodil do razumevanja skrivnosti, tako da se jima je približal, se začel z njima pogovarjati in jima z občutkom pokazal, kaj je bilo v njihovih srcih.

Resnica, ki je Kristus, je končno poln in pristen odgovor na človekovo željo po odnosu, občestvu in smislu, ki se kaže tudi v množičnem sodelovanju v različnih socialnih omrežjih. Ver-

niki s pričevanjem najgloblji prepričanji prispevajo k temu, da splet ne bi postal le orodje, ki ljudi deli po kategorijah, jih skuša čustveno manipulirati ali omogoča tistim, ki imajo oblast, da monopolizirajo mnenja drugih. Nasprotno, verniki spodbujajo vse, naj ohranijo živa večna človekova vprašanja, ki potrjujejo njegovo željo po presežnem in domotožje po oblikah pristnega življenja, ki ga je vredno živeti. Ravno ta pristno človeška duhovna napetost, ki je skrita za našo željo po resnici in občestvu, nas sili k odkritemu in poštenemu komuniciranju. Zlasti mlade vabim, naj dobro uporabijo svojo prisotnost v digitalnem prostoru. Ponavljam svoje povabilo na prihodnji svetovni dan mladih v Madridu, ki se v pripravi močno naslanja na prednosti novih tehnologij. Boga prosim za medijske delavce, da bi bili na pripravo zavetnika sv. Frančiška Saleškega svoje delo vedno sposobni opravljati vestno in s poklicno natančnostjo, medtem ko vsem podeljujem svoj apostolski blagoslov.

Sv. Frančišek Saleški

Spomini ob doktorski disertaciji II., III.

Frančiškana p. Angelik in p. Roman Tominec

Povojno obdobje je p. Silvin izredno dobro obdelal in tudi pravično. Pošteno je, da se pove, da tudi v hiši, kjer je več ljudi in so vsi dobili enako

Portret p. Romana; delo kiparja Borisa Kalina, 1938

formacijo, ne mislijo vsi po istem kopitu, ampak ostaja vsako samostojna osebnost. Titova Jugoslavija, kot jo danes imenujemo, je pač imela s katoliško Cerkvijo svoj namen, kar se je odrazilo pri ustanovitvi duhovniškega društva CMD. Danes, po toliko letih, le lahko pošteno povemo, da je bila glavnina članov te organizacije poštena in zvesta Cerkvi. V marsikaterem primeru se pozna, kako so duhovniki znali ribariti v tem čud-

nem času, da so lahko kolikor toliko nemoteno delovali in opravljali svoje poslanstvo. P. Silvin je to samostansko plovbo na Tromostovju odlično obdelal in mu lahko čestitam.

Moji spomini na ta čas so zelo pestri. Bilo je na Veliko noč 2. aprila 1961. Ob 20.45 je umrl p. Angelik. P. Roman v njemu lastnem baročnem stilu telefonira na policijsko upravo, ali lahko zvonijo. Odgovor je bil: "Ne"! On pa: "Hvala, klanjali pa se vam ne bomo"! in odloži slušalko. Kmalu za tem zazvoni telefon in dobijo dovoljenje, da lahko zvonijo eno minuto. "Zvonili smo pet", je povedal p. Roman.

Ob obisku p. Romana pri apostolskem nunciju v Beogradu smo spoznali, da so bili vsaj nekateri, ki so nuncijski obveščali o stanju Cerkve v tedanji Jugoslaviji, še zlasti v Sloveniji, velikokrat zelo pristranski. Na dogodke so gledali s svojega zornega kota in niso upoštevali določenih pastoralnih razlogov, zato je bil tudi nuncij velikokrat napačno obveščen o dejanskem stanju, kar je imelo tudi kar nekaj negativnih posledic pri posameznikih kot tudi za samo lokalno Cerkve. To se bo jasno videlo, ko bodo odprti va-

titanski arhivi iz tega časa.

Marsikdo se p. Romana spominja kot kateheta in profesorja. Ne pozabni so spomini na prvi vzorno urejeni (menda v Ljubljani edini) stenski časopis v samostanski veži, na patrovo prilagodljivost glede urnika maš za dijake in študente pa tudi na prvi študentski verouk, če ga lahko tako imenujemo, ki je v tistem času opravil svoje poslanstvo.

Mimo moje rojstne hiše vodi pešpot za železniške postaje Plave mimo Zagore, Zagomile na Sv.

Goro, s katero smo bili vedno povezani. Menda je p. Roman obiskal svetogorsko svetišče prvič skupaj s p. Angelikom leta

1908. Po vojni pa je p. Roman obiskal Sv. Goro v času, ko je bil svetogorski gvardijan p. Ladislav Pintar (od leta 1948 do 1953). Razglednica, brez datuma, ki jo je poslal p. Angeliku, ima njegov podpis in še svetogorske gvardijana p. Ladislava Pintarja, br. Justina in br. Rudija. Spominjam se, da mi je p. Roman pri izpitu postavil vprašanje: "Kakšen stil je imela stara svetogorska cerkev?" potem pa dodal: "No, ja, vi je niste videli, videli pa ste vsaj kakšno razglednico?"

Povojne razmere so bile za romanje na Sv. Goro zelo neprijetne. Tistim, ki so prihajali z vlakom iz Gorenjske, so velikokrat izklopili vagon na Mostu na Soči, ker so rekli, da gre samo ta do Nove Gorice, drugič se vlak ni ustavil na postaji Solkan in so jih zapeljali do Prvačine in tako dalje. Zato so začeli uporabljati že-

lezniško postajo Plave. P. Roman je vsako leto sredi meseca oktobra poromal s svojimi študenti na Sv. Goro. Niso sli skupaj, ampak v manjših skupinah. Iz vlaka so izstopili v Plaveh in se nato odpravili peš naprej. Redno je prišla dober teden pred tem datumom na naslov moje mame dopisnica z naslednjo vsebino: Velecenjena gospa! Ta in ta dan, popoldan, Vas in Vaše domače obiščem (številka), če Bog da in tudi vreme. Z globokim spoštovanjem p. Roman. - Številka je povedala, koliko jih bo, vreme pa, če bi jih slučajno ne zaustavila policija in poslala nazaj na prvi vlak za Ljubljano, kar se je dogodilo kar nekajkrat. Tako smo redno pripravili čaj, mama je spekla kruh, in ker smo imeli pri hiši čebule, še med in sveže maslo. P. Roman nas je redno obdaril z bomboni, mama pa z zavitek kave. Pri nas doma so se dobili vsi in skupaj odšli naprej. Še pred nekaj leti se je oglasil neki gospod z družino in omenil, da je pri nas kar nekajkrat malical s p. Romanom ... Takšno organizirano romanje je bilo za tisti čas tvegano in ste lahko mimogrede prisluzili nekaj dinarjev globe ali pa kakšen mesec zapora. P. Roman se je vsega tega zavedal, zato je tudi tvegati in s tem utrjeval medsebojne vezi, ki so povezovale župnijo. Iz teh drobnih utrinkov ob disertaciji p. dr. Silvina spoznamo, da se je komunistična oblast mnogo bolj bala p. Romana kot njegovega brata p. Angelika, saj je imel p. Roman izredno velik vpliv na izobražence kot tudi na vernike, ki so obiskovali frančiškansko cerkev na Tromostovju v Ljubljani. Ob koncu pa ne smem mimo še ene ugotovitve: p. Roman je velikokrat poudarjal: "Najlepše spomine pa imam na spovedovanje. Koliko let sem prebil v spovednici, ve samo Bog. Prav tako tudi samo Bog ve, koliko gorja sem poslušal in tolažil, kot sem vedel in znal z Božjo pomočjo". ... Naj gre zahvala doktorantu za odkrivanje vsega tistega, kar bi o tem času lahko šlo v pozabo, Bogu pa v zahvalo, da smo se z osebami iz tega časa srečevali, da so nas obogatili in da smo jih poznali.

Ambrož Kodolja

Kratke

30. romanje treh dežel bo letos na Zaplazu

V Marijinem svetišču na Zaplazu pri Čatežu v novomeški škofiji bo v soboto, 20. avgusta, 30. srečanje treh dežel, tradicionalno romanje, na katerem se srečajo verniki iz Slovenije, Furlanije Juljske krajine in Koroške. Geslo letošnjega srečanja je "Po novih poteh v nove dni". Misel je vzeta iz pesmi blaženega Alojzija Grozdeta, ki je mučeniško smrt pretrpel 1. januarja 1943 in je bil lani na Evhariističnem kongresu v Celju razglašen za mučenca. Njegove relikvije od 28. maja letos počivajo v Grozdetovi kapeli v Marijini božjepotni cerkvi na Zaplazu. Srečanje treh dežel se bo začelo ob 10. uri z duhovnim programom. Ob 11. uri bo sledila maša v štirih jezikih, nato pa bosta še kulturni program in prijateljsko druženje. Kot je povedal vodja Organizacijskega odbora prelat Janez Gril, pričakujejo vsaj dva tisoč vernikov. Iz videmske nadškofije poročajo, da se je prijavilo že za deset avtobusov romarjev.

Moderno romanje na Sv. Goro / Nabrežinci so se poklonili spominu svojega župnika

Skupina slovenskih in italijanskih vernikov nabrežinske župnije se je v soboto, 6. avgusta, spomnila rojstnega dne nekdanjega župnika Bogomila Breclja. Z avtobusom smo se odpravili najprej na Sv. Goro, kjer je frančiškanski gvardijan daroval mašo za pokojnega nabrežinskega župnika. Dvojezični obred je v molitvi združil udeležence, ki so s in tudi z dvojezično priložnostno pridigo samega patra gvardijana oplemenitili spomin na nepozabnega župnika. Po maši smo se odpravili v Ajdovščino, kjer počiva skupno s svojimi dragimi g. Breclj. Položili smo šop cvetja in zmolili za dušo pokojnika. Krajša "božja pot" moderne značaja, saj smo se vseskozi vozili, se je končala z obilnim kosilom na nekem vipavskem kmečkem turizmu. Mislim, da je lepo, da se župljani spominjo svojega dolgoletnega dušnega pastirja, ki je nad 30 let uspešno vodil res težko župnijo, ki se je soočala in se še dnevno sooča z novimi problemi. Naj omenim, da se je marsikdo prvič odpravil na Sv. Goro in se tako seznanil z zgodovino tega nad 500 let starega svetega kraja in s hudimi časi, ki jih je Marija prestala med obema vojnoma in po osvoboditvi. / Antek

22. Svetovni skavtski jamboree

V nedeljo, 7. avgusta, se je v švedskem mestu Rinkaby končal 22. Svetovni skavtski jamboree, ki je potekal pod naslovom Simply scouting (Enostavno skavtsko). Na taborni površini se je zbralo nad 40.000 skavtov s celega sveta, tako da je naselje Jamboreeja postalo (začasno, seveda...) kar 4. švedsko mesto! Letošnji Jamboree ni bil le največji doslej, temveč je bil tudi prvi, ki ga je bilo mogoče spremljati tako rekoč neposredno preko socialnih omrežij in spleta. Udeležencem je bila na voljo posebna taborna radijska postaja in televizijske oddaje ter dostop do spleta, kar je še dodatno omogočalo neposredno informiranje o dogajanju na taboru po svetu. Sam potek tabora pa je bil v sozvočju s tradicionalnim skavtskim programom, to je v stiku z naravo in bližnjim. Skavti so, kot je odmevalo na končni prireditvi, poslanihi miru. To je v svojem nagovoru poudaril tudi švedski kralj Karl Gustav XVI., ki se je na samem taboru mudil več dni in sodeloval pri organizaciji jamboreeja že od samega začetka. Švedski kralj je udeležence presenetil s svojim skavtskim nastopom in sproščenostjo. Za "Final countdown" pa so poskrbeli člani rock skupine Europe, ki se je predstavila mladim udeležencem prav s to pesmijo in z drugim hitom skupine Rock the night. Jamboreeja so se udeležili tudi slovenski taborniki in katoliški skavti. Med temi je bila članica SZSO Jasmin Podveršič, v avstrijskem kontingentu pa sta bila dva koroška Slovenca, in sicer David Goritschnig ter Simon Rustia. / Literarni nosorog

Simon Rustia, Jasmin Podveršič in David Goritschnig

S 3. strani

V znamenju ...

Drage sestre in bratje! Ko nas zadenejo težave, nastopi trenutke resnice o naši veri in zaupanju. Preizkušnje kot posamezni verniki, preizkušnje doživljamo tudi kot Cerkve, ki jo bodo prav tako do konca sveta premetavali vsakovrstni valovi - notranji in zunanji. Ob vsem tem, kar doživljamo kot člani Cerkve, pa tudi kot člani slovenskega naroda in njegove države ali kot posamezniki s svojimi čisto osebnimi izgubami, neuspehi in nesrečami, bi imeli nič koliko razlogov za razočaranje, nevero in obup. Sedanji težki časi so za nas priložnost, da se izkažemo močnejše od njih. Biti ponosen vernik katoliške Cerkve in zaveden Slovenec, ko gre enemu ali drugemu občestvu, cerkvenemu ali narodnemu, vse gladko in lahko

od rok, in lahko na vsakem koraku pokaže na občudovanja vredne uspehe, ni težko in predvsem ne zahteva posebne vere, upanja in ljubezni. Vera, upanje in zvesta ljubezen se izkažejo in uresničujejo šele v vetrovih in valovih. V takšnih trenutkih živimo danes. Danes je trenutek resnice za našo vero in zaupanje v Jezusa Kristusa, ki je premagal smrt in živi ter vodi zgodovino sveta in vsakega od nas. Po pomoč smo se zato zatekli na Svete Višarje k Materi Božji, učiteljici vere in ženi upanja. Ne moremo ubežati temu, da smo ljudje in zato slabotni in ranljivi. Naša vera in zaupanje zato nista zasidrana v nas, ampak v Bogu in njegovem Sinu Jezusu Kristusu. Ker je Gospod Jezus enak preizkušen, kakor je vsak od nas, vstal od mrtvih, vemo, da za krmilom našega življenja in celotne zgodovine stoji On sam, zato mu smemo in moramo zaupati do konca. Amen.

Tukaj

so zares nebesa bližja!

Svete Višarje.

Odkrijte čarobni svet, kjer se narava in duh stapljata v čudovito doživetje.

Spoznajte, kako enostavno je priti semkaj, dovolj je stopiti v kabino žičnice.

ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)

Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 11. junija do 11. septembra.

Sobote in nedelje: 17./18. september, 24./25. september, 1./2. oktober.

Urniki: delavniki 9.00 - 17.15 • prazniki 8.30 - 18.15

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urniki Svetih Maš

Delavniki: 10.00 - 11.00 - 12.00

Nedelje in prazniki: 10.00 - 11.00 - 12.00 - 15.00

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085

www.promotur.org

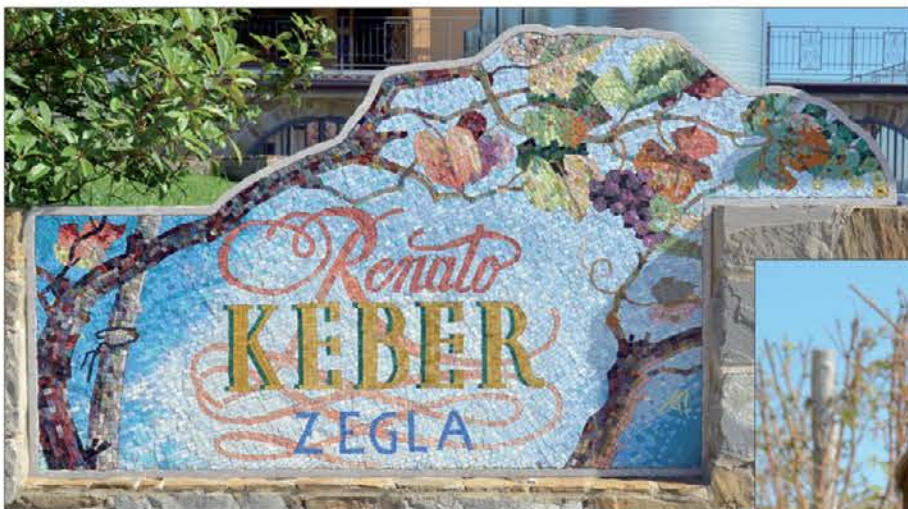

POGOVOR Renato Keber in Savina Prinčič

“Naše kraje in njihove lepote je treba šele odkriti”

Zahodni obronki Brd so pravi raj na zemlji. S Ceglega, zaselka na Plešivskem, si duša ob pogledu na potrpežljivo obdelano zeleno pokrajino prav odpočije. To pa je tudi zaselek, ki ga je pred slabimi tremi tedni hudo prizadela katastrofalna toča. O nezgodi, sploh pa o svojem delu in navezanosti na zemljo nam je povedal marsikaj zanimivega priznani in cenjeni vinogradnik Renato Keber, ki nas je skupaj s svojo gospo Savino Prinčič gostoljubno in prijazno sprejel na lepi domačiji.

Znani ste kot eden najboljših vinogradnikov in vinarjev v deželi. Vodite podjetje z dolgo tradicijo, ki je z vašim delom v zadnjih desetletjih naredilo velikakovosten skok. Kaj vam daje pri tem delu največ zadoščenja?

Največ zadoščenja nam dajejo visoka kvaliteta, ki jo imamo, pa tudi klienti, ki leta in leta pijejo naše vino in so zelo zadovoljni. To je naše največje zadoščenje. Veseli smo tudi novih tržišč, ki se odpirajo. Nekdaj smo prodajali največ v Nemčijo in druge evropske države; več let prodajamo v Ameriko, v zadnjih letih pa začenjamo prodajati na Kitajsko in v Rusijo. V Italiji se pije vedno manj, potrebno je najti nova tržišča.

Vaša vrhunska vina so cenjena daleč naokrog, zanje redno prejmete laskave ocene in prestižna priznanja. Na katera ste najbolj ponosni?

Nagrada je dosti, tudi to je zadoščenje. To pomeni, da je okolje, v katerem delamo, zelo dobro. In to želimo peljati naprej. V naši okolici vsi prejemalec visoka odličja na italijanski in svetovni ravni. Prepričan sem, da ima za to posebne zasluge naš teritorij. To področje ima namreč res nekaj več kot drugi kraji; to pripomore k večji kakovosti že mladega vina, pa tudi potem, ko se stara.

Zelo sem ponosen na tokaj, tisti, ki se zdaj imenuje “friulano”: tu je res nekaj posebnega. Vinifikacije v sodih - kot po starem - sem eksperimentalni že pred dvajsetimi leti. Tudi druge bele sorte dajejo zelo dobre rezultate; to so sivi pinot, ki je najbolj znan v Furlaniji, beli pinot in tudi rebula, ki jo uspešno gojijo na Oslavju in v Slovenskih Brdih. Dobre so tudi naše črne sorte: imamo prav poseben merlot.

Koliko pa pri vsem tem pomaga izobrazba? Sem enolog. Je pa lahko biti enolog in imeti dober material; je kot biti pilot in imeti ferrari. Šola gotovo pomaga; tradicija, čas in izkušnja pa dajo še več, da lahko dosežeš še višje cilje.

Zelo ste navezani na tradicijo... Moji predniki so bili na tej zemlji že pred 200 leti.

Koliko vinogradov pa imate? Od skupnih petnajst hektarjev

jih imamo dvanajst in pol na Ceglem.

Neurje s točo od Prevala do Krmina je 23. julija tudi vam hudo prizadelo vinograde. Kolikšno škodo je povzročilo?

Ja, “epicenter” toče je bil prav na Ceglem... Nekaj grozda je ostalo, problem pa je, ker je potolklo listje. Tega ni več. Brez “pljuca” pa sad ne dozori. Trta je “blokirana”, nabirajo se nekateri toksini. Problem bo tudi drugo leto; mladike so poškodovane. Normalna reakcija trte in sploh vsake rastline, ki doživi kaj podobnega, je, da naslednje leto požene mnogo listja in ne sadov. Če si bodo trte opomogle, bomo imeli - upajmo - veliko listja. Letos bomo trte malo prečistili. Veliko bo dela, malo pa rezultatov.

Je bilo torej izgubljeno celo leto dela?

Da, gotovo. Še več: trte moramo razkužiti; obstajajo specifični načini obdelave tako poškodovanih trt. Ko si “olupiš” roko, se moraš razkužiti; podobno je s trto.

Kako ste se počutili, ko ste videli, kaj se je zgodilo?

Z ženo in hčerko Terezo smo bili tisti večer proč. Zaradi hudega vremena se nismo mogli hitro vrniti. Že v Krminu smo videli listje po tleh in povsod veliko vode; doma smo obrnili avtomobile zaromete proti vinogradu: vse je bilo brez listja. Grozde je bilo vse potolčeno. Toča je bila sicer drobna, je pa trajala dolgo; padala je z vseh strani, “streljala” je kot šibre. Bilo je grozno!

Ste že kdaj doživeli kaj takega?

Podobna toča je bila pred 26 leti, in sicer natanko na isti dan, 23. julija 1985. Na isti dan je lani toča z burjo in vrtnicem potolkla vinograde v Lauzaccu, kjer je tudi odkrila več streh.

Mislite, da bo ta toča oškodovala tudi naslednje letine?

Upamo, da si bo trta opomogla. Produkcija pa gotovo ne bo normalna. Veliko bo listja in gotovo

ne bo toliko sadov, kot bi jih pričakovali v navadnih okoliščinah. Če gre vse prav, se bo čez dve leti vse poravnalo. To pravi izkušnja.

Vas skrbi izguba tržnih de-

ležev zaradi znižane proizvodnje vina?

Normalno je, da bo nastala “luknja”. Letnika 2011 ne bo ali pa bo zelo skromen. Tako kot vinificiram jaz, ki delam rezerve, predvidevam, da bom konec leta začel prodajati letnik 2009, čez eno leto letnik 2010. Ta dva letnika bom malo zdaljšal in nato skrajšal letnik 2012, tako da luknjo malce “zašijem”. Za tiste kupce, ki so bolj “solidni”, bo letnik 2011 gotovo manjkal, ne bom mogel nabrati rezerve; verjetno ne bo vin, ki bi trajala 20 let, kot je moja tradicija.

Stekleničite sami?

Da. Petindvajset let imamo naravo za stekleničenje. Letno polnimo 60 tisoč steklenic. Glede na število hektarov bi bil potencial večji, lahko bi prišli do 120-130 tisoč, a mi proizvedemo le polovico tega, kar

dovoljujejo predpisi.

V kakšno vreme upate v naslednjih tednih, da se v vinogradih še kaj reši?

Po toči upamo, da ne pride hitro sone, da se ne posuši takoj. Če pride dež, tudi ni prav, ker grozde segnje. Po toči moramo čim prej razkužiti trte in grozde, da ne gnijejo naprej. To moramo večkrat ponoviti in upati, da zraste novo listje, da “pljuca” spet začnejo opravljati svoje delo. Po enem tednu se to še ni zgodilo; toča je bila tako huda, da to ni bilo možno. Toplota sicer pomaga, da korenine delujejo in da kroži limfa. Slabši vinogradi imajo res velike težave.

In trgateg? Kdaj bi morala potekati?

Zdelo se je, da bo letos res dobra letina. Vsaj do tistega dne... Kdor ni doživel te katastrofe, bo gotovo imel dobro letino. V povprečju bi morala trgateg potekati malo prej kot ponavadi, in sicer ob koncu avgusta oziroma prve dni septembra. Mi smo ponavadi začeli trgati prve sorte okrog 10. septembra; letos bi morda en teden ali deset dni prej.

Na srečanju v Vili Russiz je deželni odbornik

Claudio Violino povedal, da nezavarovani kmetje po evropskih zakonih nimajo pravice do odškodnine. Kaj mislite o tem?

Mislím, da politiki imajo nalogo pisati zakone. Občutek pa imam, da imajo druge prednosti in niso kaj dosti pozorni do tistih, ki delajo na zemlji. Po tem, kar je odbornik naredil doslej, od njega gotovo nismo dosti pričakovali... Tudi po tej katastrofi ni pokazal posebne občutljivosti do kmetov.

Vi niste zavarovani?

Ne, skoraj nihče ni zavarovan. Kvaliteta nima cene... Če bi dali 200 evrov na hektar, bi s tem ne plačali niti enega posega, potrebnega za odpravo posledic po toči; niti vode za škropljenje!

Politiki niso dobro izkoristili niti t. i. Načrta za razvoj kmetijstva (PSR - Piano sviluppo rurale). To je evropski denar, s katerim bi morala dežela financirati raz-

vidljive zemlje, ki so jo pustili predniki, temveč tudi sinonim za ljubeznivo gostoljubnost. Pred nekaj leti so namreč neda-

Prispevkov niso porazdelili; kar je ostalo, so morali vrniti Evropi. To se je zgodilo v naši deželi. Sicilija - to je normalno! - vpraša prispevke po dvakrat... Kaj bi morale narediti po vašem mnenju krajevne javne uprave, da bi zavarovale kmete v primerih take toče?

Lahko bi poskrbele za boljše promocijo teritorija, da bi nas okrog po svetu bolj spoznali, da bi bili bolj vidni. Kot sem že povedal, tudi če dajo kakšne prispevke, to ni dovolj niti za vodo, potrebno za škropljenje.

Če te taka toča doleti večkrat v nekaj letih, te spravi na kolena.

Kaj pa mislite o načrtih glede marketinga in promocije vinorodnih krajev na Goriškem, kot je npr. projekt Goriška vinska cesta z domačimi okusi?

Taki projekti - kot tudi društvo

leč od domačije in kleti postavili na noge ter z izjemnim okusom opremili čudovit kmečki turizem.

“O tem bi lahko kaj povedala žena, ki ga upravlja”, nam je povedal g. Renato.

Torej: odkod ta ideja?

Ga. Savina: Odrptje smo imeli leta 2008. Do zdaj gre še kar dobro. Gostje se radi vračajo. Gre za turiste, ki so pozorni in občutljivi do teritorija in krajevnih okusov; to je kultura, ki jih privablja. V bistvu smo prenovili staro kmečko hišo, najstarejšo na Plešivem. Najprej smo mislili, da bi tam uredili prostore za naše goste, ki se želijo ob obisku kleti ustaviti kaj več časa. Lepo je imeti sobe in sprejemati ljudi.

G. Renato: Obnovitvena dela so trajala približno dve leti. “Tek pride z jedjo”, pravijo. Tako smo tudi mi na začetku imeli eno idejo, počasi smo iskali različne detalje in danes imamo kmečki turizem.

Ga. Savina: Imam prijateljico, ki popravlja in restavrira stare omare. Ko se je porodila ideja o kmečkem turizmu, sva se z njo lotili iskati tipične stare omare iz naših krajev. Vsak detalj v stavbi je iskan in namenoma postavljen tja.

Kakšna je vaša ponudba v kmečkem turizmu?

Ga. Savina: Zjutraj nudimo zajtrk. Imamo prhut in sir iz Krmina, izrečno pridelke iz naših krajev. Sama delam marmelade, slaščice in druge. Vedno skušamo delati malo reklame za celotno območje. Odrpti smo skozi vse leto.

Odkod prihajajo turisti?

Ga. Savina: Še največ jih prihaja iz Avstrije. Še predvsem od aprila do junija. Italijani prihajajo zlasti takrat, ko imajo kakšen “most”. Ustavljajo se največ po 3-4 dni. Smo namreč zanimiva točka: od nas gredo v dnevno do Ljubljane, Čedadu, Ogleja, Trsta, Vidma in drugam. Še posebno pa prihajajo k nam zaradi hrane in vina.

Jih zanimajo tudi kolesarske steze po Prevalu?

Ga. Savina: Da, čeprav vsi še ne vedo zanje; morda ni bilo dovolj reklame.

Imate tudi vi rumene “vespe”, zaščitni znak slovenskih in italijanskih briških vinarjev?

Ga. Savina: Da, eno. Če imamo več gostov, se zmenimo z drugimi, ki so jih nabavili, tako da gostom kmečkega turizma lahko ponudimo več vozil. Imamo tudi štiri rumena kolesa in nekaj naših, da se lahko potepajo po vinorodnih gričih.

Koliko ljudi lahko sprejmete?

Ga. Savina: Največ dvaindvajset. Imamo šest dvoposteljnih sob; po potrebi dodajamo ležišča, tako da se dobro znajdejo tudi družine z otroki. Prostori so seveda klimatizirani in opremljeni z vsemi udobnostmi. Vsaka soba ima kopalnico s tušem in vodno masažo.

Naši kraji niso dosti poznani, kar je z ene strani tudi dobro. V Toskano npr. hodi veliko tujcev, med njimi tudi znane osebe, ki so že marsikaj pokupile. Naše kraje in njihove lepote je treba šele odkriti!

Danijel Devetak

Savina Prinčič in Renato Keber

“Ranjeni” grozdi po toči...

Kmečki turizem Zegla

vojne projekte, kot so vinogradi, hlevi, kmečki turizmi, foto-voltaične naprave itd. Denar se je izgubil po ovinkih birokracije.

vidljive zemlje, ki so jo pustili predniki, temveč tudi sinonim za ljubeznivo gostoljubnost. Pred nekaj leti so namreč neda-

vidljive zemlje, ki so jo pustili predniki, temveč tudi sinonim za ljubeznivo gostoljubnost. Pred nekaj leti so namreč neda-

Danijel Devetak

Sporno poimenovanje ulic na Kalvariji

Podpora SSK stališču Walterja Bandlja

Spomenovanjem mestnih ulic občinska uprava želi na poseben način počastiti tiste meščane in osebnosti, ki so pripomogli k napredku in prepoznavnosti rojstnega kraja. To velja tudi za Gorico. Pristojni odborniki za poimenovanje ulic je Sergio Cosma. Pri tem mu pomaga posebna občinska komisija. Z razliko od prejšnje občinske uprave Vittoria Brancatija v sedanjo komisijo za poimenovanje ulic ni bil imenovan noben Slovenec. Za odbornika Cosmo je 150. obletnica združitve Italije priložnost za poimenovanje ulic. V poštev sta tako prišli tudi dve cesti, ki peljeta na Kalvarijo; poimenovani sta bili po bataljonu karabinjerjev in po iredentistih iz Dalmacije in Trenta. Eni in drugi so se bojevali na Kalvariji med 1. svetovno vojno.

Na poimenovanje je najprej reagiral predsednik rajonskega

sveta Walter Bandelj, ki je za to izvedel iz medijev. Goriško občinsko upravo je takoj opozoril, da ni nihče seznanil rajonski svet iz Podgore z namero o dveh poimenovanjih in se zaradi tega ni mogel izreči v prid ali proti. Predvsem poimenovanje v spomin na iredentiste je sporno. Walter Bandelj je opozoril goriškega župana Ettoreja Romolija in odbornika Cosmo, da so v Podgori veljavna določila zakona 38/01 in je torej treba postaviti dvojezične table. V bran spornemu poimenovanju se je postavil župan Romoli. Še posebno oster do Bandlja pa je bil goriški podžupan Fabio Gentile. Oba sta podčrtala dejstvo, da rajonski svet ali njegov predsednik ne more pogojevati izbir mestne uprave. Gentile je šel še dlje, ko je komentiral dejstvo, da v Podgori Slovenci verjetno

niso več večinski del prebivalstva. Ali to pomeni, da niso upravičeni za določene "zah-

teve-privilegije"? Stranka Slovenska skupnost je

seveda podprla zahteve rajonskega predsednika Bandlja in javno opozorila na dejstvo, da bi bilo to poimenovanje lahko priložnost za drugačen način praznovanja. Na Kalvariji in v okolici Gorice je med prvo svetovno vojno padlo veliko število vojakov z obeh strani. V evropskem duhu in čezmejnem sodelovanju bi bil lahko to dogodek širšega značaja, ki bi prav gotovo ne zameglil obletnice združitve Italije. Pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek je podžupana Gentileja opozoril, da je sodelovanje občinske uprave z rajonskimi sveti primeren način upravljanja območja s tamkajšnjim prebivalstvom. To pa predstavlja visok nivo demokratičnosti in vključevanja v upravljanje z javnimi dobrinami. Tudi določila zaščitnega zakona 38/01 je treba tolmačiti kot pozitivno pridobitev za vse in ne le kot "privilegij" za Slovence. Čavdek je Gentileja še opomnil, da če drži njegova izjava o prisotnosti Slovencev v Podgori, bi to moralo v njem vzbujati skrb, ne pa biti izhodišče za omalovaževanje rajonov in zaščitne zakonodaje.

JČ

Kratke

Čaše pod zvezdami v Števerjanu

Tudi v Števerjanu bo letos potekala v sklopu projekta Citta' del vino in v sodelovanju s krajevno občinsko upravo priljubljena poletna prireditev Čaše pod zvezdami (Calici di stelle). Ljubitelji rujne briške kapljice, okusnih tipičnih gastronomskih dobrot, glasbe mladih krajevnih jazzistov in prijetne družbe so vabljani v briško vas v petek, 12. avgusta, od 20.30 dalje. V noči švigajočih utrinkov na nebu bodo na razgledni točki v parku ob gostilni Dvor lahko degustirali vina krajevnih vinarjev.

Komorni zbor Ipavska 20. avgusta v Štandrežu

Komorni zbor Ipavska vabi na koncert v cerkev sv. Andreja v Štandrežu v soboto, 20. avgusta, ob 21. uri. Pred odhodom na Zborovski festival tekmovalnega značaja na Ohridu v Makedoniji bi radi ta večer odpeli sakralni program pesmi, s katerimi se bodo predstavili na Ohridu. Lepo vabljeni!

Poletno središče v Štandrežu

Župnija sv. Andreja apostola in rajonski svet Štandrež prirejata od 17. avgusta do 9. septembra poletno središče. Namenjeno je otrokom od 6. do 13. leta, ki bivajo v Štandrežu ali obiskujejo tamkajšnjo osnovno šolo. Informacije 0481 21849.

Dramski odsek PD Štandrež / Domači piknik za proslavitev doseženih uspehov

Igralci dramskega odseka PD Štandrež, ki ne mirujejo niti v poletnih mesecih, so se s svojimi skrbnimi zakulisnimi spremljevalci 16. julija zbrali v Snežatnem, briški vasi blizu Huma, ki nima kaj zavidati sorodnim toskanskim lepoticam. Tu si je njihov režiser, Jože Hrovat, član SNG Nova Gorica, ustvaril prijazno zatočišče na pobočju s čudovitim razgledom po bližnjih gričih in zaselkih. Sem zahaja, da si odpočije od gledaliških naporov in vsakdanjih skrbi ter si ob čebelarjenju, delu v vrtu in vinogradu ter med sadnim drevjem nabira novih moči za ustvarjanje v gledališču in tudi za premoščanje težav, ki nam jih življenje včasih prav radodarno nasipa. V sproščnem prijateljskem ozračju so štandreški igralci

Utrinek s piknika

proslavili letošnje igralske dosežke, ki jih je bilo kar nekaj, začeniši od lepo sprejete nove odrske postavitev, komedije Zbeži od žene Rayja Cooneyja. Tajm je prinesla kopico zadoščenj: nagrado v območnem tekmovalnem delu Linhartovega srečanja Severno Primorske regije, kar tri nagrade na 9. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah in vstop v finalni del Linhartovega srečanja, Festivala ljubiteljskih gledaliških skupin Slovenije 2011, ki bo od 29. septembra do 2. oktobra v Postojni. Ob pokušanju vsakovrstnih kulinaričnih dobrot se je razvil prijateljski pogovor, ki ga je 'perpetuum mobile' skupine Božidar Tabaj zasukal v delovno smer, ko je napovedal nastope, načrtovane tudi za ta letošnji vremenski kar kisl poletni čas. Ko zunanji gost opazuje to vedro prijateljsko povezanost štandreških komedijantov, gotovo bolje razume njihovo igralsko uigranost na gledaliških nastopih in veselje ob vsaki lepo odigrani predstavi, še posebno na gostovanjih. V nedeljo, 28. avgusta, se bodo ob njihovi izvedbi komedije Zbeži od žene nasmejali gledalci na slikovitem trgu Kontrada v Kanalu ob Soči; če bo dež prekrizal načrte, pa v lepi dvorani v Desklah. / IK

Praznik sv. Ane v Pevmi Lepo so počastili vaško zavetnico

Kot že vrsto let so tudi letos v Pevmi, lepi vasi obkraj Soče ob vznožju briških gričev, lepo počastili domačo zavetnico sveto Ano, ki goduje 26. julija. Prosvetno društvo Naš prapor

trajajočo sprostitev v siju očarljive gledališke modrice. Isti dan so mladi in vsi tisti, ki jim je ta glasbena zvrst všeč, imeli rock marathon s poznanimi glasbenimi skupinami. V soboto pa je bil v Pevmi gost

Notranost pevmske cerkve

in krajevna skupnost Pevma-Štma-Oslavje sta v sodelovanju z župnijo in Združenjem pridelovalcev rebule - Oslavje priredila ob prazniku sv. Ane v športno-kulturnem središču v Pevmi vrsto prireditev, ki so kot vselej, kljub nestalnemu vremenu, priklicale na prizorišče kar precej obiskovalcev. V sredo, 20., in četrtek, 21. julija 2011, je potekal turnir v odbojki, poimenovan po prezgodaj umrlem, priljubljenem učitelju Davidu Sossou. Za glasbeno obarvan večer je poskrbel DJ Filip. V petek, 22. julija, so prišli v goste igralci Beneškega gledališča, ki so letos na 9. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah prejeli tretjo nagrado v kategoriji odraslih za trpko predstavo Lena s Topolovega v režiji dolgoletnega umetniškega spremljevalca Marjana Bevka. Pevskemu obisku pa so namenili drugo uprizoritev z vedro vsebino, in sicer veseligrro Moja žena je sveta. Ob bolj ali manj posrečeno prikrih ljubezenskih zapletih so se gledalci pošteno nasmejali in hvaležno zaploskali igralcem, ki so jim podarili približno eno uro

tržaški pevec in kantavtor Lorenzo Pilat, z vzdevkom Pilade, ki je v letih, ko je bila italijanska lahka glasba s svojimi popevkami na višku, spisal marsikatero pesem, ki je postala uspešen hit. Kljub dežju, ki se je tistega večera zlival na Goriško, se je zbralo veliko ljudi, ki so, ne mence se za dežne kaplje, celo zaplesali. Žal so jo neugodne vremenske razmere zagodile prideliteljem tudi v nedeljo, 24. julija. Po slovesni mašni daritvi v čast sv. Ane, ki jo je pospremlilo veselo pritrkovanje v vaškem zvoniku, kjer so se razživel domači pritrkovalci, je tradicionalna procesija po vasi s postanki ob okrašenih oltarjih žal odpadla. Tudi ob letošnjem prazniku so pripravili natečaj V domačem vrtu cvetijo, na katerem so bili nagrajeni živobarvni cvetoči izseki vrtov, balkonov ..., za katere skrbijo pridne roke in tudi na tak način prispevajo k splošnemu prijazenemu in urejenemu videzu vasi. Vse dni seveda ni manjkalo dobre kapljice in osvežujočih pijač ter prigrizka, ob katerih se razvežejo jeziki in bolje steče prijateljski pogovor. IK

Obvestila

Prosvetno društvo Štandrež prireja tridnevni izlet z avtobusom od 16. do 18. septembra v Slavonijo, Baranje in južno Madžarsko Podonavje. 1. dan: Štandrež, Požega, Kutjevo, Našice, Valpovo; 2. dan: Valpovo, Osijek, Siklos, Villany, Mohacs, Pecs; 3. dan: Pecs, Štandrež. Vpisovanja do 28. avgusta; informacije po tel. 0481/20678 (Božo) ali 347/9748704 (Vanja).

V prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici je prosto stanovanje pribl. 90 kv. metrov. Zainteresirani naj predstavijo prošnjo na upravi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

SSO sporoča, da goriški urad deluje po poletnem urniku od ponedeljka do četrтка, od 9.00 do 13.00. Ob petkih bo urad zaprt. Poletni urnik bo v veljavi do petka, 26. avgusta 2011.

Feiglova knjižnica je v poletnem času od 27. 6. do 29. 8. 2011 odprta od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure. Za dopust je knjižnica zaprta od 1. 8. do 12. 8. 2011.

SCGV Emil Komel obvešča, da je tajništvo zaprto od 1. do 21. avgusta.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško obvešča člane, da je društveni sedež v Gorici na korzu Verdi 51 zaprt od 3. do 31. avgusta zaradi poletnih počitnic.

Šola za šalo je brezskrbna priprava osnovnošolcev na začetek pouka z delavnicami iz slovenskega, italijanskega in angleškega jezika, iz matematike in kreativnega branja in pisanja. Potekala bo ob delavnicah od 29. avgusta do 9. septembra v Mladinskem domu. Prav tam bo tudi priprava na vstop v srednjo šolo, namenjena otrokom, ki bodo septembra prestopili prag prvega razreda nižje srednje šole, in sicer od ponedeljka, 5., do petka, 9.

septembra. Obe pripravi bosta trajali od 8. do 13. ure. Vpis je možen do 25. avgusta. Informacije na tel. št. 0481-536455, 334-1243766, 328-3155040 ali na elektronski naslov mladinskidom@libero.it

Darovi

V spomin na starše Juštota in Ivanko ter brata Hermana daruje Marjeta Marušič 50 evrov za cerkev v Rupi in 50 evrov za zbor Rupa-Peč.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 12.8.2011 do 18.8.2011)

Radliska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 12. avgusta (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 14. avgusta (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 15. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti in humor.

Torek, 16. avgusta (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 17. avgusta (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zgodbe s Trnovske planote - Izbor melodij.

Četrtek, 18. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in praktični nasveti.

Deželno središče za animirano gledališče - CTA

Niz pravljic za poletne dni

Deželno središče za animirano gledališče - CTA iz Gorice, ki ga umetniško usmerjata Roberto Piaggio in Antonella Caruzzi, je tudi v letošnjem poletju ponudilo otrokom niz petih odkrivanj literarnogledaliških bisercikov z naslovom Insegui la tua storia. Alla scoperta del racconto (Zasleduj zgodbo. V odkrivanju pri-povedi). Ciklus pravljicnih srečanj je podprla občina Krmin ob sodelovanju občin Mariano del Friuli, Medeja, Fara ob Soči in Vileš. V nizu, ki je bil letos dvanaesti po vrsti, so se kot vselej prepletali gledališka igra, lutkovna umetnost in gledališki trenutki. Preprečnost različnih žanrov in tehnike je značilna za ponudbo CTA. Od 30. junija do 28. julija se je na omenjenih krajih vrstilo pet zgodb o živalih, ki že od antike dalje vzbujajo zanimanje pri poslušalcih oz. gledalcih. Otroci, pa tudi tisti, ki ljubijo pravljicne dogodivščine, ker skrivajo v sebi otroško dušo, so si najprej ogledali predstavo Piume (Peresa), ki ji je vizualno podoba dal Tullio Altan. Pod tem naslovom so zbrane nekatere Ezopove in Fedrove basni ter Horacove domišljajske pripovedi. V režiji Antonelle Caruzzi je ob izvorni glasbi Alda Tarabellle zgodbo pripovedovala Elena De Tullio. Julija je bila prva na sporedu La creazione (Stvarjenje); po pripovedi Dina Buzzatija

odigrala Silvia Benedini. Uprizoritev so pred kakšnim letom videli tudi obiskovalci Zimskih poldnevov (Pomeriggi d'inverno). Poleg omenjenih je otroke v Medeji razveselila gledališka predstava Pippo Pettiroso (Tasčica Pippo) iz železnega repertoarja CTA, za katero je tekst in lutke prispeval Altan, v režiji Roberta Piaggia pa sta nastopila Elena De Tullio in Loris Dogana (na sliki). To je ljubka zgodba o tasiščici, ki brez mamice zleti iz gnezda in sama odkriva svet. Zadnja je bila na vrsti L'ape blu (Modra čebela), ki jo je v Romansu razpredala Serena Di Blasio ob spretni podpori glasbenika Mattea Sgobina. Igrica pripoveduje o drugačnosti in odstira pogled na vrenje življenja v panju. Obisk predstav je bil brezplačen. IK

17. Mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas

Odprti srce, odprti roke, otiraj bratove solze!

Od 15. do 19. avgusta bo na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino 17. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas z geslom *Pravičnost v ljubezni* in podnaslovom *Odprti srce, odprti roke, otiraj bratove solze*. Izkupiček prodanih del bo namenjen ljudem v stiski. Kolonije se bo udeležilo 11 akademsko izobraženih ali drugače uveljavljenih likovnih ustvarjalcev, pridružili se jim bodo tudi strokovni sodelavci. V četrtek, 18.8., bo *Dan odprtih vrat*, ko so povabljeni tudi drugi slikarji in kiparji, ki bi želeli svoj likovni zapis darovati za namen kolonije. Ob 18. uri bo sklep dneva s kulturnim programom in predstavitvijo nastalih del. Likovna kolonija Umetniki za karitas je že od svojega nastanka, leta 1995, živa priča sodobnih likovnih umetnikov, ki darujejo za ljudi v stiski svoj talent in svoj čas. Tako je bilo do sedaj v vseh katalogih Umetniki za karitas zapisanih 1012 imen avtorjev, ki so na samem druženju ustvarili ali kasneje darovali 1542 likovnih del. Preko 1000 del je že bilo prodanih na 170 prodajnih razstavah po Sloveniji in tujini, druga dela so postavljena na stalnih razstavah oz. plemenitijo prostore, za katere so bila namenjena. Projekt Umetniki za karitas je sestavljen iz dveh delov. Prvi del je kolonija, drugi pa poto-

vanje prodajnih razstav. Tajništvo Škofijske karitas sprejme Pravilnik kolonije, na podlagi katerega udeležence izbere strokovni svet, ki ga sestavljajo: Jože Bartolj, Lucijan Bratuš, Primož Breclj, Silva in Azad Karim, Mira Ličen Krmotič in Tone Seifert. Posebnost kolonije je *Dan odprtih vrat*, ko so v duhu karitas povabljeni vsi, ki želijo svoj likovni za-

nabavi platna in barve, plača bivanje umetnikov in pripravi katalog. Vse delo organizatorjev, strokovnih sodelavcev in kasnejše galeristov je opravljeno prostovoljno. Na podlagi Pravilnika kolonije je umetnik – udeleženec kolonije naprošen, da v primeru nastanka več likovnih del podari Karitas vsaj dve. Po končani koloniji Karitas izda katalog, ki je predstavljen na prvem odprtju razstave, ki bo tudi letos ob začetku Tedna karitas, 19. novembra na dvorcu Zemono pri Vipavi. Kasneje bodo prodajne razstave potovale, s tem da si organizator ali galerija pridržujejo pravico do selekcije razstavljenih del.

Pomoč ljudem v stiski je glavno vodilo Karitas pri izvajanju različnih programov. Projekt Umetniki za karitas ima v tem kontekstu več namenov: druženje umetnikov v duhu podarjanja talenta, znanja in časa za druge, potovanje prodajnih razstav s prenašanjem sporočila karitas in plemenitjenje s kulturo današnjega časa in prostora in z izkupičkom prodanih del pomoč ljudem v stiski.

pis darovati za pomoč ljudem v stiski. Izbrani udeleženci 17. mednarodne kolonije Umetniki za karitas so: Arkan Al Nawas, slikar iz Iraka, kot krajinski arhitekt živi in ustvarja v Ljubljani; Brane Jazbar, profesor likovnega pouka, živi in ustvarja v Ajdovščini; Zvonimir Kamenar, akademski kipar, živi in ustvarja na Reki, Hrvaška; Konrad

in upokojeni direktor filmske fotografije, Ljubljancan, ki živi in ustvarja v Piranu; Klavdij Tutta, primorski akademski slikar, živi in ustvarja v Kranju; Joanna Zajac Slapničar, akademska slikarka iz Poljske, živi in ustvarja v Križki vasi pri Višnji Gori. S pomočjo podpornikov kolonije, med katerimi je vsa leta tudi občina Ajdovščina, Karitas

in z izkupičkom prodanih del pomoč ljudem v stiski. Na področju Škofijske karitas Koper se izvajajo splošni in specifični programi pomoči. Med splošnimi programi je nedvomno najbolj obširna materialna in finančna pomoč družinam in posameznikom v stiski. Trenutno v koprski škofiji Karitas pomaga 3.600 družinam in posameznikom.

Jazz etno funky festival v Kopru

Glasba poživlja poletne dni

Štiri črke, veliko vsebine, neskončno pomenov. Jazz etno funky festival v organizaciji Kluba študentov občine Koper (KŠOK) ni le izjemna kulturna tržnica zvokov in ljudi, ki se vsako leto, že devet let zapored, odvija vse poletne srede v vročem, puščavskem Kopru. JEFF je že postal institucija, zagotovilo za odprte misli, garancija za dobre kulturne prakse. JEFF in številne celoletne aktivnosti KŠOK-a so barvilo zbledelih ulic, polnilo praznih vogalov, gonilo življenja v mestu, ki je v zadnjih letih doživelo veliko estetsko preobrazbo, ne pa tudi vsebinskega preoblikovanja. Staro mestno jedro tega prelepega obmorskega mesteca še živi in raste, veliko za-

ličnim žanrom skupno rdečo nit in jih vsakokrat na novo spaja v uravnoteženo, večžanrsko izkušnjo". Rezultat JEFF-a je in-

komentira Markežič, "naš cilj pa je poleg že tradicionalno vrhunskih glasbenikov razširiti spremljevalno kulturno in družabno ponudbo ter s tem oživljati naše mestno jedro". Uspeva jim odlično. Vrata festivala odprejo vsakič že ob 20. uri, saj si lahko najprej ogledamo svetovljansko fotografsko razstavo *Na drugi strani mojega sveta* mladega popotnika Primoža Šutaka. V njej je avtor

s srcem pripravljenih dobrot. Zvrstila sta se že predavanje *Kaj je na tem jazzu, da se nas tako drži?* Matevža Smerkola in praktična delavnica *Zelišča pri nas doma* v izvedbi društva Boškarin, čaka pa nas še delavnica *Istrska ljudska glasbila*, ki jo bo vodil priznani istrski godec Marino Kranjac.

Da o glasbi niti ne govorimo. Med rimskimi in drugimi arheološkimi ostanki so se v rajskem Lapidariju predstavili ustvarjalci, kot so Brencl Banda, Brina Vogelnic, tržaški Maxmaber Orkestar, Bogaboom ter, ne nazadnje Sekou Kouyate iz Gvineje, ki si je z virtuoznim igranjem afriške tradicionalne 21-strunske harfe kore zaslužil vzdevek "Afriški Jimi Hendrix". Na vrsti sta še dve JEFF-ovi sredi, ki jih bodo oplemenitili filmsko razpoloženi Vlado Batista & Strings ter "Pesmi mediterana" Klarise Jovanovič s skupino Della segodba. Festival JEFF je pomembno srečanje za vse ljubitelje kakovostne glasbe in kultu-

Foto Matevž Kocjan / arhiv KŠOK

re širokih obzorij, ki s harmonično mešanico sodobnih in tradicionalnih ter ljudskih jezikov božajo dušo in možgane. "Tovrstnih prireditev je na Obali malo, kljub temu pa je naše delo med ljudmi in javnimi organi odlično sprejeto. Naši cilji so perspektivni, radi bi domet JEFF-a še razširili s ponudbo na drugih koprskih lokacijah. Tako bi središče Kopra še bolj pokazalo svojo pravo, oživilo podobo", dodaja vodja festivala Dorian Markežič. Povem vam, da boste ob obisku srednjih poletnih večerov Jazz etno funky festivala obstali ob tolikšni lepoti sveta.

trigantna in zanimiva mešanica zvočnih predstav z edinstvenim konceptom. Vsako sredo v juliju in avgustu, skupno šest večerov, se je letos v prekrasnih vrtovih Pokrajinskega muzeja Koper predstavilo dvanajst vrhunskih glasbenih skupin, ki jih je oplemenitil bogat spremljevalni program. "Koper je kljub vsemu dokaj zaspano mesto",

Foto Matevž Kocjan / arhiv KŠOK

slug za to pa gre prav njim. Jazz, etno in funky so sodobne glasbene zvrsti, ki premorejo bogato in pomembno zgodbo. Vodja festivala Dorian Markežič pravi, da "daje festival tem raz-

služ za to pa gre prav njim. Jazz, etno in funky so sodobne glasbene zvrsti, ki premorejo bogato in pomembno zgodbo. Vodja festivala Dorian Markežič pravi, da "daje festival tem raz-

Kratki

V ljubljanski Moderni galeriji nova stalna razstava

V ljubljanski Moderni galeriji je od 29. julija na ogled razstava 20. stoletje/Kontinuitete in prelomi, na kateri je predstavljen izbor del iz nacionalne zbirke galerije od leta 1906 do leta 1991. Postavitve se prične z vstopom likovnega modernizma v slovenski prostor in konča z desetdnevno vojno v času

osamosvojitve Slovenije.

Za razliko od prejšnjih stalnih postavitve, ki so se bolj omejevale na kronološki pregled modernističnih stilov, razstava tradicionalno linearnost prekinja s problemsko linijo avangard in partizanske umetnosti, ki enakovredno vstopata v nacionalno zgodovino umetnosti in jo tako obenem tudi prevprašujeta.

Kot novosti v Moderni galeriji poudarjajo vključitev avangarde 20. let minulega stoletja in drugo rekonstrukcijo Tržaškega konstruktivističnega ambienta, ki sta jo vodila Dragan Živadinov in Miha Turšič, partizansko umetnost, fotografijo in pregled umetnostnega sistema na Slovenskem v 20. stoletju.

Oblikovanje razstave, ki je bilo zaupano skupini Novi kolektivizmu, se razlikuje od nevturalnega koncepta bele kocke, ki so mu sledile prejšnje stalne postavitve. Razstava omogoča obiskovalcu drugačen pristop: zasnovana je tako, da ne ponuja zgolj ene, linearne poti skozi razstavo, temveč si lahko poleg problemske poti, ki ga opozarja na veliko vprašanje vozlov med umetnostjo, politiko in življenjem, sam poljubno izbere še tisto, ki mu glede na zanimanje najbolj ustreza.

Izbor del iz nacionalne zbirke Moderne galerije je dopolnjen z nekaterimi deli iz drugih domačih in tujih javnih ustanov ter z deli iz zasebnih zbirk. Razstavo v Moderni galeriji bo kronološko in do neke mere tudi vsebinsko nadaljevala razstava Muzeja sodobne umetnosti na Metelkovi.

Arheologi so odkrili 2000 let star mozaik z Apolonom

Arheologi so v Rimu v bližini Koloseja odkrili 2000 let star mozaik z upodobitvijo boga Apolona. Mozaik, na katerem je upodobljen bog Apolon, obdan z muzami, datira v 1. stoletje. V širino meri 16 in v višino dva metra, vendar strokovnjaki menijo, da zid z mozaikom sega še osem metrov v globino.

Mozaik se nahaja v tunelu, ki je povezan s Trajanovimi termami. Rimski cesar Trajan, po katerem nosijo terme ime, je vladal med letoma 98 in 117. Mozaik z Apolonom so našli le malo zatem, ko so v istem podzemnem prostoru odkrili freske.

Arheologi pričakujejo, da bodo našli še več mozaikov. Za dokončanje izkopavanja potrebujejo še 680.000 evrov.

Apolon je bil sin Zeusa in Lete. Bil je bog očiščenja, prerošva, igranja na kitaro in petja, govora in prave mere, pozneje pa bog svetlobe in sonca.

Poslušajmo ... z branjem

Gilberto Gil - Fe' na festa (Geléia Geral / Universal - 2010)

Tokratnega tedenskega slavljenca v rubriki našega tednika "poslušam..." z besedo" ni bilo težko najti. Skozi celo leto, kaj šele v razburljivih poletnih mesecih, jo z velikim veseljem in vsakokratnim nestrpnim pričakovanjem mahnem v Ljubljano. Razlog je, skoraj vedno, glasbene narave. Slovenska prestolnica ponuja 365 dni na leto izvrstno svetovno glasbeno smetano vseh okusov, od najslajše za testenine do tiste kisle za na polento. Pred kratkim se je v Križankah ustavlil oče brazilске popularne glasbe, večno mladi Gilberto Gil. Njegovo ime kakor tudi njegova glasba sta obkrožila svet.

Predlagam vam njegovo zadnjo stvaritev, plošček "Fe' na festa", ki vam bo brez dvoma popestril še tako muhasto vzušje. Gilberto Gil je sicer zaslužen za to, da je ljudske, tradicionalne prvine brazilске glasbe ponesel na največje odre sveta v presenetljivo plesni obliki. Razburkana življenjska pot je Gila popeljala v Anglijo, kamor ga je brazilska diktatura v '60. letih izgnala zaradi naprednjaštva in svobodomiselnosti. Skupaj z velikonom Caetanom Velosom je v gibanju Tropicalismo odprl prostor za brazilsko kulturno revolucijo, nekakšno varianta leta '68. Gil je posodobil in razširil domet dela skladatelja in harmonikarja Luiza Gonzage ter v svet ponesel glasbeni žanr severovzhodne Brazilije "baio", ki je drugi najpomembnejši stil po sambu. Gilberto Gil je na svojem življenjskem potovanju združil in presejal bossa novo Joča Gilberta, reggae iz Jamajke, Hendrixa in Beatlese, sinkretizem afriške, azijske in indijske glasbe ter ustvaril "baio" za današnje dni. Album "Fe' na festa" nadaljuje njegovo kulturno poslanstvo in združuje poslušljivo bogastvo raznolikosti sveta.

Kratki

13. fotografska razstava
"6 za eno... razstavo"

Koordinacijski odbor Združenja fotoklubov goriške pokrajine prireja tudi letos v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž tradicionalno fotografsko razstavo "6x1.. mostra / 6 par una ...mostra / 6 za eno... razstavo", pri kateri sodelujejo klubi z goriške pokrajine. Teh je šest, kar daje manifestaciji tudi naziv. Odprtje razstave bo v soboto, 27. avgusta, ob 18.30 v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž na Drevoredu XX. septembra 85 v Gorici.

Vsako leto izbere odbor tematično razstavo, letos se ta glasi: "Pripoveduj zgodbo". Vsak fotoklub bo tematično razvil po svoje, tako bomo lahko videli sedem različnih fotografskih pripovedi. Zakaj sedem in ne šest? Že nekaj let je vabljen k manifestaciji tudi Fotoklub Nova Gorica, ki se tako kot gost pridruži klubom iz Goriške: Circolo fotografico "Castrum" iz Gradeža, "Circolo Fotografico Isonino" iz Gorice, Gruppo fotografico "Lo scambio" iz Gorice, Fotoclub "Il torrione" iz Romansa, "Fotoclub Lucinico" in Fotoklub "Skupina 75" iz Gorice. Ta je dano tematično po navadi razvil v skupinskem delu članov in fotografije predstavil na neobičajen način, v obliki fotoinstalacije. Bo tudi letos tako?

Javna vodstva po razstavi Zakladi slovenske grafike 1955-2005

V poletnem času prirejajo v Mednarodnem grafičnem likovnem centru program javnih vodstev po razstavi Zakladi slovenske grafike 1955-2005 (odprta je od 23. 6. do 4. 9. 2011), Zbirka Slovenske akademije znanosti in umetnosti s predstavitev grafičnega ateljeja. Vodstva so ob nedeljah ob 12. uri, 21. avgusta in 4. septembra.

Zbirka jasno in pregledno predstavlja eno najpomembnejših področij naše polpretekle zgodovine umetnosti. Na razstavi so večinoma dela umetnikov, ki jih slovenska umetnostna zgodovina označuje za pripadnike ljubljanske grafične šole.

Marjan Pogačnik,
Pozabljen, 1973,
barvna jedkanica, relief

Umetniki razstave so: Zvest Apollonio, Janez Bernik, Janez Boljka, Bogdan Borčić, Lucijan Bratuž, Jože Ciuha, Riko Debenjak, Štefan Galič, Bojan Gorenec, Samuel Grajfoner, Irwin, Božidar Jakac, Andrej Jemec, Metka Krašovec, Tomaž Kržišnik, Lojze Logar, Vladimir Makuc, Miha Maleš, Adriana Maraž, Živko Marušič, Kiar Meško, France Mihelič, Jožef Muhovič, Zoran Mušič, Valentin Oman, Klavdij Palčić, Marjan Pogačnik, Marij Pregelj, Jože Spacal, Lojze Spacal, Tinca Stegovec, Branko Suhly, Gorazd Šefran, Marijan Tršar, Karel Zelenko, Mojca Zlokarnik.

Ob javnih vodstvih se bodo obiskovalci najprej udeležili predstavitev v grafičnem ateljeju, saj je za ljubljansko grafično šolo značilna prav kreativna navzočnost umetnika v celotnem procesu nastajanja grafičnega lista od ideje, tehnoloških postopkov do odtisa. Sledi ogled del v galeriji.

Predstavitve v ateljeju in vodene ogled razstave izvaja akademski slikar grafik mag. Boge Dimovski (MGLC).

Razstava je v Mednarodnem grafičnem likovnem centru, Grad Tivoli, Pod turnom 3, Ljubljana na ogled od torika do nedelje od 11. do 18. ure; za skupine po dogovoru. Informacije javna vodstva: mag. Boge Dimovski, t. 01 2413 813, boge.dimovski@mglc-lj.si

Dodatne informacije o razstavi: mag. Breda Škrjanec, t. 01 2413 805, breda.skrjanec@mglc-lj.si

Spet praznina v tržaških gledaliških vrstah

Prisrčen spomin na Livija Bogatca, igralca z morjem in soncem v duši

Konec letošnjega julija so povsem ne pričakovano za vedno ugasnile sinje oči Livija Bogatca, v katerih sta se zrcalili modrina domačega morja in sinjina jasnega neba nad Svetim Križem na tržaškem Krasu, v katerem se je rodil 14. avgusta l. 1936 očetu Stanku, ribiču, in materi Mariji Žerjal. Če bi ga ne objela smrtna senca, bi prav v teh dneh slavil 75. rojstni dan. Ob njegovem privlačnem pogledu z odrskih desk so se v nemala srca tistih gledalk, ki so bile sanjave najstnice po letu 1968, ko je Bogatec po premoru spet stopil v igralske vrste. Nemirni duh, želja po soncu, morju, odkrivanju novih obzorij in strastna sla po življenju, ki je žarela na njegovem zmeraj zagorelem obrazu, so ga večkrat odtegnili od gledališkega sveta in ga zanesli v daljno Argentino. Ko pa se je vračal in smo gledalci z veseljem spet spremljali njegove igralske nastope, je obseval kreacije svojih likov z nekim posebnim, čisto primorskim žarom, saj je vse življenje ostal pristen "Kr'žan" s preprosto, a obenem globoko ribiško dušo. Prav ta navezanost na ribiški svet se je s pretanjeno pronicljivostjo pretakala v liku Pina, postaranega kriškega "pišk'durja", ki ga je Bogatec mehko, mestoma prav ganljivo, z nostalgичnim pridihom spoznanja, da leta neizprosno minevajo in odnašajo s seboj izkušnje preteklih dni in dan za dnem valovanje našega življenja, poosebil v predstavi *Čarobna noč*. Nekoliko sklerotični ribič, ki mu v neki topli poletni noči živo stopata pred oči nekdanji lov na tune s točno določenimi klici ribičev in napeto ozračje teh trenutkov, je bil gotovo eden izmed njegovih najboljših, izredno občuteno izrisanih in doživljenih likov, ki so nepozabno vtakani v spomin gledalcev. V predstavi *Čarobna noč*, na sporedu v Križu pod milim nebom na Festivalu morja l. 2005, kate-re tekst je stkal in tenkočutno zrežiral Mario Uršič, je bila Bogatčeva soprotagonistka Miranda Caharija kot Pinova žena Vanda, hči vinogradnika, "Gur'nka", ki izhaja iz kraškega kmečkega

sveta. Caharija je to čustveno in občutljivo, a obenem temperamentno žensko kot vselej izdelala polnokrvno, obzarjeno s svoje-cilili modrina domačega morja in sinjina jasnega neba nad Svetim Križem in Livij Bogatec, Nabržinka in Križan, sta se igralsko enkratno ujemala in prav zaradi tega ustvarila nekaj izvrstnih likov, prežetih z vedrino, vonjem po morju in prevetrenih od burje, večkrat tudi ob nadihu bla-

Sladke šibkosti žena, ki jo je napisal Rene' Clair v blestečem prevodu Aleša Bergerja in režiji Dušana Mlakarja. Z elegantno koketnostjo je upodobil plemeča v zrelih letih, ki še zmeraj rad poškilil za lepimi dekleti. V režiji Maria Uršiča je v sezoni 1999-2000 odigral ministra v delu *Ödöna von Horvatha Zgodbe iz Dunajskega gozda*. Zaradi svojih modrih oči, pšeničnih kodrov, le-

grajen na Borštnikovem srečanju. Posebno komično žilico je pokazal pri interpretaciji smešnih, sicer včasih s kančkom grenkobe prekritih likov v burkah Jake Štöke. Prav s temi se je po dolgih letih spet srečal, ko je Adrijan Rustja z veselo družico upokojenih igralcev v sezoni 2001-02 ustanovil gledališko skupino *Popotni komedijanti* in najprej postavil na oder Štokovo veseleigro *Trije tički*. Z njimi so *Popotni komedijanti* obredili zamejske odre in odrčke kot v "lepih starih časih", ko je naše gledališče neutrudljivo obiskovalo naše mestne in podeželske odre in vztrajno širši publiki privzgjajalo čut za gledališko umetnost.

Še marsikaj bi lahko zapisali o igralcu Liviju Bogatcu, ki je na igralski poti izdelal marsikateri lik in se preizkusil v različnih žanrih, najbolj učinkovito pa v komedijskem, v sočnosti domačega narečja. Bil je namreč pristen "naše gore list", zato je bil čustveno, kot tudi drugi igralci iz naših krajev, intenzivneje navezan na naše gledališče, v katerega je vstopil, ko je bilo še *Slovensko narodno gledališče Trst (1956-1959)*, se nato preimenovalo v *Slovensko gledališče v Trstu (1959-1977)* in postalo naposled *Slovensko stalno gledališče (1977)*.

Zaradi izmuzljivosti in krhkosti gledališke umetnosti čas neusmiljeno odžira spomine na odrske stvaritve, a liki, ki jih je vselej s posebnim življenjskim utripom in ljubeznijo do gledališke umetnosti ustvaril igralec Livij Bogatec, močno zakoreninjeno v svojem domačem kraju, bodo kljub tančici pozabe, ki se vsiljivo zgrinja nanje, živo tleli v spominu tistih gledalcev, ki so z zanimanjem in naklonjenostjo spremljali njegovo dramsko pot ter ga imeli radi, ker je bil na odru vselej iskren, naraven brez nastopaških navlak in lažnega patosa. Tudi zato bo ostal svetla zvezda na sijočem oboku gledališkega obzorja v družbi vseh tistih dragih gledaliških ustvarjalcev, ki so žal za vselej vzeli slovo od gledališke umetnosti.

Iva Koršič

Livij Bogatec z Mirando Caharija v predstavi *Maria Uršiča Deja Husu*

ge ironije, predvsem pa s pristno domačnostjo, ki je prijetno vrela na dan tudi v njunih sočnih, duhovitih narečnih dialogih po radijskih valovih, pa tudi televizijskih, ko sta živahno in privlačno predstavljala razne ribje jedi. Njuna igralska zrelost in povsem skladna uigranost sta se vidno prepletali tudi v predstavi *Srečanje* in oplajali z nežno obzirnostjo predstavljena lika moškega in ženske, ki ju naključno srečanje zbliža. V sezoni SSG l. 2004-05 je Bogatec kot Bruno nastopil v družbi drugih soigralcev v igri *Deja Husu*, ki jo je režiser Mario Uršič spisal za Mirando Caharija ob 40-letnici njenega nastopanja v gledališču. Kako sezono prej (1998-99), je bil Sir Lionel, Frevillov oče, v komediji

pe postave in elegantne drže - vselej je pazil na zunanji videz; tega se je verjetno navzel, ko se je izučil za krojaškega mojstra, preden ga je življenjski val pljusnil na gledališko obalo - je bil že kot mlad igralec "ukleščen" v like princev, ki so v otroških igrarh reševali princeske v težavah in burili domišljijo rosnih deklet. Kot šarmanten mladenič je bil ničkolikokrat ujet v vloge ljubimcev, tudi "gigolojev" s spogledljivo ironičnim nadihom na ustnicah. V daljnih letih sedemdeset je prav takega strastnega 'žrebeta' plastično odigral s prvo damo našega teatra Miro Sardoč v komediji neznanega avtorja *La Venexiana*. V teh letih je za mojstrsko interpretacijo v Brechtovem delu *Bobni v noči* bil tudi na-

Finžgarjev dom na Opčinah / Draga 2011

Tradicionalni forum kulture

Poletje gre h koncu in v ospredje spet prihaja Draga, nepogrešljiva prireditelj poznoletnih dni, ki jo tržaško DSI prireja brez prekinitve od leta 1966. Tedaj je pobudo zanj skupaj s sodelavci dal zaslužni Jože Peterlin, ki se ga DSI prav letos posebej spominja ob stoletnici njegovega rojstva in 35-letnici smrti. Društvo slovenskih izobražencev je z Drago hotelo nadaljevati tradicijo predvojnih Bohinjskih dnevo, ki so odigrali pomembno vlogo v življenju in razvoju slovenske katoliške misli. Družbene in politične okoliščine, pa tudi ljudje so bili 20 let po svetovnem spopadu seveda povsem drugačni. Isto bi lahko rekli tudi za odmeve na razpredanje miselnih tokov na študijskih dnevih, ki so hoteli biti ponujena roka k dialogu in narodni spravi, a so drugače misleči, tako na levi kot na desni, prepogostoma reagirali čisto nasprotno, z odklanjanjem in napadi. Kljub vsemu je Draga vztrajala in še danes, v mnogo bolj mirnih razmerah, ponuja svojo pluralistično in dialoško vizijo

slovenski družbi. Teme letošnje Drage (od 2. do 4. septembra) so aktualne in zanimive tudi po imenih povabljenih predavateljev, ki so na svojih področjih strokovno usposobljeni ali stanovsko zadolženi. Tako bosta o problemih odnosov v družini, ki prav v tem obdobju doživlja krizo kot še nikoli v zgodovini človeštva, govorila dr. Bogdan Žorž in Kristina Martelanc, oba z bogatimi izkušnjami, pridobljenimi s praktičnim delom med ljudmi. Ob 150-letnici ustanovitve italijanske države bo politik in pisec Rafko Dolhar razmišljal o tem, zakaj se praznovanju ne moremo pridružiti zamejski Slovenci, ki smo bili v različnih obdobjih vključeni v italijansko državno stvarnost in smo bili šele pred desetimi leti deležni zaščitnega zakona, ki je (s težavo) poenotil odnos države do manjšine.

Prvi nedeljski gost Drage 2011 bo predsednik slovenske Skofovske konference in ljubljanski nadškof dr. Anton Stres, ki je na Dragi že nastopil pred tridesetimi leti in bo daroval sveto mašo za udeležence. Govoril bo o potrebi po novi evangelizaciji danes že seku-

Množična udeležba na lanskem koncertu skupine Perpetuum Jazzile (foto JMP)

larizirane družbe, ki se vse bolj izmika vplivu vere in duhovnosti. Ob dvajsetletnici slovenske osamosvojitve bo o gospodarski problematiki Slovenije kot zadnji na letošnji Dragi govoril dr. France Arhar, prvi predsednik Državne banke Slovenije. Bil je tisti, ki si je

izmisllil slovensko državno valuto, jo postavil na trdne temelje in ji pripravil pot v evropsko integracijo. Mnogi so takrat mislili, da se Sloveniji odpira svetla prihodnost ob razmeroma naglem odpravljanju pričakovanih težav, ki so sledile padcu socialističnega gospodarstva Jugoslavije. V resnici se to ni zgodilo in Slovenija se mora zdaj ukvarjati z dokajšnjo gospodarsko krizo.

Po lanskem velikem uspehu ob gostovanju skupine Perpetuum Jazzile je Društvo sklenilo tudi letos obogatiti tradicionalni program Drage s koncertom. Prvi dan Drage 2011, v petek, 2. septembra, bo po prvem predavanju nastopil deklški pevski zbor Radost Godovič z orkestrom in sopranistko Tanjo Rupnik. Pod vodstvom dirigentke Damjane Vončina bo zbor izvedel Cantato mundi angleškega skladatelja Karla Jenkinsa. Tudi tokrat je pričakovati nabito poln prostor pod šotorom na vrtu Marijanišča na Opčinah.

46. ŠTUDIJSKI DNEVI
DRAGA 2011

Park Finžgarjevega doma - Opčine (TS)
Dunajska cesta 35

petek, 2. septembra 2011

ob 16.30: dr. Bogdan Žorž, Kristina Martelanc
KRIZA ODNOSOV V DRUŽINI

ob 21. uri bo na prireditvenem prostoru koncert skupine
RADOST s Cantato mundi

sobota, 3. septembra 2011

ob 16.30: dr. Rafko Dolhar

ALI LAHKO TUDI ZAMEJSKI SLOVENCİ PRAZNUJEMO
150-LETNICO ITALIJE?

nedelja, 4. septembra 2011

ob 10. uri: dr. Anton Stres

NOVA EVANGELIZACIJA PO SLOVENSKO

ob 15. uri možnost ogleda razstave o Bari Remec
v Zinkovem domu

ob 16. uri: dr. France Arhar

OD TOLARJA DO EVRA

v nedeljo, 4. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage
sv. maša, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof in metropolit
msgr. Anton Stres

DSI - Ul. Donizetti 3 - 34133 Trst (Italija)
tel. +39 040 370846 - faks +39 040 633307
el. naslov: redakcija@mldika.com

Kratki

Bara Remec – ilustratorka

Bara Remec je v svoji domovini (pre) malo poznana. Po dolgih letih fizične nepriznanosti in posledično zamolčanosti se je v času, ko je nastajala slovenska država, prvič vrnila v rodno Ljubljano. Rekla je, da bo razstavljala v domovini Šele, ko bo ta svobodna, žal pa sama vrnitve ni dočakala. Oči je zatisnila slabe štiri mesece pred načrtovano razstavo in tako so v Slovenijo pripotovala le njena dela. S skrbnim izborom in obsežnim katalogom jih je v Mestno galerijo Ljubljana pospremila umetnostna zgodovinarica, dr. Irene Mislej.

Ker se letos spominjamo 20-letnice Barine smrti in hkrati 20-letnice njene simbolične vrnitve v domovino, smo v Narodni in univerzitetni knjižnici v juniju pripravili razstavo slikarkinih ilustracij. Razstava bo od 20. avgusta do 4. septembra na ogled tudi v Zinkovem domu na Opčinah pri Trstu. Bara Remec se je rodila 12. januarja 1910 v družini ravnatelja Bogumila Remca in Marije Debevec, znane avtorice številnih kuharskih knjig. Ob srednji obrtni šoli je obiskovala privatno slikarsko šolo Probuda, kjer so jo učili Mirko Šubic ter Saša in Henrika Šantel. Ob podpori družine je uresničila za tiste čase neobičajno življenjsko pot in na Akademiji v Zagrebu diplomirala kot slikarka. Dve leti je poučevala v Zagrebu, nato pa je dobila zaposlitev v Ljubljani, kjer se je pridružila klubu Lada in razstavljala tako doma kot v tujini. Kmalu se je uveljavila tudi kot ilustratorka, predvsem v delih, ki jih je prevajal ali urejal njen svak Tine Debeljak. Maja 1945 je zapustila domovino in preko begunskih taborišč v Avstriji prišla najprej v Trst, kjer je poučevala risanje na slovenskih šolah, in nato v Rim, januarja 1948 pa v Buenos Aires. V skrbi za preživetje je sprva našla zaposlitev kot dekoraterka keramike, pozneje pa je postala svobodna slikarka. Veliko je potovala po Argentini, zanimali so jo Indijanci, njihovo življenje ter skrivnostna argentinska pokrajina. Že v mladosti so ji starši zbudili ljubezen do planin, te je našla tudi v Argentini. Veliko časa je preživela med gorami v Barilochoh, slikala, izdelovala drobne predmete in keramiko.

Na njeno pobudo so ustanovili Umetniško šolo – likovni odsek pri Slovenski kulturni akciji (SKA), kjer je predano vzgojila lepo število mladih slikarskih in drugih talentov. Poleg številnih razstav v slovenski skupnosti v Buenos Airesu je razstavljala še v Tilcari na severu Argentine ter Barilochoh na jugu, zunaj države pa v New Yorku, Torontu in na Danskem.

Barin ilustratorski opus je ogledalo časa, v katerem je nastajal. Razstava je zato razmejena v tri kronološke sklope: prvi predstavlja čas do začetka druge svetovne vojne, drugi vojno in begunsko obdobje, tretji sklop pa življenje v novem svetu – Argentini. Po brezskrbnosti predvojnih let gledalca preseneti teža in silovitost izkušnje vojne in begunstva, ki po mnogo letih izzveni v daljni argentinski pampi s pridihom indijanske barvitosti. Morda bo prav ilustracija navdih umetnostnim zgodovinarjem, da se lotijo natančnega pregleda del v slovenski in svetovni javnosti premalo poznane slikarke sinjih oči. / Helena Janežič

Alpe Adria Green / Peticija proti gradnji plinskih terminalov v Tržaškem zalivu

AAG nasprotuje izgradnji plinskih terminalov v Tržaškem zalivu zaradi velikega negativnega vpliva, ki bi ga le-ti povzročili na Severnem Jadranu in s tem onesnaževali vode vseh treh obmejnih držav (Italija, Slovenija in Hrvaška). Organizacija je v ta namen predložila peticijo, ki jo bo naslovila na Evropsko komisijo, da bo resor, ki ga vodi slovenski komisar Janez Potočnik, odmrznil pritožbo AAG glede gradnje zloglasnega energetskega objekta sredi zaliva. Plinski terminali bi po mnenju AAG namreč močno vplivali na morsko okolje (ohladiitev in onesnaževanje vode) in bi povzročili neresljive varnostne težave (tveganje nesreč in/ali atentatov tudi na tankerje ter s tem uhajanje plina in možnost požara), kar bi pomenilo, da bi zaradi tega morali militarizirati celotni Tržaški zaliv, kar bi povzročilo veliko ekonomsko škodo (turizem, ribištvo, navtika). "V Tržaškem zalivu je že sedaj najpomembnejši naftni terminal Sredozemlja (ki je doživel razdiralni atentat leta 1972), zato ne moremo dovoliti, da se že obstoječim tveganjem dodajajo še nova tveganja. Jadransko morje ne sme postati evropski energetska pol na račun okolja in pravic lokalnih prebivalcev!"

OPČINE Poletni oratorij

Od morja preko Slavnika do Grintavca

Letošnje počitniške dni so otroci v programu oratorija doživljali zelo pestro in sproščeno. Že vsa leta vodi ta projekt g. Bedenčič. Letos sta mu pomagala dva voditelja – Damijan Košuta in Julija Berdon, ki sta kaj kmalu osvojila srca otrok. Obema se pozna, da že vrsto let delata z mladimi. Njima je bil v veliko pomoč mladi Aljoša. Vsako leto je osrednja točka oratorija – pohod. Letos je bil za mlajše cilj Slavnik. S kombiji so se pripeljali do vasi Skadanščino. Damijan in Julija sta mladim dajala pogum, čeprav so kar nekaj časa hodili po "Robinhu-

dovih" poteh. Po uri in pol so bili že na vrhu. Pri koči so obnovili svoje moči s krepko malico in pijačo. Po dobri uri počitka in igre so se po isti poti veselo vrnili na izhodiščno točko. S starejšo skupino iz nižje srednje in višje pa so za cilj izbrali visoki Grintavec z več kot 2500 metri. Naskok na Kokrško sedlo so začeli po deseti uri. K sreči so oblaki in meglice zakrivali gore. Tako so se izognili veliki vročini, ki pokaže svoje zobe posebno v zadnji strmini.

Načrtovali so, da bi še istega dne osvojili vrh. Ker pa so bile gore ovite v meglo in oblake, so ta

OBČINA TRST Javna srečanja med županom in občani se nadaljujejo

Prostorski načrt naj temelji na širši viziji!

Tržaški župan Roberto Cosolini ni nikdar skrival svojih pomislekov, ali bolje rečeno, pravega nasprotovanja varianti prostorskega načrta, ki ga je sestavila občinska uprava njegovega predhodnika Roberta Dipiazze. Že med volilno kampanjo je vselej poudarjal, da Trst potrebuje neko širšo urbanistično vizijo, ki naj temelji na potrebah občanov in tržaškega občinskega ozemlja: predvsem pa je poudaril željo, naj se potrebni postopki izvršujejo na temelju transparentnosti.

Cosolini je držal besedo in prejšnji teden imel kar dve javni srečanja, v avditoriju muzeja Revoltella in na trgu Hortis pred občinsko knjižnico. V avditoriju sta župan in del občinskega odbora namreč dokončno pokopala varianto 118. Bil je to pravi javni pogreb, saj se ga je udeležilo tolikšno število občanov, da je bila dvorana pretesna: mnogi namreč niso mogli neposredno prisluhniti županovim besedam, češ da temeljne smernice novega prostorskega načrta bo njegov odbor odobril takoj po Velikem šmaru, občinski svet pa septembra. Takrat bo namreč nov načrt

lahko že pokazal kako temeljitejšo vsebinsko podlago, za zdaj sta župan Cosolini in odbornik za turizem in gospodarski razvoj Fabio Omero nakazala osnovno miselno razsežnost projekta, ki bo dejansko ovrednotil nasprotne smernice od tistih, ki jih je dodelala Dipiazzeva uprava.

ore vključiti tudi pristaniško oblast in nekatere javne ustanove, kot na primer tisto, ki skrbi za industrijsko cono Ezit. Vse to v pričakovanju jasnejše usode, ki jo bo v prihodnje deležno staro pristanišče. To področje bi moralo po mnenju župana postati organski del mesta, med drugim tudi na podlagi

Foto IG

Dobrodošla je namreč namera, da bo načrt upošteval neko širšo prostorsko razsežnost območja, ki ne bo upošteval meje tržaške občine. Pristojni bodo tako zasnovali projektiranje tudi na podlagi posvetovanja z okoliškimi občinami, najbrž tudi z obmejnimi občinami v Sloveniji. Kot je poudarila odbornica za javna dela Elena Marchigiani, bo treba v dogov-

ravnovesja med načrtovanjem 'visokih' rezidenčnih objektov in stanovanjskih površin za vse vmesne sloje, tudi družbeno izpostavljen. Da se trdnjava med občani in občinsko ustanovo polagoma ruši, je potrdilo tudi javno srečanje, ki ga je župan imel z nekaterimi odborniki na trgu Hortis, kjer je njegova želja po neposrednem stiku z mestnimi

prebivalci postala dejansko otipljiva (podobno srečanje je pred nedavnim imel na Opčinah, kjer je župana in odbornike 'gostil' predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič). Cosolini se je tako na trgu Hortis sestal s prebivalci tamkajšnjega mestnega predela, da bi nadaljeval z načrtom t. i. potujoče občinske uprave. Namen je namreč prisluhniti pričakovanjem in željam občanov, s katerimi v prihodnje dodelati projekt za neke vrste podrobno in skupno soupravljanje mestnega področja. Prebivalci tamkajšnjega rajona so v prvi vrsti podčrtali problem parka na trgu, ki ne odgovarja povsem njihovim potrebam: postavlja se namreč kopica vprašanj, od zaželenega, a manjkajočega nadzornega režima v parku v nočnih urah, do negovanja njegovih zelenih, dostopa psos, izboljšave igralnih naprav, postavitve manjšega vodometna in večjega števila klopov. Občina je gotovo poklicana, da zaradi finančnih zmožnosti prispeva svoj delež. Po mnenju občinske uprave pa morajo občani prav

zaradi nelahkega denarnega stanja krajevnih javnih uprav biti soudeleženi pri negovanju in upravljanju javnih področij. V tem vidiku bodo podprna prizadevanja občanskih združenj, prostovoljnih in družbenih organizacij še kako dobrodošla ter bodo postala temelj nenehnega soočanja med občino in občani za skupno dobro mesta.

Poletni večeri v Trstu

Zakladnica zanimivih odkritij

Poletni večeri v Trstu so postali tudi letos zakladnica zanimivih odkritij s prireditvami Muzeji zvečer, ki jo že 18 let prireja vodstvo mestnih muzejev zgodovine in umetnosti. Palača Gopčević, sedež gledališkega muzeja Schmidl, bo odprta vsak torek in sredo v avgustu od 20. do 24. ure in vsakič bodo obiskovalci lahko izbrali med mnogimi kombinacijami vodenih ogledov, koncertov, predavanj in projekcij z brezplačnim vstopom. Glasba in gledališče, s posebno pozornostjo do vrednotenja krajevnih umetnikov 19. stoletja, sta kot vedno osnova programa na odru ob kanalu pred palačo; spored je tudi letos

nastal s sodelovanjem Glasbene šole 55. Med prireditvami, ki jih večerno odprtje muzeja ponuja številnemu občinstvu (samo na prvem večeru je bilo skoraj 850 obiskovalcev), so bile produkcije Ansambla L'Argante, ki je z gledališkimi in glasbenimi sredstvi odkrival tržaške zgodbe v času Risorgimenta in je obravnaval tudi temo prihoda Giuseppeja Verdija v Trst in njegovega sodelovanja s tržaškim opernim gledališčem, za katerega je napisal dve operi. Igralci gledališča La Contrada pa se bodo prihodnji teden spomnili 150-letnice rojstva Itala Sveva in bodo oživili tudi zabavne Maldoberie dvojice Carpinteri in Faraguna. Pevec Nicolo' Ceri-

ani bo izvedel duhovito predstavo o družinah Ricci in Sinioco, ki sta zaznamovala tržaško glasbeno življenje v 19. stoletju, poleg resne glasbe pa se bodo na odru pod zvezdami vrstili glasbeni žanri za vse okuse, od brazilskih ritmov do pravljice Peter in volk Sergeja Prokofjeva in zadnje, praznične mešanice skupine Bandorkestra. Na zunanem odru so koncerti in predstave na sporedu ob 21. uri, ob 20.30 pa se v notranjih prostorih začene projekcije filmov o glasbi in gledališču, ki so jih podpisali slavni režiserji, kot Cassavetes, Herzog, Truffaut, Carne', Malle in Branagh. Filmska ponudba je novost letošnje izvedbe in je nastala v sodelovanju z društvom Cappella Underground. Obiskovalci, ki bi raje bolj dinamično odkrivali muzejske zaklade, pa imajo na voljo štetne ogledne muzejskih dvoran z vodiči in glasbeniki, ki igrajo (tudi na stara glasbila)

skladbe iz notnih arhivov muzeja in predvsem iz publikacij založnika Carla Schmidla, ustanovitelja gledališkega muzeja. Pred kratkim je muzej obogatil svojo zbirko z novim mehanskim klavirjem, ki igra na podlagi luknjičastih papirnatih valjev, zato je muzej namenil tem posebnim glasbilom razstavo "Papirnatih zvoki", ki je na ogled v dvorani Selva. Najbolj posebna med vodiči je tudi tokrat igralka Ornella Serafini, ki nekoliko manj strokovno, a bolj gledališko pripoveduje o zakulisju muzeja v vlogi klepetave čistilke. Vsi večeri se končujejo z Nokturni, pogovori s skladatelji, muzikologi, igralci in drugimi protagonisti krajevnega kulturnega življenja, najmlajši pa se lahko (s predhodno rezervacijo) udeležijo dveh delavnic, ki so ob torkih namenjene zakulisnemu delu gledališke krojačnice, ob sredah pa odkrivanju starih glasbil.

PAL

načrt spremenili in se odločili, da vrh osvojijo naslednje jutro. Tako so ves popoldan uživali gorsko lepoto ob kratkih spre-

risal čudovit večer. Še posebej so se razveselili, ko so prišli do malih vrat in se jim je odprl venec vrhov od dolgega hrbta preko

hodih. Proti večeru so se meglice umikale in pred pohodniki se je v zahajajočem soncu

Skute vse tja do Ojstrice. Le Grintavec je bil še vedno zavit v meglice.

Naslednje jutro je bilo nebo kot umito. Vstali so ob 5. uri in se ob 6. uri že zagrizli v strmino. Po dveh urah so bili na vrhu. Dobre pol ure so pustili očem, da se napile gorskih lepote. Pred njimi je stala Kočna, malo naprej Storžič. Na zelenih zaplatah okoli vrha so jim družbo delale ovce. Preden so zapustili vrh, so v fotografske škatlice spravili še nekaj spominov. Pri koči so se ustavili le dobrih 15 minut. 700 metrov višinske razlike so že naredili. Čakala pa jih je še druga polovica preko tisoč metrov. Tako so z vsakim korakom vse bolj čutili, kaj pomeni hoditi navzdol skoraj 2000 metrov. Posebno doživetje je bilo v koči zvečer. Dobra oskrbnica je za

goste pripravila palačinke. Le speči so si jih morali sami. Edino oni so v koči prespali. V večernem soncu je bila enkratno doživetje zahvalna daritev med rododendromi in v objemu prepadnih sten. Okusili pa niso le gore. En dan je bilo njihovo tudi morje. Ostali čas so preživeli v igri in delavnica. Vse dejavnosti pa je navdihal in povezoval poseben duhovni program. Ob pripovedi o Jonu so gradili svet vrednot in iskali, za kaj smo poklicani v tem življenju. Tako sta izzvenela dva tedna prijetnih počitnic. Otroci so bili na čudovit način odtrgani od televizije in elektronskih igrar. Pestrost ponudbe, od igre, delavnic, morja, hribov do duhovnosti, pa je v njih celostno gradila njihove mlade osebnosti.

Tone Bedenčič

Praznik Marije Vnebovzete

Tudi letos na Tabor!

Izpred romarske cerkve, posvečene Blaženi Devici Mariji Vnebovzeti, na Tabru, se v primeru lepega vremena pogled razprostira vse do Socerba in Slavnik, do ustja Soče, do Gradeža in Barbane. Ob jasnem dnevu se obris lagune zariše na obzorju vse do Benetk in Dolomito nad Furlansko nižino. Proti vzhodu se dvigajo ponosni Nanos, malo bolj levo Čaven in Trnovska planota, včasih pa se oko lahko zazre tudi na vrh Krna in Kanina. Vse to je namreč Tabor, za naše vernike pa pomeni veliko, veliko več.

Avgusta se namreč iz leta v leto ponavlja tradicionalno praznovanje Velikega šmarna, ki bo v priredbi župnije Repentabor tokrat od sobote, 13., do ponedeljka, 15. avgusta: med tem časom bodo v okolici Tabra stojnice, kjer se bodo verniki lahko okrepčali s kraškimi dobrotami. Program prireditvev in svetih maš je dokaj pester. V torek, 16. avgusta, pa bo

praznovanje sv. Roka, zavetnika župnije: ob 10. uri bo praznična sveta maša, večerna pa ob 19. uri. Župnijski praznik bo v večernih urah tudi letos s svojim koncertom olepšala Nabrežinska godba na pihala.

gramom obeležili 1.100-letnico Tabra. V sodelovanju z občino Repentabor bo namreč ob 20. uri koncert Komornega moškega zbora VAL – (Vokalne akademije v Ljubljani). Zbor, ki ga vodi Stojan Kuret, se bo predstavil z

Program Velikega šmarna je kot vedno pester, letos pa še posebno slovesen, saj bodo v soboto, 13. avgusta, s posebnim pro-

izborom pesmi iz slovenske romantike, Gallusa, Monteverdija, Schuberta in Chopina. Solista bosta sopranistka Kristina Bitenc

in baritonist Marko Fink; na klavirju ju bo spremljala Mojca Prus. Pred koncertom bo kratek program ob pomembnem jubileju Tabra.

V nedeljo, 14. avgusta, bo kot vsako leto ob 21. uri koncert v organizaciji Zvoki krajev. Nastopila bosta flautistka Federica Cecotti in kitarist Giovanni Settimo. Pred koncertom pa bo ob 18.30 na Pesniški poti pod Tabrom v organizaciji Skupine 85 branje poezije Repentabor – Monrupino pesnika Morandinija. Osrednji dogodek bo v ponedeljek, 15. avgusta, ki je po tradiciji romarski dan in ga prav zato zaznamuje verski program. Na dan praznika Marije Vnebovzete bo namreč jutranji romarski shod ob 10. uri vodil tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi. Popoldanski shod pa bo ob 17. uri vodil ravnatelj salezijskega šolskega centra v Želimljem. Oba shoda bosta na prostem pod lipami. Po končani sveti maši ob 17. uri bodo pete litanije v cerkvi. Ves dan bo za vernike priložnost tudi za sveto spoved.

Obvestila

Župnija sv. Jerneja in Društvo slovenskih izobražencev vabita v soboto, 20. avgusta, ob 20. uri v Zinkov dom na otvoritev razstave ilustratorskega dela slikarke Bare Remec. Razstava, ki jo je za Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani pripravila knjižničarka Helena Janežič, bo ob priložnosti Jernejevega tedna in študijskih dnevov Draga v Zinkovem domu odprta do nedelje, 4. septembra.

KRUT obvešča, da poteka vpisovanje za skupinsko počitniko-

vanje z vključenim paketom za zdravje in dobro počutje od 28. avgusta do 7. septembra v Šmarjeških in Dolenjskih toplih. Sprejema pa tudi prijave za individualna bivanja v termalnih centrih v Sloveniji. Podrobnejše informacije in prijave na sedežu krožka v Trstu, ul. Cicerone 8/b od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure ali po telefonu 0481 530927.

SSO sporoča, da deželni urad deluje po poletnem urniku od ponedeljka do četrtega, od 9.00 do 13.00. Ob petkih bo urad zaprt. Poletni urnik bo v veljavi do petka, 26. avgusta 2011.

Poletni seminar ZCPZ

Pevci, organisti in zborovodje, ki delujejo v Zvezi cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, so se tudi letos odpravili na že tradicionalni poletni seminar, tokrat v Dolenjske Toplice. Od minule nedelje, 7., do sobote, 13. avgusta, pridno vadijo pod vodstvom letošnjih mentorjev. Mešani pevski zbor pripravlja posvetni program s prof. Hilarijem Lavrenčičem, verskega pa s prof. Heleno Fojkar Zupančič. Zborovodja moške skupine je Mirko Ferlan, ki že več let skrbi za ta resor. Med udeleženci pa moramo posebej omeniti članice MIDPS Vesela pomlad, ki so se sklenile že sredi poletja posvetiti novi sezoni, in to v seminarju ZCPZ. Z zborovodjo Andrejo Štucin in v sodelovanju s prof. Fojkarjevo bodo v teh avgustovskih dneh pridobile novo znanje na področju vokalne tehnike, naučile pa se bodo tudi novih pesmi, s katerimi se bodo predstavile na skupnem zaključnem koncertu v petek zvečer, ko bodo nastopili tudi najmlajši, ki svoje pevske sposobnosti urijo pod mentorstvom priznane solopevke Renate Vereš. Ena izmed stalnic vsakoletnih seminarjev je tudi orgelski tečaj, ki ga vodi prijatelj ZCPZ in organist ljubljanske stolnice, prof. Gregor Klancič. Če je bilo vreme primerno za popoldansko odkrivanje dolenjskih lepot, bomo izvedeli v poročilu s seminarja, v katerem bomo odkrili še podrobne vsebine letošnje izvedbe. / AL

MOSP in Slovenski kulturni klub

Konec avgusta Festival mladinske ustvarjalnosti

Vsak mlad človek nosi v sebi ustvarjalno žilico, ki jo je vredno razvijati. V to dejstvo že vrsto let verjame mladinska organizacija MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) in Slovenski kulturni klub, ki delujeta v središču mesta in mladim ponujata brezplačne gledališke, plesne, likovne, novinarske in mednarodne aktivnosti. Za vse, ki morda teh

dejavnosti še ne poznajo, prirejata vsako leto Festival mladinske ustvarjalnosti; letos bo od 29. avgusta do 3. septembra v Finžgarjevem domu na Opčinah. Glavna zamisel organizatorjev je ta, da bi mladim ponudili enotedensko "pokušnjo" dejavnosti, med katerimi lahko vsak najde sebi najbolj primerno. Hkrati pa je Festival

mladinske ustvarjalnosti tudi priložnost, da se mladi nekaj naučijo ravno od mladih: vse delavnice namreč vodijo mladi ustvarjalci pod mentorstvom izkušenih voditeljev, ki znajo udeležencem dati svež in inovativen pogled na umetniško izražanje. Na Festivalu bodo letos na voljo naslednje delavnice: gledališka, časnikarska, likovna, fotografska in delavnica kreativnega pisanja. Kot vsako leto bo torej najprej prisotna gledališka dejavnost, ki je namenjena predvsem višješolski mladini in se bo

razvijala v dveh ločenih skupinah. Obe skupini bosta v zadnjem tednu avgusta pripravili krajši nastop, ki bo odprt širši publiki. Razstavo udeležencev likovne in fotografske delavnice, ki sta prav tako priljubljene in tradicionalni na Festivalu, pa si bo publika lahko ogledala v kasnejšem terminu. V ustvarjalnem tednu bodo udeleženci obeh delavnic spoznavali različne tehnike in pripravljali izdelke, ki jih bodo lahko objavili na literarni, likovni in fotografski natečaj, ki ga vsako leto organizirata MOSP in Slovenski kulturni klub. Ob razglasitvi rezultatov pa bo tudi uradno odprtje razstave

umetniških stvaritev; razstavo bodo spremljali tudi mladi pisatelji in pesniki. Ta je namreč novost letošnjega Festivala mladinske ustvarjalnosti: še neveljavljani mladi literarni ustvarjalci se bodo namreč lahko udeležili delavnice kreativnega pisanja, ki jim bo prav tako olajšala prijavo na natečaj. Mladi literarni, likovni in fotografski navdušenci bodo tako imeli možnost intenzivnega srečanja s priljubljeno dejavnostjo, hkrati pa priložnost, da njihovi izdelki dobijo še večji odmev. Ne gre pa pozabiti tudi časnikarske delavnice, ki redno poteka celo leto in oblikuje mladinsko

prilogo Rast, ki bo na enotedenskem Festivalu medse sprejela nove sodelavce. Festival mladinske ustvarjalnosti je enkratna (in povsem brezplačna) priložnost, da se mladi preizkusijo v različnih dejavnostih in med njimi najdejo sebi najbolj primerne. Zagotovljena je lepa poletna izkušnja, morda pa vas bodo organizatorji tako navdušili, da se boste radi udeležili tudi celoletnih dejavnosti. Pridružite se! Več informacij in kontakte lahko najdete na Facebook profilu Mosp Skk, oziroma MOSP in Slovenski kulturni klub.

Patrizia Jurinc

Predstavitev knjige o sodobnem tržaškem položaju

Ali bomo na princa še dolgo čakali?

Roberto Weber, ki je bil v torek, 26. julija, v hotelu Excelsior na tržaškem nabrežju moderater večera, na katerem so predstavili knjigo z naslovom *Trieste - La bella addormentata* mladega novinarja Beniamina Pagliara, se je čudil nad prisotnostjo prave množice, ki je polnila veliko dvorano. To je bil dokaz, da je Pagliaro z vsebino svoje publikacije zadel v črno; tudi prisotnost častnih gostov, kulturnikov in politikov raznih strank je najbrž prispevala k temu, da je bila dvorana polna do zadnjega kotička. Beniamino Pagliaro je Tržačan, rojen 1. 1987. Sodeluje z Agencijo Ansa in časopisoma *Messaggero Veneto* in *La Stampa*. V svoji kratki, a pestri novinarski karieri se je dodobra zazrl v aktualna mestna dogajanja in v bližnjo preteklost Trsta. V knjigi je z lucidnim in pripovedno prikupnim slogom (s pomočjo pričevanj številnih tržaških osebnosti in zadnjih treh županov ter veljaka tržaške desne sredine Giulia Camberja) analiziral domačo politično in družbeno obdobje zadnjih dvajsetih let, točneje od leta 1993, ko je bil Riccardo Illy na podlagi novega zakona, po katerem so volilci lahko neposredno izvolili župana, izvoljen na čelo tržaške občine. To je bilo obdobje, ko je italijan-

sko politično sceno pretresla afera čistih rok, posledice katere je bilo občutiti tudi v Trstu. Gibanje občanskih list je prevetrilo marsikatero italijansko mesto, Riccardo Illy je v tržaško miselnost in politiko vnesel marsikatero upravno novost, kar je po svojih sposobnostih nadaljeval njegov naslednik Roberto Dipiazza. Njuno prizadevanje gre uokviriti zlasti v željo po normalizaciji t. i. tržaškega vprašanja, ki je slonelo na delitvi komponent na podlagi težke dediščine predvojnih in povojnih dogodkov. Na tržaško sceno sta kot podjetnika vnesla nova prepričanja, ki pa jih tkivo ni povsem asimiliralo. Kot navaja Pagliaro, je danes kot tudi pred dvajsetimi leti življenje Tržačanov slonelo zlasti na terciarnem sektorju: osem zaposlenih na deset je dejavnih v zavarovalnem, trgovskem, storitvenem, predvsem pa javnem sektorju, kar jasno dokazuje, koliko je Trst v preteklosti lahko računal na državno podporo politiko. In še: sama občina šteje 2630 uslužbencev, javni sektor zaposluje četrtno oseb v terciarnem. Še bolj zgovoren pa je podatek, po katerem je na 240 tisoč prebivalcev tržaške pokrajine kar 108 tisoč upokojujencev! Podjetno in denarno skromna, a dohodninsko solidna podlaga tr-

žaške družbe je torej dokaj alergična na vsakršne spremembe, ki bi lahko spremenile (četudi morda v boljše) njen splošni življenjski standard, ki v primerjavi z ostalimi italijanskimi mesti sploh ni slab. Pagliaro je prav zato na več mestih poudaril, kako protislovno je izzvenela volilna izbira Tržačanov, ki so usodo svojega mesta poverili dvema podjetnikoma – Illyju in Dipiazza. Oba sta v dvorani hotela Excelsior poudarila večjo neposrednost, ki sta jo v svojem županovanju lahko vzpostavila za potrebe občanov, saj sta bila zaradi volilnega zakona manj vezana na koalicijske in politične računice posameznih strank. Predvsem Illy je dejal, da je lahko vsako županovanje učinkovito le v primeru, da sledi imenovanje odbornikov in vodij raznih občinskih podjetij kriteriju poštenega političnega prizadevanja za skupno dobro občanov in mesta. Politika bi morala postati po mnenju Dipiazza bolj konkretna, politiki pa bi svojega položaja ne smeli imeti zgolj za službo, temveč kot po-

slanstvo: tudi zato je bilo lani mogoče prirediti obisk treh predsednikov v Trstu. Ljudi, ki bi posebej take ideje, pa je po analizi Illyja bore malo, dejansko jih sploh ni: to je razvidno tudi z mednarodnega in italijanskega vsedravnega nivoja, kjer bi morebitne volitve dejansko ne spremenile trenutnega statičnega stanja državne politike. Kot je v uvodnem zapisu h knjigi poudaril odgovorni urednik

mi in oseba, ki so jo prav tako Tržačani pred nedavnim postavili na čelo občine. Roberto Cosolini je v svojem posegu potrdil Pagliarovo analizo duševnega in dejanskega stanja mesta in njegovih prebivalcev. Resnici na ljubo je tovrstne poglede poudarjal tudi med volilno kampanjo. Imobilizem, ki je tako globoko zasidran v duši Tržačanov, je v času pridobil podporo nekaterih političnih opcij: t. i. zlogla-

no zasnovati". Tržačani so z izvolitvijo osebe, ki je svojčas pripadala KPI, že dokazali, da so ovrgli nekdanje ideološke kalupe 20. stoletja. Prihodnost pa se ne bo spremenila sama od sebe, treba je posodobiti miselnost na podlagi poštene politike in podjetniških dolgoročnih načrtov. Prav zato je župan npr. predlagal, da bi območje Starega pristanišča obnovili v luči načrtov, namenjenih javni koristi, obenem pa tudi v vidiku neke stanovanjske logike, ki bi omogočila doprinos večjih kapitalov. Tako kot Illy je tudi Cosolini poudaril potrebo tudi po neki širši sinergični logiki kovanja stikov z zaledjem – okoliškimi občinami in Slovenijo. Meje in dolgih avtomobilskih vrst ob njej, ki so nekoč zaznamovale nedeljske izlete Tržačanov, danes ni več. Prehod v novo tisočletje je po mnenju Pagliara odpravilo zdrave 20. stoletja: mladi imajo povsem drugačne poglede, predvsem pa različne potrebe od njihovih staršev: "Danes dolgo čakamo v vrsti le za vhod na avtocesto pri Moščenicah", je dejal in tako nakazal le eno izmed logističnih težav, ki jih bo moral rešiti sanjski princ.

IG

Beniamino Pagliaro, Riccardo Illy, Roberto Cosolini, Roberto Dipiazza in Roberto Weber (foto IG)

dnevnik Il Piccolo, Paolo Posamai, se Trst kaže kot mladenka, ki še ni oziroma še noče do rasti: zazrta je le v svojo lepoto, prijetno se ima v brezčasju, ki ga odlikujeta pogled v lastno slavno preteklost in sedanji odpor do vsakršnih obveznosti. Tržaška prihodnost je namreč poglavje, ki v knjigi manjka: tega se bodo morali lotiti Tržačani sa-

ni ljubijo bi drugače le s svojimi močmi težko podtalno krojili mestne dinamike. Trst živi na določenem bogastvu, ki si ga je ustvaril v času, ko je Italija finančno podpirala mesto. Ta zgodba pa pripada preteklosti, danes smo namreč "priče zlatemu propadanju, ki ga koristijo le nekateri, večina prebivalcev pa mora svojo prihodnost na

Ob rojstnih dnevih otrok se obujajo spomini

Vsak porod je enkrat

Praznovanje rojstnih dni otrok je vedno priložnost za obujanje spominov na dan, ko so se rodili. V teh dneh smo se velikokrat vračali k tej temi, saj sta mali dve praznovali. Pri družinski mizi smo se na predvečer zapletli v pogovor, kje smo bili na ta dan pred tremi leti. Večja otroka sta ravno v obdobju, ko ju družinska zgodovina zelo zanima in sta z odprtimi usti poslušala zgodbo tistega večera. Ko sta bili pri nas na počitnicah njuni sestrični in so se ravno odpravljali spat, jim je "nona" brala pravljico, tata pa pomagal pri umivanju. Na lepem se je zgodilo nekaj, kar sem pričakovala šele čez dober mesec dni, in miren večer se je spremenil v razburjeno hitenje. Samo mirni in trdni besedi moza se imam zahvaliti, da sem se zbrala, se na hitro pripravila za odhod v porodnišnico in se v miru poslovila od otrok in domačih. Naša - takrat - štiriletnica je poskrbela še za "odnose z javnostmi", ko je odprla vrata na balkon in zaklicala v mirno poletno noč: "Mama, a ti je odtekla voda?" "No, zdaj za to ve še preostanek vasi", je vzdihnil moj mož. "In zakaj ti je odtekla voda?" je pred nekaj dnevi vprašal sin. "Ker sta imeli zadosti gneče in sta hoteli imeti več prostora", sem mu povedala. "Tako kot vama", je dodal mož. "A potem si naju ti prijela, ko sva prišla ven iz trebuha"? je nadaljevala hčerka. To vprašanje me je spomnilo na to, kako težko sem se sprijaznila s svojim porodom, ker sta bila poroda zelo drugačna od predstava, ki sem jih imela o tem prelepem dogodku. Mož bo seveda zraven. Pripravljala sem se na strašne bolečine. Se trudila ohranjati kondicijo, ker bo trajalo veliko časa. Zdravniki so se strinjali, da ne bi smelo biti prehudo, ker bosta sicer dva, ampak manjša. Svetovali so mi, naj si pripraviva glasbo in še in še. Ležanje v bolnišnici je puščalo veliko časa za razmišljanje, kakšen porod želim imeti, ker je danes zelo moderno do potankosti načrtovati porod in po možnosti zahtevati, da osebje ravna

po tvojem scenariju, ki si ga približno osem mesecev pripravljala v glavi. Ker je tvoja pravica in pravica otroka, da je porod tak, kot si ga želiš. No, nekateri si ga celo napišejo. Hvala Bogu, da sem na koncu tistega "scenarija" zapisala: "Dopusti pet procentov možnosti, da se bo zgodilo čisto nekaj drugega". Ne spominjam se, zakaj sem to napisala. Spominjam pa se, da je vsak dan strogega ležanja skupaj z drugimi mladimi mamicami v bolnišnici sobi prinašal nove in drugačne zgodbe. Opazovanje dela medicinskih sester, babic in zdravnikov me je vznemirjalo in pomirjalo hkrati. Me učilo potrpežljivosti. Me je učilo, da se je

hitro". Romantične sanje o naravnem porodu so se razblinile kot milni mehurček. Moja korajža pa tudi. Zdaj sem imela dobrih deset minut časa, da se spopadem s strahom pred narkozo. Okrog mene je naenkrat tekalo deset ljudi. Zamaskirani obrazi niso vzbujali prav nobenega zaupanja. Hiteli so opravljati svoje delo, jaz pa sem samo nemo opazovala dogajanje. Ko sem končno izdala, da me je tako zelo strah, je ena neprijazna maska dobila topel in pomirjujoč glas: "Gospa, nič skrbet. Samo pohiteti moramo, ker se malima muditi. Vi samo dihaite". Plaka. To je bila moja naloga. Dihati. Ostalo sem morala zaupati drugim, da bodo naredili po najboljših močeh. In potem je vse izginilo v megli. Hčerki sem na njeno vprašanje odgovorila: "Ne, tata vaju je prvi prijel. Jaz sem spala". Otrokom se zdi to dober hec. Vsem nosečnicam in tistim ženskam, ki bi to rade kdaj bile (in jim je zdaj verjetno žal, da so se tega sploh lotile brati), naj povem, da bo pri vas vse drugače. Ker je vsak tak dogodek edinstven. Če se le da, je potrebno take dogodke ponoviti, da si potem ustvariš malo bolj realno mnenje. Mi smov drugo skoraj dosledno "ponovili vajo". Z nekaj drobnimi razlikami: ni bilo časa pisati scenarija, ker sta za dogajanje

treba postaviti zase in povedati, kaj potrebuješ, in me potrdilo v tem, kar sta me od malega učila mama in tata, da se z lepo besedo veliko doseže. Da pa je včasih potrebno "zarohneti", da te slišijo. Pa še nečesa se spominjam: da sem veliko molila. Zase in za dojenčka. In za vse osebe, ki je delalo z mano. S prošnjo, da bi naredili vse po najboljših močeh. Več kot to nihče ne more. "Daj jima prave modrosti", sem premlevala, ko sem gledala dva zdravnika, ki sta zaskrbeno gledala v ekran pri ultrazvoku, ko je bil čas poroda (in seveda z mano pozabila govoriti...). Zgodilo se je namreč točno tistih nepredvidenih pet procentov. Okusila sem bolečine popadkov. Ob enih ponoči na glasbo niti pomislila nisem. Pa porodničarka tudi ne. Mislila sem samo na to, da mora čim prej priti mož in da bi bilo vse v redu... Ko sta se zdravnika končno spomnila, da sem tudi jaz tam in da se tresem od mrzlot, me je eden pokrtil z oedejo, drugi pa rekel: "Veste kaj, gospa, ta dva sta se tako čudno obrnila, da bomo kar carski rez naredili in to prav

vsak dan skrbela starejša otroka. Nisem se še odrekla želji po naravnem porodu. "Gospa, isto kot prvič. Spet sta se zasukala", so bile besede porodničarke tistega večera, ko sva pridrvela v porodnišnico. "Ampak bo še dolgo trajalo", je dodala. Tokrat je bil čas za vso "papirologijo", pa še za klepet, saj je bilo treba počakati, da se okrepijo popadki, pa da pride druga porodničarka in da se ura prevesi čez polnoč. Za dvojčke se vendarle ne spodobi, da se rodita na dva različna dneva. Na postelji sem opazovala, kako se počasi zbira nekaj minut me je prišel kdo 'pobarat', kako prediham popadke. V narkozo sem tonila med vsesplošnim smehom, ko je porodničarka izjavila, da "Bog že ve, komu da dvojčke..." "Mož pa mi je kasneje povedal, da je imel čas v čakalnici porodnišnice še televizijo pripravljati, preden so ga poklicali. "A, če boš šla še kdaj, bomo lahko sli s tabo"? je prostodušno vprašala hčerka. "Alo, zdaj pa spat", je bil najin enoglasen odgovor.

Alenka Hvalica

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Vsakdanje prizadevanje, da postane jutrišnji dan boljši od današnjega

Prevetritev. Odkrivanje nepoznanega v sebi. Tveganje. Odprtost za novo, nepričakovano. Morda smo prepogosto v primežu želje po kontroli in obvladovanju vsega v našem življenju. Točno določene etape, točno določeni obrazi, ki naj bi nas spremljali. Definirani so koraki, definirane stopnice, na katere je potrebno stopiti po nekem neizpričanem ustaljenem družbenem kodeksu. V resnici smo ljudje misleča in čuteča bitja tudi zato, da nam uspe se predati. Predanost pa je čustveni in nasploh osebnostni dosežek, ki ga je najtežje doseči. Ljubezen je najintimnejša, ko je vezana na predanost, pravzaprav ji je ta neobhodna predpostavka. Medosebni odnosi postanejo najprišnejši, ko ti uspe se predati, ko si v stiku s svojo dušo in jo v primernih situacijah in s pravimi osebami uspeš tudi razgaliti. Delovna sfera nosi verjetno polnejše zadoščenje, ko se ji uspeš predati. Morda je res skrivnost vsega v življenjski naravnosti, ki je lastna mnogim vzhodnim filozofijam: živeti moraš trenutek, življenju se moraš predati v taki meri, da ti uspe ceniti vse dobro, ki ti je v dotičnem dnevu namenjeno, in sproti reševati vse slabo, ne da bi klonil pod težo skrbi, ki lahko še pridejo. A kako? Kako se odtegniti težnji po obvladovanju dogodkov? Morda je v nas prisoten instinkt po zagotavljanju varnosti. In vendar je varnost vse prej kot "obče varna". Drugače bi si ne razlagali visokega po-

rasta depresije v današnjem svetu. Morda smo tako ukleščeni v primež dokazovanja nečesa družbi in samemu sebi, da iz njega ne najdemo izhoda. Ko pa počasi iskanje smisla vsemu temu, počni. In močno. Pravijo (in res je), da moraš imeti poln trebuh, streho nad glavo in dovolj časa na razpolago, da se potem sprašuješ o kakem smislu. Človek, ki se mora predvsem spopadati z zelo konkretnimi težavami, si tega gotovo ne more privoščiti. Predvsem, ker je odgovor že v njem: smisel je ravno v tem vsakdanjem prizadevanju, da postane jutrišnji dan boljši od današnjega. Pa ne samo. Vera, da je to sploh možno, in zaupanje v lastno moč.

Pred dnevi smo šokirano spremljali stavko delavcev, ki jih zunanja podjetja za tri ali štiri evre na uro zaposlujejo za težja opravila v Luki Koper. Ogrela me je novica, da se je prodorno v medijih v njihov bran podala slovenska pesnica in doktorica znanosti Taja Kramberger. Končno se soočamo z resnico, pred katero si tako zelo radi

zatakamo oči: socialne krivice se ne dogajajo le daleč od nas, v drugih okoljih, pač pa v naši sredi. Življenje je morda tudi to: velika šola preživetja, ki te pokliče, ko si to najmanj pričakuješ, na načine, na katere nisi pripravljen, in v strokah, za katere nisi usposobil. Smisel je morda iskati v veri moč tudi ene same kaplje, ki jo lahko kanemo v splošno morje. Ali ostajamo v sebi še vedno žuboreči in ne dopustimo, da bi naša vera v neko resnično notranjo in splošno družbeno harmonijo usahnila, ali nam uspe verjeti v moč novega vala, ki lahko napolni plitvino?

Urvež in pričakovanje na ulici na Dunaju Ringo Starr na razstavi svojih del

G

neča ljudi, ki čaka v vrsti sicer centralnega dunajskega ok-

njegove podpisane plošče prodajajo za dvakratno ceno kake njegove grafike...

Sicer pa so ljubitelji njegove glasbe prišli na svoj račun že isti dan, saj je s svojim All Starr bandom igral v dunajski Areni. Tudi tu je bilo vzdušje podobno tistemu iz časov "Beatlemanije". Ringo je s svojim pristnim liverpoolskim humorjem navdušil prisotne, saj je recimo pesmi, ki jih je igral z Beatlesi, najavil kot pesem, ki jo je igral z nekim ansambлом, najpopularnejšo pesem večera - Yellow Submarine - pa je najavil takole: "Če ne poznate te pesmi, ste na napačnem koncertu in pričakujete Lennyja Kravitz... Nima smisla, a zveni lepo..." po prvem akordu kitare pa so vsi zapeli z Ringom kot v kakem karaoke baru.

Sicer pa je tudi tokrat Ringo zbral okoli sebe glasbenike, ki spadajo v zgodovino rock in pop glasbe preteklih desetletij, in sicer Wallyja Palmarja, Ricka Derringerja, Edgarja Winterja, Garyja Wrighta, Richarda Pagea ter Gregga Bissonet-

Reka Soča in njene očarljivosti Izjemna priložnost za poceni promocijo

Okosti, ki jo je ministrstvo, ki ima težave z gospodarsko situacijo v državi, vrglo v glodanje javnosti in civilnim iniciativam, glede dopolnitve zakonskih določil o zaščiti reke Soče, naj bi se, žal, pogovarjali le še do jeseni. Pogovori o predvidenih HE na reki Soči so izjemno pomembni, le da so jih napovedali odločno premalo. Upam, da bodo pri SENG to popravili, še preden se izteče podaljšani rok za razpravo, ki je odločno prekratek. Morali bi ga podaljšati na dvajset let. Se ne šalim! Če bi bila reka Soča po svetu tako znana, kot se o tem včasih govori in piše, potem bi turizem od njej cvetel od izvira

do izliva. Res je, da je treba 100% izboljšati kvaliteto in obseg ponudbe, toda tudi denarja za plačilo kakovostnega in dovolj promocijskega materiala ni. Odvisno je tudi od pristopa, kako priti do promocije v sedanjih denarnih možnostih. Sedaj je enkratna priložnost organiziranja (promocijskih) protestov proti gradnji HE na reki Soči po vseh mogočih medijih; nasloviti na vse mogoče naravovarstvene organizacije po vsem svetu prošnjo, da s čim večjo odločnostjo podprejo protest proti gradnji HE na smaragdni reki, ki teče po eni najlepših dolin na svetu. Poleg tega je treba organizirati simpozije o poten-

cialno nevarnih geoloških premikih dodatno premočenega terena ob novih jezerih na Soči, o vplivih potresov na območje nad umetnimi jezери itd. Protesti morajo zajeti tudi zahtevo po odstranitvi sedanjih HE in zaščiti reke s strani Unesca. Turista zanima predvsem lepo okolje in kaj se tukaj še ponuja. Vse to bi bilo uničeno ...

Naravovarstvene organizacije po svetu imajo za tovrstno oglaševanje neverjetno veliko donatorskega denarja. To bi pomenilo izjemno turistično promocijo krajev ob Soči. Če sem prav razumel, je to priložnost dojel samo eden od županov, ko je dajal nedvoumne odgovore, da saj ni v interesu, da se debata podaljša le do jeseni in konča že ob negativni izjavi ljudi na MOP. Za tolikšno promocijo v enem samem letu tukajšnje turistično gospodarstvo ne bi zbralo dovolj denarja niti v petdesetih letih ...

Miran Mihelič

raja, ni vsakdanji prizor tudi v mestu, kjer so turisti tako pogost pojav kot Mozartovi spominki. Razlog, da so se v nedeljo, 17. julija, že okoli 14. ure začeli zbirati ljudje od vsepovsod, je bil prav tako neobičajen: ob 15. uri naj bi v galeriji G-POP Ringo Starr prisostvoval odprtju razstave svojih likovnih del.

Scena, ki se je odvijala pred Stevilko 3 na Seilergasse, je spominjala na čase "Beatlemanije". Mladi in oboževalci Beatlesov, ki so Ringa poznali že iz lastnega najstniškega obdobja, so oblegali ulico, ki so jo skrbno in natančno nadzirali uniformirani varnostniki in policija. Predstavniki medijev so si lahko med čakanjem Ringa v miru ogledali razstavo, na kateri je na ogled (in prodajo) več novejših del Ringa Starrja. V zadnjem obdobju Ringo Starr ustvarja zlasti slike na računalniku, dela pa tiska v serijah z naklado 100 izvodov.

sov. Mnogi prisotnih je vzklikal običajni Peace and love ter odgovoril na vprašanja časnikarjev. Lovci na avtograme pa so ostali prazni rok. Ringo ne podpisuje več avtogramov, saj, kot pravi, potem vse roma na ebay, kjer

tea. Na dvurnem koncertu se je Ringo predstavil tako kot frontman in kot bobnar, ki s svojim značilnim slogom suvereno spremlja še pri 71 letih skladbe drugih članov banda.

Peter Rustia

Jubilej stranke Nova Slovenija, ki izhaja iz vrednot krščanske demokracije

Vlada zaradi razmer pred volitvami čedalje slabše upravlja državo

Idealistom in rodoljubom v Sloveniji, pa tudi takim med rojaki na tujem, ta čas ni naklonjen. Sodeč po odzivih in ravnanju vseh vej oblasti pri nastajanju posameznih dogodkov, aktualnih in kritičnih za državo, se na vseh področjih kaže skoraj brezvladje in ravnodušnost organov in vplivnih funkcionarjev, ki

di molči ob dveh dogodkih, ki sta povzročila odmeve in polemike v javnosti. Gre za namero Igorja Laha, drugega najbolj bogatega Slovenca, tudi domnevnega tajkuna, da kupi pivovarno Laško, ter o sicer že izvedeni prodaji Industrije Fructal v Ajdovščini veliki beograjski gospodarski družbi.

Pomemben dogodek je bilo pro-

Ljudmila Novak

bi morali ukrepati tako, kot to določajo ustava, zakoni in drugi predpisi demokratične družbe in države. Premier in ministri so v avgustu odšli na dopust ali na počitnice, kar je seveda primerno in razumljivo, vendar se niso vrnili, da bi pomagali pri premagovanju problemov in težav, ki so nastali v tem poletnem obdobju. V Luko Koper je večdnevna stavka delavcev zvezjavistov in skupin drugih delavcev povzročila veliko škodo našemu edinemu pristanišču, železniškemu prometu in celotnemu gospodarstvu. Z izjavo, da je treba spoštovati pravice delavcev, ki stavkajo, in tudi drugih zaposlenih v Luko, je poskušal posredovati samo državni poglavar dr. Danilo Türk, vendar mu ni uspelo. Ministra za promet dr. Patrica Vlačiča pa k stavkajočim ni bilo. Z dopusta se je sicer vrnil, toda ponavljal je, da ni pristojen za reševanje zapletov v pristanišču, čeprav je država večinski lastnik Luke. Podobno je zatrjeval tudi pri premagovanju zapletov glede prometa po cestnem prometu skozi predor Karavanke. Vlada tu-

slavljanje enajste obletnice ustanovitve Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke. Ta politična stranka, ki izhaja iz vrednot vere in krščanske demokracije pri nas, v državnem zboru sedanjega sklica nima nobenega poslanca, vendar predsednica Nove Slovenije Ljudmila Novak meni, da bo na naslednjih volitvah stranka prešla vsaj desetodstotno podporo. Ko je Ljudmila Novak na proslavi jubileju stranke ocenjevala politične, družbene, gospodarske in druge razmere v Sloveniji, je opozorila, "da liberalizem uničuje slovensko družbo, posameznike in tudi globalni svet. Ker so pri nas interesi posameznika postavljene pred interese skupnosti, na-

stajajo socialne razlike, razkroj družbe, plenjenje in nemoralna dejanja". Predsednica stranke je v odgovor ponudila vrednote, kakršne so pravično gospodarstvo, reformirani sindikalizem in takšna sociala, kjer se brezposelnost ne izplača. Dodala je, "da bi v prehodu v bolj humano družbo osrednjo vlogo morala imeti tradicionalna družina".

Kljub počitnicam in lahkotnemu poletnemu vzdušju se kampanja zoper Janeza Janšo nadaljuje z nezmanjšano ihto, podkrepljeno s prav nič prikritim sovraštvom. Najbrž ni resnična trditev, da "mora po nareku kar okoli 90% slovenskih časnika pisati zoper vodjo največje opozicijske stranke in proslavljenega osamosvojitelja države", toda slovenska javnost ve, da je med najbolj ostrimi spodbujevalci omenjene kampanje tednik Mladina. V zadnjem času glavna pisca v omenjenem tedniku, odgovorni urednik Grega Repovž in časnika Janko Lorenci, sicer priznavata verjetnost, da bo Slovenska demokratska stranka Janeza Janše zmagala na naslednjih parlamentarnih volitvah, predčasni ali redni, da Janez Janša predstavlja nevarnost za slovensko demokracijo in državo. Janko Lorenci je v novi številki Mladine zapisal, "da ima Slovenska demokratska stranka dovolj veliko podporo, da bo, če se ne zgodi kaj velikega in zanjo neugodnega, na volitvah zmagala. Ne Janez Janša in ne SDS pa ne bosta

vladala drugače, kot sta v prejšnjem mandatu. Saj drugače ne znata, sta trdno izoblikovana. Stranka bi se polagoma morda lahko spremenila, toda pogoj za to je odhod Janeza Janše in njegove najožje garde. A mož ostaja v sedlu, čeprav je morda prvič čutili nekaj nezadovoljstva z njim tudi v lastni stranki. Janez Janša bo dokončno padel šele po neuspelem naslednjem mandatu". Tednik Mladina je v novi številki objavil tudi pogovor z Miranom Potrčem, najstarejšim politikom stranke Socialnih demokratov. Pri ocenjevanju sedanjih razmer v Sloveniji je bil do Janeza Janše bolj strpen, kot je bil ljubljanski župan Zoran Jankovič v pogovoru, objavljenem v sobotni prilogi časnika Delo. Potrdil je, da je bo troval nastanku t. i. levega trojčka in do določene mere tudi njegovi zmagi na prejšnjih parlamentarnih volitvah. Zdej je trojček razpadel, kar ljubljanski župan obžaluje. Zoran Jankovič svoja stališča in ravnanja utemeljuje z namero, "da se neha strahovlada Janeza Janše". Medtem pa so v Slovenski demokratski stranki sporočili, da se bo nemška kanclerka Angela Merkel 30. avgusta med kratkim obiskom v Sloveniji srečala tudi z Janezom Janšo.

Dr. Boštjan Žekš, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, je v pogovoru, objavljenem v reviji Slovenija, danes poudaril, da bi morali spremeniti, to je izboljšati pogled na Slovence po svetu. Ugotovil je, "da naši ljudje po svetu živijo dobro in so bolj zavedni Slovenci od nas, ki živimo v matični domovini".

Marijan Drobež

Umori največjih slovenskih podjetij tudi poleti ne mirujejo Viator&Vektor že preteklost, nova žrtev (spet) Pivovarna Laško

Poletna morija se kar naprej nadaljuje. V prejšnjih tednih je slovenska javnost pokopala Viator&Vektor. Gre za velikana med logističnimi koncerni, ki je dokončno izdihnil v zadnjih dneh julija. In tudi julij se je tako sklenil s tedenskim pristankom propadlih velikanih. Za Viatorjem&Vektorjem je stal Zdenko Pavček, nekdanji predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, ki je s tega mesta odstopil lani poleti. V grobni tišini, ki je spremljala propad Pavčkovega velikana, smo spet slišali samo glasove več stotin delavcev, ki so ostali na cesti brez službe iz dneva v dan. Pa to še ni vse. Pavček se je izkazal kot svojevrstna Hilda Tovšak, z edino izjemo, da namesto krila nosi hlače. Pa ne samo zaradi množičnega odpuščanja, potem ko je družbo spravil na beraško palico. Tudi gospodar Viatorja&Vektorja je namreč, tako kot razpita Hilda Tovšak, svoje zaposlene dalj časa pošteno vlekel za nos. Delavci v družbi za logistiko namreč pogrešajo polovico majske in vse naslednje plače. Hkrati jim gospodar niti ni plačal prispevkov za maj. Pavček pa se pri tem še ni ustavljal. Da bi bila potegavščina še hujša, se je odločil, da na banke ne bo nakazal obrovov posojil zaposlenih. Nekateri izmed delavcev so se namreč odločili, da jim bo obrok bančnega kredita od plače odtrgal kar delodajalec in ga nato nakazal na banko. Viator&Vektor je delavcem obrok odtrgal, ni pa ga

nakazal bankam. Vse to je bilo posledica neprimernega vodenja podjetja, ki se mu je v dveh letih promet zmanjšal na manj kot eno desetino (iz 84,8 milijona evrov leta 2008 na 6,4 milijona evrov lani) in ki se je visoko prezadovoljilo glede na svoje sposobnosti (slabih 140 milijonov evrov dolgov ob 50 milijonih evrov kapitala).

Nad Pivovarno Laško z nevarnimi špekulacijami

Ampak to je žal že preteklost. Te besede zvenijo cinično, a so zelo realne. Na obzorju se že pojavljajo novi primeri, ki bodo prej ali slej "obogatili" že tako nadvse bogato zbirko neumnih podjetniških propadov. Vse bolj aktualen postaja (ponovno) primer Pivovarne Laško. Potem ko jo je pred dvema letoma požrešni tajkun Boško Šrot obsodil na smrt, je izsušena in "rahitična" Pivovarna Laško medtem izgubila Mercator, pred kratkim ajdovski Fructal, v kratkem pa še časopisa Večer in Delo. In seveda tudi sama je šla na borzo: kupiti jo namerava eden od najbogatejših Slovencev, ki se mora za svoje neizmerno premoženje zahvaliti špekulacijam na račun drugih državljanov v času kupoprodaje certifikatov. In na podoben način ter s podobnimi

špekulacijami bi danes rad prevzel Pivovarno Laško. Njegove namere so v prejšnjem tednu razkrile Finance. Prevzem Laškega bi Lah rad opravil ne z zadolževanjem, ampak z izdajo obveznic s strani lastnega sklada KS naložbe. Delničarjem bi za njihove deleže v Pivovarni Laško "prodal" novoizdane obveznice, ki jih sam ocenjuje v vrednosti po 9 evrov za delnico Laškega. Izplačilo v obveznicah pa bi lahko bilo samo novo norčevanje. Po pisanju Financ naj bi bila resničnejša cena obveznic za odkup delnic Pivovarne Laško tam okoli 6 ev-

rov. Tudi v tem primeru se torej poraja vprašanje, zakaj se je Lah odločil za to potezo, ki s pravim poslovanjem nima nobene skupne točke. Lah se ni nikoli ukvarjal z industrijo pijač, še manj s pivovarstvom. Glede na njegove pretekle poslovne izkušnje, se mnogi sprašujejo, ali ni to samo poteza za čim cenejši nakup in

kasnejšo dražjo prodajo nekaj znamenite znamke Pivovarne Laško? Kaj pa bo s samim podjetjem po Lahovem kratkoročnem nakupu, spet nihče ne ve. In spomnimo, Pivovarna Laško je bila vselej eden od pomembnejših paradnih konjev slovenskega gospodarstva in med prepoznanejšimi izvoznimi blagovnimi znamkami.

Kar v tej zgodbi, ki bo verjetno obsojena na neuspeh, najbolj bo v oči, je podobnost z vsemi prejšnjimi tajkunskimi zgodbami. (Skoraj) vsi menedžerski prevzemi so se namreč v preteklosti zgodili tako, da lastnik ni iz svojega žepa potegnil niti ficka. Dolej je bil recept tak, da si je prevzemnik najel kredit za prevzem z delnicami podjetja, ki ga je nameraval kupiti. Tokrat se je zgodba nekoliko spremenila: Lah je prevzemno pogodbo objavil na podlagi zaveze o prihodnjih donosih, ki naj bi s premijami obveznic šli zdajšnjim delničarjem po letu 2014. Skratka, Lah bi Laško prevzel danes, zdajšnje delničarje pa bi začel odplačevati leta 2014. Bistvo je torej enako vsem ostalim prevzemom: menedžerski prevzem bi se tudi tokrat, tako kot vsakič doslej, izpeljal, ne da bi prevzemnik v posel investiral in sam evro realnega denarja in ne da bi za svoj posel na rame vzel resnično tveganje. O posledicah takega prevzema pa prav tako nihče ne razmišlja.

Ne preostane nam drugega kot preprosta in pobožna želja: Srečno, Laško!

Andrej Černic

Ciklus razstav ARS LOCI

V petek, 12. avgusta 2011, ob 20. uri, bo v cerkvi Device Marije v Polju v Bovcu odprtje druge razstave iz ciklusa razstav sodobne sakralne umetnosti.

Naslov ciklusa ARS LOCI poudarja pomen prostora, v katerega so razstave umeščene - to je poznogotska cerkva, ki je že vrsto let tudi svojevrsten kulturni hram. Dialog med umetniškimi deli in religioznim občutjem sakralnega prostora tako ustvarja začasno celostno umetnino. Evgenija Jarc s slikami Zlate žene na sodoben način predstavlja portrete

Ana, mešana tehnika, 100x150, 2010

svetopisemskih žena. Slike so tudi izraz slikarkinih meditacij in občutij ter poskus poistovetenja z notranjim ženskim bistvom, kakor se ji razkriva skozi arhetipe svetopisemskih likov. Hierarhične in sakralne poudarke avtorica doseže z uporabo zlate barve.

Evgenija Jarc, rojena 1977 v Ljubljani, je iz slikarstva diplomirala pri prof. Zmagu Jeraju in Jožefu Muhoviču ter magistrirala pri prof. Metki Krašovec na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje. Je članica Združenja slovenskih likovnih umetnikov. Živi in ustvarja v Ljubljani, dela pa tudi kot pedagoginja. www.evgenija.net

Na odprtju bosta program popestrili sopranistka Simona Osterc in pesnica Barbara Šömen.

Organizator razstave, ki bo odprta do 30. septembra, je Društvo ARS Bovec, kustosinja razstave je Monika Ivančič Fajfar. Več informacij: www.artis.si / monika@artis.si / 041 904 616

Vodnik po Kaninu

Naravoslovje, zgodovina, turizem

V založbi TD Bovec in pod uredniškim vodstvom ukopojenega univerzitetnega prof. dr. Jurija Kunaverja je prav na začetku vrhunca turistične sezone že na razpolago naravoslovni, zgodovinski in turistični vodnik *Kaninsko pogorje in učna pot na Prestreljenjskih podih*.

sti kaninskih višav in jih začel raziskovati ter svoje znanje prenašati na svoje študente, s katerimi je proučeval zunanje in notranje-podzemne pojave v tem delu visokogorskega Krasa. Iz študijskih razprav, arhivov, univerzitetnega gradiva, strokovnih razprav in poljubnih planinskih člankov je razvidno, da je od takrat dalje po-

nesel v svet vedenje in sloves o kaninskem fenomenu visokogorskega ledeniškega Krasa.

Neka oseba iz stroke mi je povedala, da je dr. Jurij Kunaver še vedno eden najboljših strokovnih poznavalcev Kanina, še zlasti njegovih kraških globin. Prve jamarje je pripeljal nanj že leta 1963. Med njimi je bil tudi soavtor tega vodnika Jože Pirnat, takrat star komaj 14 let. Tako dolgotrajno nabiranje izkušenj in znanja, ki se ga je nabralo za vrhan koš, pa je nujno vabilo h knjižni izdaji za potrebe turizma, in sicer v obliki vodnika, ki bi pripomogel k nadaljnjemu razvoju in razmahu turizma in navdušil še kakšnega mladega človeka, da bi se odločil za tovrstno stroko-

Kot je v uvodu zapisal urednik dr. Jurij Kunaver, želi vodnik bolje seznaniti s Kaninskim pogorjem predvsem ljubitelje gorske narave, a tudi tiste, ki jim bo morda prav ta knjiga vzbudila zanimanje za svet nad reko Sočo in t. i. bovško teraso. Kakovost vodnika bo ocenila stroka, ob tem pa je treba spomniti, da smo lahko v tej dolini neizmerno hvaležni uredniku profesorju Kunaverju, ki je tukaj počel še veliko bolj pomembne stvari za skupno dobro te države in dolin pod Triglavom in tudi pod Kaninom. Avgusta letos bo namreč minilo 50 let, odkar je skupaj s svojo družino prvič iz navdušenjem odkril naravne dragoceno-

ali pa za pridobivanje kakovostnega znanja v vodniški službi.

Kot je podčrtal urednik, so prvi izvodi vodnika prišli v javnosti tudi ob veliki podpori župana Danijela Krivca in oblikovalke Metke Belinger, saj se v njeni osebi združuje ne samo oblikovalec, temveč tudi organizator; Belingerjeva je namreč k uredništvu vodnika pripomogla tudi kot predsednica Turističnega društva Bovec. TD Bovec je bila edina lokalna organizacija, ki je bila aktivno pripravljena sprejeti dolžnosti in naloge založnika. Tudi njej gre velika zahvala in priznanje za prizadevno in visoko strokovno delo.

MM

Goriški izvidniki in vodnice na taboru v Bovcu

Pustolovščine pod geslom 'Sledite belemu zajcu'

"Sledite belemu zajcu" se je glasilo navodilo, ki so ga prejeli izvidniki in vodnice v nedeljo, 24. julija, v Bovcu. V tamkajšnji cerkvi so se s starši udeležili svete maše, nato pa so se odpravili v svet Matrixa, to je izmišljeni svet računalniškega programa (povzeto po istoimenskem filmu). Skupina starejših izvidnikov je na kraj tabora prišla že prej, da bi postavila glavne zgradbe. Poleg dela so si privoščili tudi rafting po Soči.

V nedeljo so se zbrali vsi skupaj in se po maši v manjših skupinica podali na pot do tabornega prostora, ki je ležal v bližini kraja Kal Koritnice in je bil obkrožen s čudovitimi bovškimi hribi. Vreme je sicer skavtom malo ponagajalo. Prvi del nedeljskega programa so namreč izvedli kar v dežju (pa saj je tudi sam ustanovitelj Baden Powell vedno pravil, da ne obstaja lepo ali slabo vreme, pač pa dobra in slaba oprema). Ko so prišli do tabora, jih je tam čakal toplek čaj. Tudi vreme se je premraženih skavtov malo usmili in jim je dovolilo, da so si postavili streho nad glavo. Pred večerom so bili vsi šotori postavljeni. V prvih dneh so si postavili še kuhinje in dokončali nekatere druge zgradbe. V naslednjih dneh se je pričel raznolik program. Najprej so se pomerili v različnih športih: bojevali so se v tipični skavtski igri skavt-bol, svoje spretnosti pa so preizkusili tudi v drugih igrah. Nekega jutra so zlobni agenti prijeli Morfeja, enega izmed junakov. Skavti so se zato morali boriti in ga rešiti. Igra, preko katere so to izvedli, je bila prava pustolovščina. Bivakirali so na treh različnih krajih v bližini tabornega prostora. Zvečer so morali izvesti določene naloge, kar ni bila 'mala malica'. Paziti so se namreč morali agentov in članov ostalih podtaborov, saj so jih

lahko eni in drugi napadali. Naslednjega dne so morali najti pot do ugrabljenega Morfeja in ga rešiti iz krempljev agentov. Boj je bil dolg, a nazadnje jim je uspelo premagati zlobneže.

V soboto zvečer so se napotili peš v Bovec, kjer so se udeležili svete maše. V nedeljo jih je namreč čakala dolga in lepa pot na Krnsko jezero. Tam je potekal tudi slovesen trenutek, saj je skavtinja Vida iz Doberdoba izrekla obljube, vod Pum pa je prejel specializacijo v ekologiji. Skavti so se ob jezeru naužili lepote slovenskih gora in preživeli zelo prijetno ne-

deljo. Naslednjega dne so se pomerili v kuhanju. S tem, kar je bilo na razpolago na taboru, so morali pripraviti čim bolj slastne jedi. Vsi so se zelo potrudili in ponudili res dobro hrano, ki je bila tudi lepo okrašena. Popoldne so se zadnji letniki odpravili v trojicah oz. dvojicah na hike. To je posebna skavtska izkušnja. Do določene točke so morali priti peš in si po poti postaviti prenočišče ali ga poiskati pri kakšnem dobrem človeku. Ostale skavte je obiskal bovški kaplan Niko. Z njimi je preživel prijetno popoldne in jim pripravil lep duhovni trenutek. V tork zjutraj so morali skavti iz-

brati, kaj hočejo delati: lahko bi šli na kakšno goro ali pa se igrali ob Soči. Seveda so izbrali vodne igre in celo dopoldne veselo čofotali v ledeni reki. Pred kosilom so na tabor prispeli skavti, ki so prenočili zunaj. Prejeli so sporočili, da so oni Neo (junak iz filma, ki je rešil svet pred Matrixom). Rešiti so morali ugrabljene ljudi in dokončno premagati agente. Bojevali so se z različnimi barvami in agente so res premagali. Ko se je boj končal, so bili vsi pisani zaradi uporabljenih barv, zato so se morali umiti in so spet skočili v bistro Sočo. Žal je

bilo s tem tabora skoraj konec. Popoldne so namreč podrli vse šotore in zgradbe, zadnji letnik je naredil visok kres za končni taborni ogenj. Zvečer je bil poseben taborni ogenj, na katerem so morali nagajivi skavti plačati za svoje prekrške, saj je potekal pravi proces s sojenjem, obrambo in obtožbo. Ne nazadnje pa so bili najmlajši člani krščeni in prejeli so skavtsko ime. V sredo, 3. avgusta, so nato podrli še jambor in se odpravili na izlet v Kobarid, nato pa domov, z malho lepih spominov in vznemirljivih doživetij, ki, verjemite ali ne, ostanejo v skavtskih srcih za celo življenje.

Romantična puma

S kolesom ob Donavi (4)

Od izvira v Črnem gozdu do Budimpešte

Po vsakem dežju pride blato

Že ponoči me je nekajkrat zbudil ropot dežnih kapelj, ki so umirale na pločevinasti strehi, in ko sem zaspal Hochstadt, se je spet prav zares ulilo. Zaradi dobre impregniranosti sprednje in zadnje popotne torbe ter njune dodatne zaščite z dvema vodoodpornima prevlekama mi je bilo bistveno lažje pri srcu, kot če bi imel torbe nezaščitene in bi se ves čas bal, da bo zvečer vse mokro. Tako kot pred nekaj leti na Madžarskem, ko mi je preslabo pripravljenemu na dež, v silovitem naliivu zmocilo še bankovce in dokumente v denarnici, spravljeni globoko v sredici potovalne torbe, in vse, kar jo je obkrožalo. Dež je bil tudi prva priložnost za preizkus nove kolesarske pelarine, ki se je izkazala za zelo koristen kos opreme. Označevalne table so me kmalu pripeljale na neke obrobne podeželske ceste, po katerih je le redko mimo pripeljal kakšen avto ali kmetijski stroj, saj je bilo to predvsem njihovo območje. Nikjer žive duše. Ogovarjal sem rumenotrebuste ptice, ki so letale naokrog, in na bližnjih poljih prestrašil marsikaterega zajca.

Donauworth, mesto, v preteklosti pomembno zaradi svetega mosta prek Donave na živahni

trgovski poti med Nürnbergom in Augsburgom, se mi je zdelo skoraj enako mestom in večjim krajem, ki sem jih imel že za seboj. Riedlingen, Günzburg, Dillingen, in še marsikatero prej, pa tudi potem, so zaznamovali podolgovati in ozki trgi, obda-

cej manj sem užival, ko se je kolesarska steza spet približala Donavi in je naenkrat zmanjkalo asfaltirane podlage. Zamenjal jo je od dežja razmočen makadam, po katerem je bilo težje napredovati. Čeprav sem precej zmanjšal potovalno hi-

Vili umazan "ku prese"

ni s hišami različnih barv in zelo podobnih arhitekturnih rešitev. Ker je po dobri uri pedalaranja nehala deževati, sem spravljal pelarino, torbe pa sem za vsak slučaj pustil še naprej zaščitene. Konfiguracija terena se je kmalu po Donauworthu spremenila. Pokrajina ob kolesarski poti, ki je zavila stran od reke in šla večji del vzporedno z lokalno cesto, je postala valovito gričevnata. Blagi vzponi so bili dobrodošli, ker so omogočili nekoliko širši pogled na bližnjo in daljnjo okolico. Pre-

trost, so grudice zemlje in peska, združene v blato, frčale vsenaokrog, da je bil Vili kmalu umazan "ku prese". Spet sem gonil skozi bujno ravninsko zelenilo tik ob reki, ki se je pred krajem Bertoldsheim razširila v jezero, tako da sem na vodi prvič zagledal športu in rekreaciji namenjene jadrnice, ki pa so zasidrane počivale v tihozi in spokojnosti ter čakale, da se prikaže kdo, ki jim bo spet razpel jadra, da se malo pretegnejo.

Nace Novak

Napake se žal ponavljajo Luški štrajk kot film, ki smo ga že videli

Ne želim v tem sestavku razsojati, koliko ima kdo prav v sporu med upravo Luke Koper in žerjavisti ter pogodbenimi delavci, ki že teden dni 'štrajkajo'. Prvi predvsem zaradi zahtev po večji varnosti pri delu, drugi pa zaradi njihovega več kot očitnega izkoriščanja, kršenja delovnih pogojev, njihovega neurejenega pravnega položaja ipd. Spor je namreč šel v razpletu in informacije o njegovi vsebini počasi kapljajo v javnost. Mojo pozornost so zbudili predvsem nekateri spremljajoči pojavi, ki me spominjajo na znameniti luški 'štrajk' iz sredine osemdesetih let (1985), ki je močno pretresel Slovenijo in še del Jugoslavije zraven, in se, kot se zdi, iz njega nismo dosti naučili. Scenarij razpleta stavkovnega spora namreč kaže, da se tudi sedanja luška uprava zgleduje po takratni, saj se je tudi tokrat odločila za konfrontacijo in obračunavanje s stavkajočimi delavci. Začelo se je s silovitim medijskim linčom stavkajočih, nadaljevalo z grožnjami in represijo, kot so bili npr. poskus diskvalifikacije stavkovnega odbora, pa sprožitev postopkov za odpoved delovnega razmerja njegovim članom, grožnje z odškodninskimi tožbami za povzročeno

gospodarsko škodo, škandalozno zbiranje izjav "lojalnih" delavcev, da obsojajo 'štrajk', ipd. Skratka napaka za napako. In obakrat se je blamiral tudi sindikat. Pred desetletji tako, da je z režimom in luško upravo zlizano občinsko sindikalno vodstvo pomagalo pohoditi stavkajoče delavce. Tokrat pa tako, da je vodstvo Sindikata pristaniških

delavcev (KS 90) kar pred televizijskimi kamerami demonstriralo svojo bedno nesolidarnostno sindikalno držo. Manjka samo še nekaj policijske represije in morda "kooperativno" sodišče, ki bi ovrglo pritožbe delavcev zoper odpoved delovnega razmerja. Kot se je to zgodilo pred desetletji, a so se delavci po dolgih letih spora vrnili v Luko ter jim je ta moralna izplačati plače za ves čas, ko so bili izključeni. Torej, kot da stojita zadaj isti režiser in ista filozofija, se v obeh primerih soo-

čamo s podobnim scenarijem, podobno reakcijo uprave ter s podobnimi prijemi in sankcijami, kot jih je tedaj izvajal Veliki brat iz Luke Koper, in jih je celo sam Stane Kavčič, eden izmed prvakov takratnega režima, označil "za model rdečega terorja nad nezadovoljnimi delavci".

Sicer pa uprava, ki se ji lahko zgodi več kot teden dni trajajoči 'štrajk' s tako hudimi posledicami za širše gospodarstvo in ki ga skuša reševati z očitnimi napakami, ki si sledijo druga drugi, kaže, da ne obvladuje položaja. Pri tem mora pod prisilo neizprosnih dejstev še zraven tega požirati samo sebe, svoje izjave in grožnje ter se npr. pogajati s stavkovnim odborom, ki ga ne priznava za svojega sogovornika in ga meče iz podjetja. Nekaj časa po sili inercije lahko stvari funkcionirajo tudi pod tako upravo, vendar se ob prvem večjem prepihu zalomijo. In tudi ni nobenega jamstva, da se to ne bi kdaj spet ponovi-

lo. Na čelo take organizacije, kot je Luka Koper, ne bi smeli postavljati mladega človeka brez resnejših življenjskih izkušenj, tudi če ima potrebno izobrazbo, ker je to hazard, ampak moža, ki ga je življenje prekalilo in ga na prvem prepihu ne bo premetavalo sem in tja. Razen, seveda, če ne stoji za njegovo namestitvijo nekdo, ki se je zavestno odločil za tako rešitev, da bi lahko prek nje iz ozadja vlekel niti ter nadziral in usmerjal dogajanje.

Milan Gregorič

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 9. avgusta, ob 14. uri.

Ko so dobrososedski odnosi le prazna fraza ... Besede tjavendan

Sadim živo mejo, kar nekaj dni jo že sadim, neke križance med lejlandom in cipreso, zimzelene seveda, ker si želim miru tudi, ko bo listje odpadalo. In tale drevesa niso samo mejnik mojemu malemu vrtičku, ampak nov mejnik v mojem življenju, spet eden izmed tistih, ki bi bilo veliko bolje, ko bi jih nikoli ne bilo. S sosedi smo se dolgo let razumeli, bili smo nekako prijatelji, čeprav je o prijateljstvu težko govoriti, ko gre za tako velike razlike v pogledih in mišljenju. Dejansko so prijatelji edini življenjski sopotniki, ki jih lahko izbiramo, staršev, sodelavcev in sosedov ne moremo, za nas jih izbira usoda. No, razumeli smo se vendar, čeprav sem morala v to dan za dnem vlagati veliko truda. A kaj hočemo, dobrososedski odnosi so pomembni in včasih je treba zamižati na eno, pa tudi na obe očesi, da mirno in lepo preživimo vsakdan.

nasprotni breg ali tečem v nasprotno smer in da postajam iz leta v leto večji samotar ... in ljubitelj pristnega pasjega prijateljstva. Pa so ljudje vseeno pomembni, rada jih imam ali vsaj mislim, da jih moram imeti, da smo pač ravno zaradi tega na tem svetu, da živimo v medsebojni ljubezni in se ljubezni učimo. In tako sem molčala tudi, ko drugi niso. Molčala sem, ko so sosedi vse leto tarnali, da nimajo denarja za preživetje, od zgodnje jeseni do novega leta pa streljali v zrak rakete (vsi vemo, koliko ognjemeti stanejo), da sem se zapirala v hišo, tolažila pse in v strahu trepetala za streho in leseno ropotarnico na vrtu. Medtem ko so drugi sovaščani redno vrteli 113. Zjutraj pa sem že navsezgodaj pobirala izstrelke po dvorišču in si na tihem mislila, da ima pač vsak pravico do svoje zabave. Tiho sem bila tudi, ko je sosedov sin z mopedom zavozil po pešpoti in tako prestrašil starejšo znanko, da je padla in si zlomila roko. Tedaj bi ne smela molčati, vem, niti zaradi dobrososedskih odnosov ne. Pa sem bila vendarle tiho, ko sem sama pomagala ubogi starki na noge

in jo tolažila, dokler niso prihitali sorodniki. Vem, da se je potem tista roka dolgo celila, ženica pa je močno opešala, tako da pri devetdesetih nikoli več ni šla na sprehod po vasi. Tedaj bi ne smela molčati, kot bi ne smela molčati, ko je sosed zasmehoval starejšo sovaščanko in jo celo oblavil z vodo. To, da sem molčala, ker nisem marala zdrav, je bil greh, zaradi katerega sem potem sama plačala in doživela podobno vodno prho. Že od samega začetka sem vedela, da nima smisla, da sosedom razlagam svoja stališča in svoje poglede na življenje. Nekajkrat sem sicer poskušala, povedala sem jim na primer, da pasje iztrebke pač pobiramo in ne puščamo na zelenicah, da nemške ovčarje vodimo po vasi na povodcu, še posebej, če niso vajeni ljudi in so vse svoje življenje preživeli v temnem pesjaku. No, razen krajših lastnoročnih sprehodov seveda, namenjenih iztrebljanju. Sosedje so namreč zelo ponosni na svojega čistokrvnega nemškega ovčarja, njegovi iztrebki pa jim tako močno smrdijo, da je seveda bolje, če se podela kje na tujem. Na srečo so jim moja stališča nekoliko bolje objasnili v pasji šoli, za ceno diplome so začeli vsaj vrečko nositi s seboj. Iz ljubezni do sočloveka in zaradi dobrososedskih odnosov

sem večkrat utišala tudi svojo brezmejno ljubezen do živali. Tedaj, ko so mijavkali mladi mucki, ki so jih utapljali, ko sem gledala na vile nabodene krta, ali, in to je bilo najhuje, ko sem na vrtu pobirala poginule siničke, ki jih je sosed polovil v mrežo in potem odvrnel, ker je bil pač krivolov namenjen liščkom. V tistih trenutkih, ko sem v rokah držala onemogla trupelca in se spominjala veselega čebljanja, bi najraje pljunila na vse dobrososedske odnose in poklicala policijo, kot mi je narekoval zakon. A nisem, ne vem, zakaj nisem, najverjetneje zato, ker se mi ljudje smilijo, pa čeprav samo zaradi svoje duševne in intelektualne bede. No, kljub vsem tem razlikam se je prijateljstvo, če ga sploh lahko tako imenujemo - z moje strani je bilo samo božje potrpljenje in nekaj dobrohotnosti -, nadaljevalo. Ne samo, da sem hodila na vse njihove žure, pa čeprav žure sovražim iz dna srca in veliko raje poslušam oglašanje skovikov s knjigo v rokah, kot da se prisiljeno smejem obrabljenim dovtipom,

tudi moja vrata so jim bila vedno odprta. Čas sem si vzela vsakič, ko je bilo potrebno kaj napisati ali prevediti, ko ni bilo denarja in je bila dobrodošla tudi majhna pomoč, ko sta v hišo pogledali stiska in bolezen. To rada naredim, vedno mi je prijetno, ko pomagam, trpljenja okoli sebe ne maram. In tako so v dobrososedskih odnosih minevali dnevi, meseci in leta, dokler ni neke mrzle in vetrovne zime začela puščati streha, v mojo sobo seveda, in dokler nismo izvedeli, da je vsa razmejitvena stena pod njihovo streho in da nam ne mislijo priznati pravice, da bi jo na svoje stroške popravili in obvarovali hišo pred vodo. Že Verga je namreč podrobno opisal, kako se pri človeškem pohlepu končajo vsa prijateljstva in vsi dobrososedski odnosi. Centimeter zidu je bil spet pomembnejši od našega miru in medsebojnega prijateljstva. Seveda sem še vedno računala na dolgoletno prijateljstvo in skušala gluhim ušesom razložiti, kako težko je, ko se vrne nekega večera domov in najdeš v hiši vodo, pa še popraviti ne moreš,

ker pušča s sosedove strehe. In skušala sem razložiti, da ničesar ne moremo, niti njihovega zidu niti denarja, samo v miru hočemo živeti in na suhem. Kajti vsakdo ve, kako je hudo, če ti streha pušča na novo pobeljene stene in na pohištvu, ki je stalo toliko težko prislužena denarja. Ampak niso razumeli. Samo besede naše, moje, ne damo je bilo slišati iz tistih ust, ki so tolikokrat govorile o prijateljstvu. Kmalu je prišlo do fizičnega obračunavanja, samo zato, ker so nam gradbeniki, ki so popravljali njihovo streho, priznali, da imamo prav in da imamo pač pravico do soodločanja. Zelene ciprese so tako nežne in lepe, zeleno se skrivajo v soncu. Vem, da bodo hitro rasle in za vedno izbrisale nekaj, čemur se reče dobrososedski odnosi. V zameno mi bodo nudile mir in zavetje, v njihovem naročju bodo utihnile psokve in žaljivke, ki sedaj tako močno bolijo. Jaz pa bom vzela knjigo v roke, pobožala psa in na večer prislusnila pripovedi malih skovikov.

Suzi Pertot

Bliža se domača nogometna sezona Kras na čelu deveterice, tudi pri ostalih nekaj novosti

Pa smo tu, dvakrat smo se obrnili in že je pred nami nova športna sezona, tista, ki se približno ujema z bližajočim se šolskim letom. Nogometiški, vsaj nekateri, so že na delu, in ne govorimo le o Milanu, Udineseju in Triestini, pač pa tudi o glavni naši amaterski enajsterici. S prvim avgustom je začel priprave naš najvišje postavljeni predstavnik, repenski Kras, v tem tednu pa so se pričeli znojiti tudi nogometiški kriške Vesne, trebenskega Primorca, Sovodenj in bazovske Zarje. V torek pa so spet oblekli kratke hlačke in obuli co-

D. Poznavalci prisegajo, da je Krasova uprava sestavila izjemno močno ekipo, polno izkušenih mož in tudi obetavnih mladincev. Belo-rdeči bi torej morali biti med protagonistami elitne lige in ne skrivajo ambicij po samem vrhu, drugi glavni favoriti je tržaški Monfalcone po združitvi z mestnim tekmeccem Fincantierjem. Po napakah iz prejšnjega leta, ko so bili za višjo ligo mogoče malce prešibki (zlasti v obrambi, ki je dopuščala sijajnim nasprotnikom prave toče golov), so letos moštvo zgradili okrog profesionalcev, ki prihajajo z raznih kon-

zo bazičnih priprav. Dušo in slovensko identiteto ekipe bodo še naprej jamčili sezanski ostrostrelci, kapetan Radenko Knežević, domačina Dimitri Batti in Jar Martini ter Koprčan Rok Božič. Tisti so tudi med redkimi potrjenimi nogometiški iz prejšnje sezone. Krasova vrsta želi biti v svojem tekmovalstvu v ospredju, dokaj velike ambicije pa imajo tudi pri Juventini in Vesni, ki bosta tudi letos konkurirali v promocijski ligi. Lani so bili štandrežci na pragu napredovanja, Križani pa tik pred končnico; tudi letos oboji, po imenih sodeč, spadajo v zgornji del razpredelnice. Na Goriškem so se okrepili že izkušeno moštvo, saj ciljajo takoj na napredovanje (sicer malodane brez slovenskih članov), tržaški predstavniki pa želijo postopoma še pomladiti svoje vrste in poudariti slovensko pripadnost. V to smer spadata vrtnitev Daniela Tomizze in prihod Mateja Bagona; oba sta zadnja leta igrala pri Krasu in predstavljata za promocijsko prvenstvo prvovrstni okre-

pate v taborih štandreške Juventine, dolinskega Brega, proseškega Primorja in doberdobske Mladosti. Največje pričakovanje je seveda vladalo za start sezone Krasa, ki bo v prvenstvu 2011/2012 igral v elitni ligi. V Repnu so sicer kljub nazadovanju v prvi sezoni v polpoklicni D ligi po tihem upali v repesajo in torej naknadno vključitev spet med četrtoligaše, kot kaže, pa so sanje o takem razpletu naposled splavale po vodi. V izjavah za medije predsednik Goran Kocman in sodelavci vsakakor ugotavljajo, da je novo zgodbo - postava je bila korenito prenovljena - skorajda bolje začeti iz nižje lige, cilj pa v vsakem primeru ostaja ponoven preboj v

cevi Italije, bodisi iz Furlanije in Veneta bodisi iz Piemonta in celo z juga države. Omenjeni igralci se ukvarjajo izključno z nogometom, poskrbeti jim je bilo treba tudi stanovanje, nekateri bodo baje bivali v openskem Marjanišču. Na trenersko klop se je vrnil Belorus Sergej Alejnikov, nekdanji vrhunski nogometiški Juventus in reprezentanec Sovjetske zveze, ki je krasovce že vodil (s spremenljivo srečo) v sezoni 2007/2008. Poklicnemu krmarju, ki je s seboj spet pripeljal tudi dozorelega sina Arturja (vezni igralec, 20 let), bosta pomagala izkušena sodelavca s slovenskega Krasa Bojan Gulič, trener vratarjev, in Matej Bombač, kondicijski trener, ki vodi začetno fa-

pitvi. Napovedi o ciljih ostalih slovenskih predstavnikov v nižjih ligah bi bile zdaj dokaj preuranjene, saj vodstva klubov še dopolnjujejo svoje šahovnice. Kakorkoli že, pa so Primorec in Sovodnje v prvi amaterski ligi ter Breg in Primorje v drugi nedvomno ambiciozni. Novost je po skoraj petnajstih letih nastopanje Zarje formalno brez Gaje; o tej zgodbi smo že obširno poročali. Pomisleke o umešnosti vztrajanja pri članski ekipi brez pravga podmladka so poleti debatirali v Doberdobo, naposled pa bi morala biti Mladost še naprej med nastopajočimi v tretji amaterski ligi.

HC

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

80

V tem nemogočem poletju, v katerem tisti, ki imamo radi sonce, toploto in morje, trpimo, sem med mukotrpno selitvijo, pogostimi in neznosnimi obiski bolnišnic, vsakdanjim, največkrat prozaičnim delom v uredništvu našel tudi čas za knjige, največkrat v avtu. Seveda ne mislim na tiste, ki sem jih prebral. In prostodušno rad povem, da največkrat začnem prebirati kako novo knjigo takrat, ko se v vsakdanjiku, ki mi postane nezno zaradi svoje suhe proze, sprašujem, kaj sploh počnem tukaj. Ne vem, ali ste imeli radi "princa peresa", kot so nekateri veliki italijanski kolegi časnikarji imenovali pokojnega velikana italijanskega in evropskega novinarstva, kar je Veliki Toskanec vsekakor bil, pa ne samo zato, ker je samega sebe imenoval "Antiitaliano", ampak zaradi imenitnega sloga pisanja, sijajnega jezika, pokončne drže in dejstva, da je rad in vedno plaval proti toku. Indro Montanelli, visoke rasti, suh in melanholik, nagnjen k depresiji, človek velike in široke kulture, večkrat obsojen na visoke denarne kazni zaradi svojega pisanja, novinar, ki je v času fašizma zaslovel tako, da je bil zaradi svojega poštenega pisanja ob-

Ervin Hladnik Milharčič

ta velik anagažiranega žurnalizma danes pri devetdesetih! In dodaja: "Pesimizem podaljšuje življenje in ti istočasno omogoča, da ohraniš pokončno hrbtnost"! Carl), seveda nisem našel ustreznega imena. Tudi zato ne, ker dnevno nisem bral ne slovenskih dnevnikov ne revij, meja je pač bila še državna meja, kot je tudi danes meja še vedno meja, čeprav je internet najbolj razbil meje med narodi, državami, veliko bolj kot pa vsi schengenski in drugi mednarodni sporazumi skupaj! V našem uredništvu se "špara" od nekaj, tako zelo se zadnje čase šteti pri vsem, da nimamo dobesedno enega samega dnevnika v uredništvu, ne italijanskega ne slovenskega, kot tudi revij ne, tudi zato berem in beremo časopise in revije samo na spletu. Tudi to je meja. To je določila uprava Zadruga Goriška Mohorjeva kot vrsto drugih varčevalnih ukrepov, ki jih v drugih uredništvih, tudi v zamejstvu, nimajo. Recimo to, da se pri nas vedno dela za praznike, sobote in nedelje brezplačno in da nadur preprosto ni. Pa mi je čez državno mejo pri Rdeči hiši, ki jo še vidiš in dobesedno vohaš v zraku!, pred nekaj dnevi prijateljica Sandra prinesla za rojstni dan kot darilo knjigo znanega

slovenskega novinarja, po rodu je iz Nove Gorice, Ervina Hladnika Milharčiča, ki je izšla v zbirki Beletrina pri Študentski založbi in nosi naslov Pot na Orient. Položil sem jo na zadnji sedež avtomobila, da je delala družbo zadnji knjigi Umberta Eca o lažeh, v upanju, da bo imela srečo in bom segel po njej, ko bom kje koga čakal. Kdor ima šoloobvezne otroke in ženo, ve, kaj pomeni čakati, tudi med počitnicami. Ervina, velikana dobrodušnega izraza in zvedavih oči, sem osebno spoznal pred časom, govorila sva o Goriški in mejah. Pred leti sem rad bral njegove zapise z vseh koncev sveta v Delu, kasneje bolj poredko v Dnevniku, cenil sem in cenim predvsem ironijo, ki pa je bila samo plemenita lažura na resno in temeljito pisanje. Brez ovinkov lahko zapišem, da Ervin Hladnik Milharčič zna pisati, je pero, kot bi se pri nas reklo. In sem zato postal besen, ko sem na zavihku knjige Pot na Orient prebral, da "knjigo lahko z mirno vestjo umeštim ob bok mojstrom vmesnega polja med žurnalizmom in literaturo".

"Dej, nehi, no"! bi najraje vzkliknil piscu teh vrstic, ko sem nekega popoldneva knjigo odložil zraven torbe ob morju v Sesslanu in ugotovil, da me je sonce skozi oblake nesramno ožgalo, istočasno pa veselo ugotovil, da bi za Ervina Hladnika Milharčiča veljalo reči iste besede, ki jih je izrekel Indro mladim: "Berite knjige, ne pa pisateljev"! Zares vrhunska pisava, če dodam še dejstvo, da je zgodba o čevapčiču in njegovem izvoru vredna najboljših literatur, ima bralec pri sebi knjigo, ki je zares zadetek v polno. Za nas, ki od nekaj živimo ob meji, z njo in na njej ter med mejami, bo knjiga še kako dragocena. "...tudi sam vem, da brez solidne zaloge predsodkov sveta ni mogoče urediti. Šele prava količina predsodkov omogoči ustrezno klasifikacijo, hierarhijo in interpretacijo. Edino, kar mora človeka skrbeti pri predsodkih, je, da bi jih imel premalo ali da bi katerega pozabil. Svet se takoj sesuje v nerazumljivo gmoto brez repa in glave", stoji nekje zapisano. Goričan Ervin Hladnik Milharčič v tem čudovitem kontekstu ni pisal o naši Goriški, ampak o arabskem svetu, a samo človek (preseganja) meje lahko piše tako.

Srečanje Gibanja fokolarov v Sloveniji

So bile sanje?

Nepozaben teden, ki smo ga od 1. do 6. avgusta preživeli skupaj z naslednico Chiare Lubich, gospo Emmaus, z Giancarlom in njenimi sodelavci iz Centra Gibanja fokolarov v Rimu, je bil dogodek, ki mu je težko dati pravo ime, morda je še najbolj blizu primerjava s *Spremenjenjem* na gori Tabor, kjer sta se človeško in božje prelivala drug v drugega. Izjemna preprostost, srčnost, nalezljiva vedrina in hkrati globoka zakoreninjenost v Bogu so bile značilnosti tega obiska vse od pristanka letala Air One na tržaškem letališču v Ronkih, kjer so gospo Emmaus pričakali mnogi člani skupnosti s Koprškega, Goriškega, pa tudi iz Trsta in Gorice in ji s pesmijo in cvetjem zaželeli dobrodošlico, pa vse do zadnjega pozdrava pri "Postojnskih vratih" na Raubarkomandi. Kot se slikoviti kraški svet s podzemnimi rekami neopazno podaja v svet Notranjske in se z izvirov Ljubljane končuje ob robu prostrane ljubljanske kotline, obkrožene s hribi in z vencem

gora v ozadju, so bili tudi dogodki, ki so se odvijali drug za drugim te dni, ko se je vse med seboj prelivalo in bilo hkrati povezano s posebno močno navzočnostjo Jezusa med nami, predokus raja, kjer je na zemlji kakor v nebesih.

V skupnem božjem pogledu na

Foto JMP

življenje Gibanja fokolarov v Sloveniji je vse prišlo do izraza v novi luči in to je bila značilnost srečanja s predstavniki posameznih resničnosti znotraj Gibanja pri nas. Pri obisku vrtca Sončni žarek v Stari Loki naslednji dan se je na področju občestvene vzgoje zgodilo nekaj velikega, kar je gospa Emmaus primerjala z Brazilijo 1991, ko je Chiara sprožila *občestveno gospodarstvo*. Torkov dan fokolarov fokolarin in fokolarionv, tokrat z gospo Emmaus in Giancarlom je bilo po-

sebno doživetje Nazareške družine. Oglede starega mestnega jedra Ljubljane, obisk parlamenta, evangeličanske skupnosti, pogovor z nekaterimi škofi, še posebno z nadškofom Antonom Stresom, vse, vse je zažarelo v novi luči, ki je osvetlila veliko obetavnih brstov.

Od prve iskre do ognja je bil naslov velikega dogodka v Športni dvorani v Medvodah, kateremu je bilo priča 1200 prisotnih; v prvem delu po pozdravu najmlajših je bil s pesmijo, slikami in z vi-

Foto JMP

deo posnetki, besedami in utrinki iz življenja prelitan naš družinski album, in to vse od prvih stikov s to duhovnostjo sredi petdesetih let pa do danes. V drugem delu pa sta Emmaus in Giancarlo izčrpno in smelo odgovarjala na naša vprašanja, pri čemer imajo odgovori izjemno težo in pressegajo naše meje, saj veljajo za vse človeštvo. Kar pa je bilo izrazito položeno na naša srca, je bila podčrtana vloga *ustvarjanja družine med nami* v njenem evangeličanskem pomenu in seveda beseda *pogum*, ki jo je Emmaus v slovensčini v naslednjih dneh na različnih srečanjih še večkrat ponovila; to dvoje je poudarila tudi delegatoma redovnikov z vsega sveta, s katerimi se je srečala v petek v Centru Mariopoli Spes-Upanje v Planini pri Rakeku, in s tem je tudi izrazito nam namenjeno

sporočilo postalo svetovno. Četrtekovo romanje na Brezje, kjer se je srečala z duhovniki in redovniki iz Gibanja, je bilo predvsem namenjeno zahvali Mariji za vse izredne milosti, ki smo jih bili deležni v teh dneh, bilo pa je tudi priporočilo za naprej. V zelo natrpanem urniku se je še vedno našel prostor za srečanje s predstavniki različnih gibanj v Sloveniji, za zelo sproščen in posrečen zmenek in *sladolej* z mladimi, drugi dan pa še z manj mladimi t.j. 'volontarji', ki s svojim delom in navzočnostjo *posvečujejo* okolja, v katerem delajo in živijo. Ne to niso bile sanje, pa četudi bi bile, brez njih ne moremo več živeti, saj so del programa, za katerega je Jezus pred smrtjo prosil Očeta "da bodo vsi eno, kakor sva midva eno, ..." (Jan. 17, 21)

S. g.

Ob načrtovanju novih evropskih prometnic Skrivalnice v zvezi z dogovorom o izgradnji železniške proge Trst-Koper

Pri načrtovanju novih evropskih prometnic se je Slovenija dolgo časa silovito upirala pritiskom Italije za izgradnjo proge Trst-Koper, ker bi to pomenilo preusmeritev dela kopskih tranzitnih tovarov na pontabeljsko progo, kar bi bil velik udarec za Slovenske železnice. Prerivanje se je končalo s kompromisom, po katerem bi se oba kraka 5. koridorja, to je Trst-Divača in Koper-Divača, srečala na križišču v Rižanski dolini, kar bi nekje nadomestilo progo Trst-Koper. Vendar je Italija zaradi ostrega odpora okoljevarstvenih organizacij in prizadetih občin ter negativnega mnenja ministrstva za okolje izskočila iz dogovorjenega kompromisa in se odločila za lastno traso 5. koridorja, ki bi se vzpenjala od Tržiča po Krasu, prek Občin in Sežane, in naprej do Divače. S tem je predvidena kompromisna povezava obeh pristanišč preko Rižanske doline odpadla in je tako Italija obnovila pritisk za izgradnjo proge Trst-Koper. Ob koncu lanskega leta je tržaški Il Piccolo (9. 12. 2010) zmagoslavno najavil, da je bil podpisan dogovor za izdelavo študije o železniški povezavi obalnega področja dežel

la ravno "leggera", ampak bi služila tudi za tovorni promet. Študijo naj bi realizirala dežela FJK v sodelovanju z italijanskimi železnicami. Srednjeevropsko iniciativo in slovenskim Ministrstvom za promet, ki ga je pri podpisu dogovora zastopal Bogomir Černe. Bila je vključena v evropski program Interreg Italija-Slovenija 2007-2013; zanjo je bilo odobrenih 3,3 milijona evrov. Končana naj bi bila v roku enega leta.

Riccardo Riccardi, odgovoren za promet in infrastrukture pri deželi FJK, je ob tej priložnosti vzhičeno pripomnil, da je to prvič, da je Slovenija v nekem dokumentu pristala na izgradnjo proge Trst-Koper, pri čemer pa je po tistem priznal, da gre pri tej visokodo-

slabokrvna in dvoumna izjava ministra za promet dr. Patricka Vlačiča (PN, 13. 12. 2010), v kateri je dejal, da podpira izključno potniško povezavo Trst-Koper z "lahko" železnico in da na načelni ravni ni proti temu, da se s študijo preveri upravičenost te "potniške" povezave, pa čeprav je nekaj mesecev pred tem v Državnem zboru dejal, "da železniške proge Trst-Koper ne bo podprl". V tem konkretnem primeru pa ljudi prav nič ne zanima, kaj minister na načelni ravni podpira in česa ne, pač pa pričakujemo od njega jasnega odgovora, ali je Slovenija dala pristanek za izgradnjo proge Trst-Koper in ali se bodo po njej prevažali tudi tovari, kot to zagotavljajo na italijanski strani, kot tudi odgovor na vprašanje, kako to, da si funkcijo te proge obe strani povsem drugače tolmačita. Nekaj mesecev zatem se je o tej temi oglašil tudi sekretar na Ministrstvu za promet dr. Igor Jakomin z izjavo (Delo, 4. 5. 2011), ki je demantirala Vlačiča, s tem stvar še bolj zapletla in tudi ni prinesla pričakovanih odgovorov. Dejaj je namreč, da na ministrstvu nihče, od ministra navzdol, ni nikoli pomislil na železniško povezavo Trst-Koper, saj bi to privedlo do odlične tovo-

Patrick Vlačič

venca iz Koprke prek Trsta na pontabeljsko progo in po Avstriji, pod Golpico (Koralpe) naprej proti vzhodu, kar bi pomenilo prestavitve 5. koridorja. Ob vsej tej zmešnjavi se ni moglo znebiti občutka, da ministrstvo nekaj skriva pred javnostjo. Pri tem bi želel opozoriti, da smo z italijansko stranjo pred nekaj leti že sklenili neki dogovor, ki sta si ga pogodbeni strani vsaka po svoje razlagali, namreč dogovor o koncesiji za VII. pomol, ki se je za slovensko stran končal z veliko pomolijo.

neči "metropolitani leggeri" predvsem za odsek Trst-Koper, saj ostale povezave že obstajajo. Pridružil se mu je tudi avtor članka v časniku Il Piccolo, novinar Silvio Maranzana, ki je v zanosu ob tej zmagi Trsta nič manj kot opozoril Koper, da bo moral prenesti železniško postajo bliže Luki, ker bi bila na sedanji lokaciji, očitno, nefunkcionalna za tovorni promet. Pozabljaljoč pri tem na svoja zagotovila v uvodnem delu istega članka, da bo to "metropolitana leggeri", to je lahka, potniška proga. Objavi v Il Piccolu je takoj sledila

Milan Gregorič

Zanimivosti iz astronomije

Arabci so močno prednjačili evropskim narodom

V srednjem veku je Evropa precej zaostajala v znanosti in astronomiji. Takrat so vodstvo na tem področju prevzeli Arabci. Njihova ozemlja so se razprostirala od Srednjega vzhoda prek Severne Afrike vse do Španije. Poleg države so Arabci širili tudi svojo vero. Njena bogoslužna pravila zahtevajo določanje smeri proti Mekki, da so molivci in mošeje pravilno obrnjeni. To je pripomnilo k natančnosti merjenja položaja in časa. Za svoje izračune so razvili mnogo matematičnih pripomočkov, kot je na primer sferična trigonometrija, ki preučuje kote in razdalje med različnimi točkami, narisanimi na krogli, in ki imajo zaradi ukrivljenosti površine krogle nekoliko "popačene" razdalje in kote med njimi.

Arabci so v svoj jezik prevajali grška in druga besedila in iz njih črpali dotedanje astronomsko znanje. To znanje so seveda nadgradili in obogatili še z lastnimi odkritji in izboljšavami.

Prvi arabski astronom je bil al-Fazari, ki je v 8. stoletju prevedel indijsko astronomsko pravilo Siddhanta in je bil tudi prvi musliman, ki je po grškem vzoru sestavil astrolab. To je merilna naprava, ki so jo uporabljali že v antiki. Astrolab je služil za določanje lege nebesnih teles in je v bistvu predhodnik današnjih vrtljive zvezdne karte. Sestavljen je iz vrtljivega dela, na katerem so označene zvezde in ekliptika (namišljena krivulja na nebu, po kateri se giblje Sonce), pod njim pa imamo nepremično ploščo, s katere razbiramo koordinate na nebu. To napravo so uporabljali tudi v pomorstvu, merjenju časa, geodeziji in zemlje-

merstvu. Zanimiv podvig je uspel dvema drugima Arabcema, in sicer Kalidu Ben Abdulmeliku in Ali Ben Isu, ki sta leta 827 izmerila dolžino poldnevniškega loka v dolini mezopotamske reke Tigris. S pomočjo teh meritev jima je uspe-

bilo izvirno, saj se ni ukvarjal s prevajanjem. Na novo je določil naklon ekliptike. Natančneje je določil dolžino leta, uredil je astronomske tabele za astronomske izračune in izboljšal izračune poti Lune ter nekaterih drugih planetov. Napravil je tudi zvezdni katalog in podal nove vrednosti precesije (to je, da os vrtenja Zemlje kroži in opisuje plašč stožca) enako natančno oziroma precesije Zemljine osi. Albatani je sledil Abul Vefa, ki je zgradil prvi zidni kvadrant. To je naprava v obliki krožnega loka, na katerem so nanesene kotne stopinje, in se uporablja za določanje višine telesa nad obzorjem. Odkril je nepravilnost pri gibanju Lune, variacijo, do katere pride zaradi vpliva privlačnosti Zemlje in Sonca. Abul Vefa je bil tudi pomemben matematik. Ukvarjal se je s kotnimi funkcijami in drugimi matematičnimi

operacijami. Za konec pa še najpomembnejši arabski astronom, Ulug Beg. Leta 1426 je v bližini Samarkanda dokončal izgradnjo astronomskega observatorija. Njegov glavni instrument je bil v skalo usekan višinski kvadrant s 36 metri premera. Z njegovo pomočjo je njemu in njegovim sodelavcem uspelo natančno opazovati položaje nebesnih teles. Astronomske tabele so še izboljšali in prišli do rešitev nekaterih problemov iz astronomije in teorije gibanja planetov. Njihov zvezdni katalog je vseboval zvezdno karto s položaji 994 zvezd.

Andrej Brešan